

Note: The tonic system has been changed from polytonic to monotonic.

A few corrections on typing mistakes have been included within brackets.

Σημείωση: Ο τονισμός έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Μερικές τυπογραφικές διορθώσεις σημειώνονται με [].

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΛΑ

ΤΟΜΟΣ Β

ΡΑΨΩΔΙΑ Η — Μ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Ραψωδία Η

Τούτα εύχετ' ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας·
την κόρη ωστόσον έπαιρναν 'ς την πόλι τα μουλάρια.
και ότ' έφθασε 'ς τα υπέρλαμπρα παλάτια του πατρός της
'ς τα πρόθυρα τα εκράτησε, και ολόρθοι ολόγυρά της
οι θεϊκοί της αδελφοί τα λύσαν απ' τ' αμάξι, 5
κ' έμπαζαν τα φορέματα· 'ς το δώμα της η κόρη
εσύρθη και της άναβε φωτιάν η Απειραία
γερόντισσα Ευρυμέδουσα θεράπαινα, 'που εφέραν
απ' την Απείρην άλλοτε τα ισόπλευρα καράβια,
και δώρο τότ' εξαίρετον εδόθη του Αλκινόου, 10
του βασιλέα, 'π' ως θεόν οι Φαίακες ετίμαν.
την λευκοχέρα Ναυσικά τούτ' είχεν αναστήσει,
και τώρα στιά της άναβε κ' ετοιμάζε τον δείπνο.

·
Και προς την πόλι κίνησεν ο θείος Οδυσσέας·
κ' η Αθηνά καλόθελα τον έζωσε κατάχνια, 15
μην απαντώντας τον κανείς των ανδρικών Φαίακων
ανεγέλαση αυτόν πικρά και ποιος είν' ερωτήση.
και εις την τερπνήν ότ' έμελλε την πόλι να πατήση,
κει τον απάντησε η θεά, η γλαυκομμάτ' Αθήνη,
με σχήμα κόρης τρυφερής, 'που στάμναν εβαστούσε, 20
κ' εμπρός του εστάθη· ερώτησεν ο θείος Οδυσσέας·
«Παιδί μου, δεν μου έδειχνες το σπίτι του Αλκινόου,
του ανδρός, οπ' όλων των λαών εδώ 'ναι βασιλέας;
ξένος εγώ ταλαίπωρος φθασμένος εδώ πέρα
μέσ' από μέρη μακρυνά, κανέναν των ανθρώπων, 25
απ' όσους έχει τούτ' η γη και η χώρα, δεν γνωρίζω».

·
Τότε η θεά του απάντησεν, η γλαυκομμάτ' Αθήνη·
«Πατέρα ξένε, σένα εγώ το σπίτι οπού ζητείς με
θα δείξω· ότ' είναι σύνεγγυς του δοξαστού πατρός μου·
αλλά σιγά προχώρησε κ' εγώ τον δρόμο δείχνω. 30
και μη κυττάζης άνθρωπον, μηδ' ερωτάς κανέναν,
ότι τους ξένους τόσο αυτοί πολύ δεν υποφέρουν,
και όποιος εδώ φθάση απ' αλλού, δεν τον περιποιούνται.
το θάρρος έχουν 'ς τα γοργά καράβια τους και σχίζουν
τα πέλαγα, ως εχάρισε 'ς αυτούς ο κοσμοσείστης. 35
και ως το πτερόν ή ο στοχασμός τα πλοία τους πετιούνται».

Είπε κ' επροπορεύθηκε κείνου η Παλλάδ' Αθήνη
 γοργά, και αυτός εβάδιζεν εις της θεάς τα χνάρια.
 και οι Φαίακες οι ναυτικοί ποσώς δεν τον νοήσαν
 'ς τη μέση τους ως διάβαινε την πόλιν, ότ' η Αθήνη, 40
 καλόκομη, δεινή θεά, δεν άφινε, αλλ' ομίχλην
 του έχυσε ολόγυρα πυκνήν, ότι γι' αυτόν πονούσε.
 και τους λιμέναις θαύμαζεν αυτός και τα ίσια πλοία,
 ταις αγοραίς, 'που εκάθιζαν οι ήρωες, και τα τείχη
 μακρυνά, ψηλά, ξυλόφρακτα, 'π' όποιος τα ιδή θαυμάζει. 45
 και ότ' έφθασαν 'ς του βασιληά τα υπέρλαμπρα παλάτια,
 η θεά τότε ωμίλησεν, η γλαυκομμάτ' Αθήνη·
 «Ιδού, ξένε πατέρα μου, το σπίτι οπού μου λέγεις·
 να δείξω· τώρ' αυτού θα ευρής τους θείους βασιλείς μας
 εις το τραπέζι· μέσα εσύ προχώρα, και η ψυχή σου 50
 ας μη δειλιάση· ο θαρρετός άνδρας εις κάθε πράξι
 κάλλια προκόβει και αν αυτός έλθη από ξένα μέρη.
 την δέσποινα πρώτα θα ευρής 'ς τα μέγαρα· και Αρήτη
 την ονομάζουν ταιριαστά· κ' εκείνη έχει προγόνους
 τους ίδιους, 'που κατάγεται ο Αλκίνοος βασιλέας. 55
 και πρώτα τον Ναυσίθοον ο σείστης Ποσειδώνας
 γέννησε και η Περίβοια, 'π' ασύγκριτη 'ς τα κάλλη
 ήταν του Ευρυμέδοντα νεωτάτη θυγατέρα,
 μεγαλοψύχου βασιληά των προπετών Γιγάντων·
 αλλ' έχασε τον ασεβή λαόν, κ' εχάθη εκείνος. 60
 ο Ποσειδώνας απ' αυτήν έλαβε τον γενναίον
 Ναυσίθοον, 'που βασιληάς εγίνη των Φαιάκων,
 κ' έλαβ' υιούς Ρηξήνορα και Αλκίνοον· τον πρώτον
 εκτύπησ' ο αργυρότοξος Απόλλωνας νυμφίον
 'ς τ' άκληρο σπίτι, όπ' άφινε μιαν μόνην θυγατέρα, 65
 'π' ο Αλκίνοος νυμφεύθηκε κατόπι, την Αρήτη·
 και αυτήν ετίμησε ως καμμία γυναίκα δεν τιμάται
 'ς τον κόσμον άλλη απ' όσαις ζουν 'ς ανδρός την εξουσία·
 τόσον ολόψυχα τιμούν εκείνην και δοξάζουν
 τ' αγαπημένα τέκνα της, ο Αλκίνοος και μ' εκείνους 70
 όλ' οι λαοί, 'π' ως εις θεά 'ς εκείνην αναβλέπουν,
 κ' εγκάδια την καλολογούν την πόλι ότε διαβαίνει·
 ότι με νουν λαμπρότατον και αυτ' είναι στολισμένη,
 και, όπου αγαπά, και των ανδρών ταις διαφοραίς διαλύει.
 αν ίσως σ' ελεημονηθή και σ' αγαπήση εκείνη, 75

θάρρου, θα ιδής τους ποθητούς, ογλήγορα θα φθάσης
‘ς το σπίτι το υψηλόσκεπο, ‘ς την γην την πατρικήν σου».

·
Είπε η γλαυκόφθαλμη θεά, και απ’ την τερπνή Σχερία
τ’ άπατα σχίζει πέλαγα κατά τον Μαραθώνα, 80
και ως φθάν’ εις την πλατύδρομη την πόλι της Αθήνας
‘ς του Ερεχθέα τον ναόν εμβαίνει. και ο Οδυσσέας
του Αλκίνου εμπρός ‘ς τα υπέρλαμπρα δώματα μεριμνούσε
κ’ εστέκονταν, το χάλκινο κατώφλι πριν πατήση.
ότι ως του ηλίου φαίνονταν ή της σελήνης λάμπη
‘ς το μέγα δώμα του υψηλού ‘ς το φρόνημ’ Αλκινόου· 85
ότ’ ήσαν τοίχοι ολόχαλκοι πέρ’ από το κατώφλι
ως μέσα, και τους έζωνε χαλυβικό στεφάνι·
το κτίριο το καλόκτιστο χρυσαίς εκλειούσαν θύραις·
οι παραστάταις άργυροι ‘ς το χάλκινο κατώφλι·
τ’ ανώφλ’ ήταν ολάργυρο, χρυσός ο κρίκος ήταν· 90
χρυσοί ‘σαν σκύλοι και αργυροί ‘ς το ‘να και τ’ άλλο πλάγι·
τους έπλασεν ο Ήφαιστος με την σοφή του γνώσι,
‘ς το λαμπρό δώμα του υψηλού ‘ς το φρόνημ’ Αλκινόου
φύλακες να ήναι αθάνατοι και αγέραοι ‘ς τον αιώνα.
‘ς τον τοίχο γύρω αραδιαστά θρονιά και εις τα δυο μέρη 95
απ’ το κατώφλι φαίνονταν ως μέσα πέρα πέρα,
και γυναικών καλόγνεστα γιασίδια τα εσκεπάζαν·
‘ς εκείνα επάν’ οι αρχηγοί καθίζαν των Φαιάκων,
κ’ έτρωγαν μαζί κ’ έπιναν, ότ’ είχαν αφθονία. 100
και εις στυλοβάταις τεχνικούς στέκονταν χρυσοί νέοι,
κρατώντας εις τα χέρια τους λαμπάδαις αναμμέναις,
και των συνδειπνων έφεγγαν ‘ς τα δώματα την νύκτα.
πενήντα μες το δώμα του γυναίκαις έχει δούλαις·
άλλαις αλέθουν τον καρπό, ‘που ‘ναι ξανθός σαν μήλο,
άλλαις υφαίνουσι πανί και κλώθουσι μαλλία, 105
καθήμεναις, και, ως της ψηλής λεύκας τα φύλλα, σειούνται·
κ’ είναι τα υφάσματα κρουστά, ‘που επάνω ρέει το λάδι.
και καθώς όλων των ανδρών οι Φαίακες πρωτεύουν
να κυβερνούν ‘ς την θάλασσαν, όμοια καλάις τεχνίτραις
είναι η γυναίκες ‘ς το πανί, ότ’ η Αθηνά ταις έχει 110
έργα διδάξει εξαίρετα και νουν λαμπρόν χαρίσει,
και της αυλής έξω, σιμά ‘ς την θύρα, μέγας κήπος
τετράπλευρος, και λίθινος τον περιζώνει φράκτης.

δένδρ' αυτού μέσα υψόνονται χλωρά και φουντωμένα·
 απιδιαίς είναι και ροΐδιαίς, λαμπρόκαρπαις μηλέαις, 115
 και με γλυκόκαρπαις συκιαίς εληαίς θυμό γεμάταις.
 είναι ο καρπός τους άφθαρτος και ολοχρονης δεν λείπει,
 χειμώνα, είτε καλόκαιρον· αλλ' άπαυτα φυσώντας
 αύρα ζεφύρου άλλα γεννά και άλλα ωριμάζει νέα.
 γερά το απίδι και άλλο ανθεί, το μήλο, και άλλο μήλο, 120
 και το σταφύλι και άλλο ανθεί, το σύκο, και άλλο σύκο.
 και υπάρχει αυτού πολύκαρπο κηπάρι αμπελωμένο,
 'που μέρος έχ' ηλιακωτόν εις απλωμένο σιάδι
 και από τον ήλιο φρύγεται· σταφύλια άλλα τρυγούνται,
 άλλα πατούνται, κ' έμπροσθεν τ' αμπέλι έχει αγουρίδαις 125
 ακόμη μες το ξάνθισμα· να βάφουν αλλ' αρχίζουν.
 και τεχνικώταταις βραγιαίς 'ς ταις άκραις έχει ο κήπος
 κάθε λογής, και ολόχρονα 'ς την πρασινάδα λάμπουν.
 δυο βρύσες μέσα· απλόνεται 'ς όλον τον κήπο η μία,
 εις το κατώφλι της αυλής η άλλη αποκάτω ρέει 130
 προς το παλάτι, όθ' έπαιρναν νερόν όλ' οι πολίταις.
 τέτοιά 'χε ο Αλκίνοος άφθαρτα των αθανάτων δώρα.
 .

Εστάθη αυτού ο πολύπαθος, ο θεΐος Οδυσσέας
 κυττώντας, και ως εθαύμασε τα πάντα εις την ψυχήν του,
 'ς το δώμα μέσα εβάδισε περνώντας το κατώφλι. 135
 τους αρχηγούς ηύρεν αυτού και άρχονταις των Φαιάκων,
 'που με ποτήρια σπόνδιζαν 'ς τον άγρυπνον Ερμεία,
 ότι 'ς εκείνον ύστερον, πριν κοιμηθούν, σπονδίζαν.
 περνά το δώμα ο θλιβερός, ο θεΐος Οδυσσέας,
 κρυμμένος εις την καταχνια, 'που 'χε τον ζώσ' η Αθήνη, 140
 ως 'π' έφθασε 'ς τους βασιλείς Αλκίνοον και Αρήτην.
 αγκάλιασε τα γόνατα εκείνος της Αρήτης,
 κ' εχύθη ευθύς οπίσω του της καταχνιας το νέφος.
 'ς το δώμα ως είδαν άνθρωπον άφωνοι έμειναν όλοι,
 και ξυπασμένοι εκύτταζαν· ικέτευ' ο Οδυσσέας· 145
 «Αρήτη, του Ρηξήνορα ω κόρη του ισοθέου,
 'ς τον άνδρα σου ο πολύπαθος προσπέφτω και εις εσένα,
 και εις τους συνδειπνους· οι θεοί να τους χαρύνουν ζώντας,
 και των παιδιών 'ς το σπίτι του καθείς να παραδώση
 το είναι του, και την τιμή, 'που του 'χει δώσει ο δήμος. 150
 κ' εμέ στείλετε ογλήγορα να φθάσω εις την πατρίδα,

‘πώχω καιρούς ‘που αδημονώ μακράν των ποθητών μου».

Είπε και χάμου εκάθισε ‘ς την στάκτη της γωνίστρας,

σιμά ‘ς την στια· και ησύχαζαν κ’ εσιωπούσαν όλοι·
και αργά ‘ς αυτούς ωμίλησεν ο Εχένιος ο γέρος, 155

ο ήρωας ο αρχαιότερος των άλλων των Φαιάκων·
και παλαιά πολλά ‘ξευρε κ’ ήταν ‘ς τους λόγους πρώτος·
τούτος αγόρευσε ‘ς αυτούς με καλή γνώμη κ’ είπε·

«Αλκίνοε, δεν είν’ εύμορφον, ουδ’ είναι πρόπον τούτο,
χάμου ο ξένος να κάθεται ‘ς την στάκτη της γωνίστρας· 160
τούτοι κρατιούνται, ότι ο καθείς τον λόγον σου αναμένει.

αλλά τον ξένον σήκωσε, και εις ασημένιον θρόνον
κάθισε αυτόν, και πρόσταξε κρασί να συγκεράσουν
οι κήρυκες, να κάμουμε σπονδαίς του βροντοφόρου
Διός, οπού τους σεβαστούς ικέταις συνοδεύει· 165

και απ’ ό,τι έχ’ η κελλάρισσα δείπνον του ξένου ας δώση».

Ο Αλκίνοος τούτ’ ως άκουσεν από το χέρι επήρε
αμέσως τον πολύγνωμον ανδρείον Οδυσσέα,
και απ’ την γωνίστρα ‘ς το θρονί τον κάθισεν, απ’ όπου
σήκωσε τον Λαοδάμαντα, τον ανδρικόν υιόν του, 170

οπού σιμά του εκάθιζε, τον πολυαγαπημένον.
και νίψιμο η θεράπαινα φέρει και από προχύτην
του χύνει, εύμορφον, χρυσόν, εις αργυρή λεκάνη,

για να νιφθή· κ’ ένα ξυστό τραπέζι βάζει εμπρός του·
η σεβαστή κελλάρισσα τον άρτον παραθέτει, 175
και απ’ όσα φαγιά φύλαγεν, άφθονα του προσφέρει.

έτρωγεν ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας·
και ο Αλκίνοος προς τον κήρυκα· «Ποντόνοε, συγκέρνα
εις τον κρατήρα το κρασί, και μοίρασέ το εις όλους
ολόγυρα, όπως κάμουμε σπονδαίς του βροντοφόρου 180
Διός, οπού τους σεβαστούς ικέταις συνοδεύει».

Είπε· και το γλυκύτατο κρασί συγκέρνα εκείνος,
και εις όλους έδωσε απαρχή ‘ς τα γεμιστά ποτήρια.
αφού σπονδίσαν κ’ έπιαν όσ’ ήθελ’ η ψυχή τους,
‘ς την μέση τους ο Αλκίνοος τον λόγον πήρε κ’ είπε· 185

«Προσέξετ’, όλ’ οι αρχηγοί και άρχοντες των Φαιάκων,
να φανερώσω εγώ ‘ς εσάς ό,τ’ η ψυχή μου λέγει.

αφ' ού δειπνήσεται ἄμετε ν' αναπαυθήτε τώρα·
 και ως φέξη, μέγα κάλεσμα θα γείνη των γερόντων·
 τον ξένον θα ξενίσουμε, και, αφού των αθανάτων 190
 καλά προσφέρουμεν ιερά, θα ἔχουμε την φροντίδα
 τον ξένον μας να στείλουμε, χωρίς κόπον ἢ λύπη,
 με ιδική μας συνοδιά, να φθάσ' εις την πατρίδα,
 πασίχαρος, ογλήγορα, όσο μακράν και αν είναι·
 ὥστε κακό ἔς το μεταξύ και βλάβη να μη πάθη 195
 την γην του πριν πατήση αὐτός' εκεί κατόπι θα ἔχη
 ὅσ' απ' αρχῆς ἡ μοίρα του και ἡ κλώστραις ἡ βαρείαις,
 ἡ μάννα ὅτε τον γέννησεν, ἐκείνου ἐλινογνέσαν.
 και αν τούτος πάλ' είναι θεός, οπ' ουρανόθεν ἦλθε,
 κάτι ἄλλο τότε οἱ ἀθάνατοι μ' αὐτό μας οργανίζουν· 200
 ὅτι ως τα τῶρ' ἀσκέπαστοι ἔς ἐμάς φανερωθήκαν
 οἱ ἀθάνατοι, ὅταν σφάζουμε ταις πλούσιαις ἐκατόμβαις·
 μ' ἐμάς συντρῶγουν, και ὅπου ἐμεῖς κ' ἐκείνοι συγκαθίζουν·
 και αν μόνος εις τον δρόμον του κανεῖς τους ἀπαντήση,
 δεν κρύβονται, ὅτι συγγενεῖς τους εἶμασθε, ὅπως είναι 205
 οἱ Κύκλωπες και τ' ἄγρια τα γένη των Γιγάντων».

·

Και ἀπάντησε ὁ πολὺγνῶμος ἔς ἐκείνον Ὀδυσσεῆας·
 «Κάθε ἄλλην ἔχε μέριμναν, Ἀλκίνοε· δεν ὁμοιάζω
 των ἀθανάτων, πώχουσι των ουρανῶν τους θόλους,
 ἔς την πλάσι, και ἔς τ' ἀνάστημα· θνητός ἄνθρωπος εἶμαι. 210
 και ὅσους θνητούς γνωρίζετε να δέρν' ἡ δυστυχία,
 ἔς τα πάθη ἐδύνομουν ἐγὼ να συγκριθῶ μ' ἐκείνους·
 κ' εἶχα ἐγὼ ἀκόμη πλειότερα κακά να ἐξιστορήσω,
 ὅσ' ἀπὸ θείαν θέλησιν ὅλα μαζί μ' ευρήκαν.
 εἶμ' ἄθλιος· ἀλλ' ἀφήστε με για τώρα να δειπνήσω· 215
 ὅτι ἄλλο πράγμ' ἀναίσχυντο δεν είναι ως ἡ κοιλία·
 τον εαυτὸν της ἡ σκληρὴ να στοχασθῆς σε βιάζει,
 ὅσα και αν ἔχης βάσανα και λύπαις ἔς την ψυχὴν σου.
 κ' ἐγὼ ἔχω λύπη ἔς την ψυχὴ, και ἰδοὺ πάντοτ' ἐκείνη
 ζητεῖ να φάγω και να πιω, και ὅσα ἔχω παθημένα 220
 μου σβύνει ἀπὸ τον λογισμό και να γεμίση θέλει.
 σεις πάλι ὅλα ετοιμάσετε, ἄμα φωτίσ' ἡ ἡμέρα,
 ὅπως πατήσ' ὁ ἄμοιρος την γην την πατρικὴν μου,
 αν και πολλὰ ἔπαθα κακά· να ἰδῶ, και ἄς ἀποθάνω,
 το κτήμα μου, τους δούλους μου, και το υψηλὸ παλάτι». 225

.
 Αυτά ‘πε, και όλοι εδέχθησαν τον λόγον του και είπαν
 ο ξένος να προβοδηθή, ότ’ είχε ορθά ‘μιλήσει.
 και αφού σπονδίσαν κ’ έπιαν όσ’ ήθελ’ η ψυχή τους,
 τότε καθείς ‘ς τα σπίτια τους επήγαν να πλαγιάσουν.
 αλλ’ έμενε εις το μέγαρον ο θεός Οδυσσέας, 230
 κ’ η Αρήτη και ο θεόμορφος Αλκίνοος σιμά του
 καθόνταν και απ’ την τράπεζα παίρναν τα σκεύ’ η κόραις·
 ‘ς αυτόν επρωτομίλησεν η Αρήτ’ η λευκοχέρα,
 ότ’ είδ’ αυτή κ’ εγνώρισεν ευθύς το επανωφόρι,
 και τον χιτώνα, ενδύματα λαμπρά, ‘που τα ‘χε κάμει 235
 αυτή με ταις γυναίκαίς της· κ’ είπε ‘ς τον Οδυσσέα·
 «Ξένε, το εξής πρώτον εγώ θα σ’ ερωτήσω· ποίος
 είσαι; από πού; τα ενδύματα τούτα ποιος σ’ έχει δώσει;
 δεν λες ‘που θαλασσόδαρτος εβγήκες εδώ πέρα;»
 .
 Και απάντησε ο πολύγνωμος ‘ς εκείνην Οδυσσέας· 240
 «Είναι, ω βασίλισσα, βαρύ να είπω ένα προς ένα
 τα πάθη μου, επειδή πολλά οι αθάνατοι μου δώσαν·
 τούτο εγώ μόνον θα σου ειπώ, ‘που μ’ ερωτάς να μάθης.
 κάποιον νησί ‘ς τα πέλαγα μακράν είν’, η Ωγυγία,
 όπου η δολία Καλυψώ, του Άτλαντα θυγατέρα, 245
 καλόκομη, δεινή θεά, την κατοικία της έχει,
 και ούτε θεός ούτε άνθρωπος συγκοινωνεί μ’ εκείνην.
 αλλ’ ο θεός εμ’ έφερε τον άθλιο ‘ς την γωνιά της
 πάντερμον, ότι το γοργό καράβι μου ‘χε ο Δίας
 με τον λευκό του κεραυνό σχίσει ‘ς το μαύρο κύμα. 250
 και οι σύντροφοι μου εχάθηκαν, κ’ έπιασα την καρίνα
 αγκαλιαστά, και μ’ έδερνεν η θάλασσ’ εννηά ‘μέραις·
 και ότ’ ήλθε η δέκατη νυκτιά, οι αθάνατοι μ’ εφέραν
 ‘ς της Ωγυγίας το νησί, αυτού, ‘που κατοικάει
 η Καλυψώ καλόκομη, δεινή θεά, κ’ εκείνη 255
 μ’ εδέχθη και μ’ εξένιζε, μ’ έτρεφε κ’ είχε γνώμη
 αθάνατον και αγέραστον εμέ να καταστήση·
 αλλά ποτέ δεν έπειθε ‘ς τα στήθη την ψυχή μου.
 κ’ έμεινε αυτού χρόνους επτά, κ’ έβρεχα εγώ με δάκρυα
 τα άφθαρτα φορέματα, ‘που μου ‘χε δώσει εκείνη. 260
 αλλ’ ότε ο χρόνος όκτατος ‘ς τον κύκλο του μ’ ευρήκε,
 τότε μ’ επαράκίνησε να υπάγω εις την πατρίδα·

η προσταγή ‘ταν του Διός ή μόνη άλλαξε γνώμη.
μέσα εις πολύδεσμη πλωτή με προβοδά και βάζει
άρτον, κρασί, και μ’ άφθαρτα φορέματα μ’ ενδύνει, 265
κ’ έστειλε πρύμον άβλαβον οπού χλιός εφύσα.
ημέραις έπλεα δεκαεπτά σχίζοντας τα πελάγη,

και την δεκάτην όκτατη φανήκαν τα ισκιωμένα
της γης σας όρη· εχάρηκε ‘ς τα στήθη μου η καρδιά
του δύστυχου, και συμφορά μ’ εκαρτερούσε ακόμη 270
μεγάλη, οπού μου εκίνησεν ο σειστής Ποσειδώνας,
κ’ έσπρωξε ανέμους κατά με και μου ‘κλεισε τον δρόμο,

αγριεύοντας την θάλασσαν, ουδ’ άφινε το κύμα
εμέ, ‘που συχνοστέναζα, μες την πλωτή να μένω·
και η τρικυμιά την σκόρπισε· και τότε κολυμπώντας 275
έσχισ’ αυτήν την άβυσσον, ως ‘που σιμά ‘ς την γην σας
εμ’ έφερε της θάλασσας η ορμή και των ανέμων.

και αν εις την γη τότ’ έβγαινα το κύμα θα μ’ ενίκα,
εις τραναίς πέτραις σπώντας με και εις άτερπνο ακρογιάλι.
αλλ’ αποσύρθηκ’ απ’ την γη και κολυμπώντας ήλθα 280
‘ς τον ποταμό, ‘που κάλλιστος αυτού μου εφάνη ο τόπος,
χωρίς πέτραις και απάνεμος· ‘ς του ποταμού την άκρη
έπεσα ψυχοπιάνοντας, κ’ ήλθεν η νύκτα η θεία.

και απ’ το ουρανοκαταίβατο ποτάμι πέρα εβγήκα
και κάτω από χαμόδενδρα ‘ς τα φύλλα στοιβασμένα 285
πλάγιασα, και ατελεύτητον θεός μου εχάρισ’ ύπνο·
αυτού ‘ς τα φύλλα με καρδιάν θλιμμένην εκοιμώμουν
ολονυκτής και την αυγήν, ως την μισήν ημέρα·

και ο ήλιος όταν έκλινε, μ’ άφησ’ ο γλυκός ύπνος,
κ’ ένοιωσα ταις θεράπαιναις της κόρης σου, ‘που επαίζαν 290
‘ς την όχθη· και ώμοιαζε θεά ‘ς την μέση τους εκείνη·
‘ς αυτήν επρόσπεσα, και αυτή με νουν ορθόν και γνώσι
εφέρθηκεν, ανέλπιστα ‘ς την νέαν ηλικία·

και ηξεύρουμ’ ότι αστόχαστοι συνήθως είναι οι νέοι.
και μου ‘δωσ’ άρτον και λαμπρό κρασί και εις το ποτάμι 295
μ’ έλουσε, και τα ενδύματά μου έδωσε τούτ’ ακόμη.
ιδού μ’ όλον τον πόνο μου σου ‘πα όλην την αλήθεια».

·
Και προς αυτόν ο Αλκίνοος απάντησε και του ‘πε·
«Ω ξένε, η θυγατέρα μου έσφαλε εις τούτο μόνον,
ότι με ταις θεράπαιναις και σε δεν έχει φέρει 300

‘ς το σπίτι μας· και συ ‘ς αυτήν πρωτόπεσες ικέτης».

·
Και απάντησε ο πολύγνωμος ‘ς εκείνον Οδυσσέας·

·
«Ἦρωα, γι’ αυτό την άπταιστη παρθένα μη μου ψέγης·
ειπεν αυτή κατόπι της να υπάγω με ταις κόραις·

μόνον εγώ δεν ήθελα από εντροπή και φόβο, 305
μην η ψυχή σου, όταν με ιδής, αγριέψη ότι θυμώδεις
εδώ ‘ς την γην όλ’ είμασθε, τα γένη των ανθρώπων».

·
Και προς αυτόν ο Αλκίνοος απάντησε και του ‘πε·

«Δεν έχω εγώ ‘ς τα στήθη μου τέτοια ψυχήν, ω ξένε,
‘που να χωλεύωμ’ άδικα’ καλ’ είναι ‘ς όλα η τάξι· 310

και άμποτε ο Δίας, η Αθηνά, και ο Απόλλωνας να κάμουν
τέτοιος, ως είσαι, σύμφωνος μ’ ό,τ’ η ψυχή μου θέλει,
την κόρη μου να πάρης συ, να ονομασθής γαμβρός μου,
κ’ εδώ να μένης· κτήματα θα σου ‘διδα και σπίτι,

αν έμενες αυτόθελα· κανέννας των Φαιάκων 315

δεν θα σε βιάση να σταθής· μη δώση τούτ’ ο Δίας.
και μάθε ότι αποφάσισα να σε ξεπροβοδήσω

αύριο και θα 'σαι τότε συ 'ς τον ύπνο βυθισμένος,
και αυτοί σιγά την θάλασσα θα σχίζουν ως να φθάσης
'ς την γην σου, 'ς το παλάτι σου, 'ς όποιο σ' αρέσει μέρος, 320
και αν πολύ μακρύτερα και από την Εύβοιαν είναι,
'που εις άκρη κόσμου ευρίσκεται, ως οι 'δικοί μας λένουν,
οπού την είδαν, ότ' εκεί τον ξανθομάλλη έφεραν
Ραδάμανθου, τον Τιτυό να ευρή, της Γης τον γόνο.
και όμως έπλευσαν ως εκεί, και χωρίς κόπο φθάσαν 325
μονοημερής, κ' εγύρισαν οπίσω εις την πατρίδα.
τότε θα ιδής τα πλοία μου, και οι νέοι πόσο αξίζουν,
και πώς την θάλασσα σκορπούν με του κουπιού την σπάθη».

·
Αυτά 'πε, και ο πολύπαθος, ο θεός Οδυσσέας
εχάρηκε, κ' επρόφερον ευχή· «Πατέρα Δία, 330
εις όσα είπ' ο Αλκίνοος, τέλος να 'δώση 'ς όλα·
και η φήμη εκείνου πάντοτε 'ς την γην την σιτοδώρα
να μένη άσβεστη, κ' εγώ να φθάσω εις την πατρίδα».
Αυτούς τους λόγους έλεγαν εκείνοι ανάμεσόν τους·
τότ' είπε εις ταις θεράπαιναις η Αρήτ' η λευκοχέρα 335
να στρώσουν εις την αίθουσα, να βάλουν μέσα ωραία
και πορφυρά σκεπάσματα, και τάπηταις επάνω,
και χλαίναις κάτωθε κρουσταίς να 'χη να ταις φορέση.
κ' εβγήκαν απ' το μέγαρο, με φως 'ς τα χέρια, εκείναις·
και άμ' έστρωσαν με προσοχή την στερεωμένην κλίνη, 340
'ς τον Οδυσσέα σίμωσαν και τον παρακινούσαν·
«σήκω να πας να κοιμηθής, ω ξένε· η κλίνη εστρώθη».
είπαν και μ' ευχαρίστησι και αυτός είδε την κλίνη.

·
Εκεί τότε ο πολύπαθος, ο θεός Οδυσσέας
κοιμώνταν εις την αίθουσα, 'ς το τονρευτό κρεβάτι· 345
'ς του παλατιού τ' απόκρυφα και ο Αλκίνοος αναπαύθη,
και η σύντροφος του η δέσποινα του ευτρέπιζε την κλίνη.

·
·
·
Ραψωδία Θ

·
·
·

Εφάνη η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
 και ο σεβαστός Αλκίνοος εγέρθη από την κλίνη·
 εγέρθη και ο πορθητής, ο θείος Οδυσσέας·
 και ο σεβαστός Αλκίνοος εκείνον ωδηγούσε
 ‘ς την αγορά, ‘που οι Φαίακες είχαν σιμά ‘ς τα πλοία. 5
 ήλθαν κ’ εκάθισαν μαζί ‘ς τους στιλβωμένους λίθους.
 και ωμοιώθη προς τον κήρυκα του φρόνιμου Αλκινόου
 η Αθηνά, κ’ εγύριζε την πόλι, μελετώντας
 τον γενναιόφρονα Οδυσσηά να φέρη ‘ς την πατρίδα·
 τους άνδραις επλησίαζε, του καθενός ωμίλει. 10
 «Εμπρός, πηγαίνετε, αρχηγοί και άρχοντες των Φαιάκων,
 ‘ς την αγορά ν’ ακούσετε τον ξένον, ‘που ‘λθε τώρα
 νεόφερτος ‘ς τα δώματα του φρόνιμου Αλκινόου,
 ριμμένος από τρικυμιά, και των θεών ομοιάζει».

·

Είπε και όλων εκίνησε σφοδρά την προθυμία· 15
 κ’ η αγοράίς εγέμισαν ευθύς και τα θρονία
 από το πλήθος· και πολλοί τον γόνον του Λαέρτη
 τον συνετόν εθαύμαζαν ότι με χάρι θεία
 τους ώμους και την κεφαλή του λάμπρυνεν η Αθήνη,
 και όλον τον εμεγάλυνε ‘ς τα μάτια των ανθρώπων, 20
 ώστε εις όλους τους Φαίακας αγαπητός να γείνη,
 και φοβερός και σεβαστός, και πράξη τους αγώναις,
 ‘ς όσους κατόπ’ οι Φαίακες αυτόν εδοκιμάσαν. —
 και άμ’ όλοι αυτού συνάχθησαν και ομού συναθροισθήκαν,
 ‘ς την μέση τους ο Αλκίνοος τον λόγον πήρε κ’ είπε· 25
 «Προσέξετ’, όλ’ οι αρχηγοί και άρχοντες των Φαιάκων,
 να φανερώσω εγώ ‘ς εσάς ό,τ’ η ψυχή μου λέγει·
 ‘ς το δώμα μου ήλθεν άγνωστος, πλανώμενος ο ξένος
 τούτος, είτ’ ήλθε απ’ της αυγής τα μέρη ή από την δύσι·
 ζητεί προβόδισμ’ απ’ εμάς και στέρεος να ‘ναι ο λόγος· 30
 κ’ εμείς ας προβοδήσουμεν αυτόν, ως τόσους άλλους·
 ότι κανείς εδώ ποτέ, ‘ς τα σπίτια μου όποιος έλθη,
 κλαίοντας απροβόδητος πολύν καιρό δεν μένει.
 αλλά ‘ς την θείαν θάλασσαν ολόμαυρο καράβι
 ας ρίξουμε ολοκαίνουργο, και νέοι πενηνταδύο 35
 ας διαλεχθούν εις το κοινόν, όσ’ είναι τώρα οι πρώτοι.
 και αφού καλά προς τους σκαρμούς δέσετε τα κουπία,
 εβγάτε, και εις το δώμα μου κατόπιν αναιβήτε,

να χαρήτ' ὅλοι 'ς το καλό τραπέζι, 'που ετοιμάζω.
των νέων τούτα επρόσταξα· και σεις, οι σκηπτροφόροι 40
οι βασιλείς, εις τα λαμπρά τα μέγαρά μου ελάτε,
τον ξένον να φιλεύσουμε· μην το αρνηθή κανένας.
και ο αιιδός ας καλεσθή Δημόδοκος ο θείος,
ὅτι ο θεός του εχάρισε του τραγουδιού το δώρο,
να τέρπη ὅπως τον κινεί μέσα η καρδιά να ψάλλη». 45
·
Εἶπ', εσηκώθη και εις αυτόν κατόπ' οι σκηπτροφόροι·
να εύρη επήγε ο κήρυκας τον αιιδόν τον θείον·
και αγόρια αφού διαλέχθηκαν πενηνταδυό, κινήσαν,
ως πρόσταξε, της άπατης θαλάσσης προς την άκρα.
και εις το καράβι ως έφθασαν, κάτω 'ς το περιγιάλι, 50
έσυραν εις την θάλασσα τ' ολόμαυρο καράβι·
κατόπι εφέραν κ' έστησαν κατάρτι και πανία,
με τρυπωτήραις τα κουπιά δερμάτιναις εδέσαν,
με τάξιν ὅλα, και άπλωσαν τα κάτασπρα πανία,
και τ' άραξαν σιμά 'ς την γη ψηλά· κατόπι εβγήκαν, 55
και εις το παλάτι επήγαιναν του φρόνιμου Αλκινόου.
γέμισαν τότε η αίθουσας, η αυλαίς και οι δρόμοι απ' άνδραις,
'που ολούθ' ερχόνταν, γέροντες πολλοί μαζή και νέοι.
δώδεκ' αρνιά τους έσφαξεν ο Αλκίνοος και οκτώ χοίρους
λευκόδονταις, στριφόποδα δυο βώδια, και ως τα εγδάραν 60
τα εσυγυρίσαν κ' έφθειασαν το πρόσχαρο τραπέζι.
·
Και ο κήρυκας ωδήγησε τον αιιδόν, 'που η Μούσα
αγάπησε, και του 'διδε καλόν και κακόν άμα·
το φως του επήρε και γλυκό του εχάρισε τραγούδι.
και εις ασημόκομπο θρονί, των ξένων εις την μέση, 65
τον κάθισ' ο Ποντόνοος, προς τον υψηλόν στύλον·
κ' εκρέμασε από το καρφί την ηχηρήν κιθάρα
επάνω του, και του 'δειξε 'ς αυτήν ν' απλοχερίση
ο κήρυκας, και του 'θεσε κανίστρι και τραπέζι
λαμπρό, και κούπα με κρασί να πίνη οπόταν θέλη. 70
και άπλωσαν κείνοι 'ς τα έτοιμα φαγιά 'που 'χαν εμπρός τους·
και άμ' έσβυσαν την ὄρεξι, τον αιιδόν η Μούσα
να ψάλη επαρακίνησε ταις δόξαις των ανδρείων,
μέσ' από τ' άσμα 'πώφθανε 'ς τα ουράνια τότε η φήμη,
του Οδυσσηά το μάλωμα και του Αχιλληά Πηλείδη, 75

‘που ελογομάχησαν φρικτά ‘ς επίσημη θυσία,
κ’ έχαιρεν ο Αγαμέμνονας ο μέγας βασιλέας,
άμ’ είδε να φιλονεικούν των Αχαιών οι πρώτοι·
τι αυτά του εχρησιμοδότησεν ο Απόλλωνας ‘ς την θεία
Πυθώνα, ότε αυτός πέρασε το λίθινο κατώφλι, 80
να ερωτηθή· και αληθινά τότε άρχισαν τα πάθη
των Τρώων και των Δαναών, ως ήθελεν ο Δίας.

.
Τούτ’ έψελνεν ο ξακουστός αιιδός, και ο Οδυσσέας
έσυρε με τα χέρια του την πορφυρή χλαμύδα
‘ς την κεφαλή, κ’ εσκέπασε την όψι την ωραία· 85
τι εντρέπονταν τους Φαίακας, μην τον ιδούν να κλαίη.
αλλ’ άμα ο θεός αιιδός έπαυε το τραγούδι,
τα δάκρυα στέγγονεν αυτός κ’ ευθύς ξεσκεπαζόνταν,
και των θεών με δίκουπον εσπόνδιζε ποτήρι.
να ψάλνη πάλι ότ’ άρχιζεν ο αιιδός, ως εζητούσαν, 90
εις τ’ άσματα ευφραϊνόμενοι, οι πρώτοι των Φαίακων,
ξανασκεπάζονταν αυτός και πάλιν εθρηνούσε.
και όλων των άλλων άγνωστα τα δάκρυα του εκυλούσαν·
μόνος τον εκατάλαβεν ο Αλκίνοος, ‘που εκαθόνταν
σιμά του και τον άκουσε να βαρυαναστενάξη· 95
και εις τους ναυτικούς Φαίακες ευθύς εκείνος είπε·
Ακούσεται, όλ’ οι αρχηγοί και άρχοντες των Φαίακων·
ήδη εχαρήκαμ’ άφθονα το ισόμοιρο τραπέζι,
και την καλή του σύντροφο γλυκόφωνην κιθάρα·
ας βγούμε, τώρ’ ας παίξουμεν εις όλους τους αγώναις, 100
όπως ο ξένος δυνηθή να ειπή των ποθητών του,
σπίτι όταν φθάση, ανώτεροι πως είμασθε των άλλων,
‘ς το γρόνθισμα, ‘ς το πάλαισμα, ‘ς το πήδημα, ‘ς τα πόδια».

.
Είπε, κ’ επροπορεύθηκε, κ’ εκείνοι ακολουθούσαν.
και ο κήρυκας απ’ το καρφί την ηχηρήν κιθάρα 105
κρεμά, και τον Δημόδοκον χεροδηγεί και φέρει
από το δώμα εις την οδόν, ‘που οι πρώτοι των Φαίακων
όλοι επορεύονταν, να ιδούν τους θαυμαστούς αγώναις.
‘ς την αγοράν επήγαιναν και ακολουθούσε πλήθος
άπειρον εσηκωθήκαν πολλοί και λαμπροί νέοι· 110
ο Ακρόνας, ο Ωκύαλος, πετάχθη, ο Ελατρέας,
ο Ναυτηάς, ο Αγχίαλος, ο Πρύμνης, ο Ερετμέας,

ο Αναβησίνας, ο Ποντηάς, ο Θόωνας, ο Πλώρης,
ο Αμφιάλος, ‘που ο Πολύναος γέννησε ο Τεκτονίδης,
ο Ευρύαλος, σπ’ ὠμοιαζε τον ανδροφόνον Ἄρη,

115

και ο Ναυβολίδης ‘ς την μορφήν ο πρώτος και ‘ς το σώμα,
ὕστερ’ απ’ τον Λαοδάμαντα, της νειότης των Φαιάκων.
και οι τρεις σηκώθηκαν υιοί του ασύγκριτου Αλκινόου,
ο ισόθεος Κλυτόναος, ο Ἄλιος, και ο Λαοδάμας.

120

και των ποδιών πρώτ’ ἄρχισαν εκείνοι τον αγώνα·
από την στήλη τάνυσαν αντάμα την ορμή τους
και οι τρεις, σκόνη σηκώνοντας, ως ἐσχίζαν το σιάδι.
ο ασύγκριτος Κλυτόναος ‘ς τα πόδια εφάνη πρώτος·
και ὅσον ‘ς το νειάμα διάστημα οργόνουν δυο μουλάρια,

125

οπίσω εκείνους ἄφησε, κ’ ἐφθασεν εις τα πλήθη.
εις το βαρὺ το πάλαισμα κατόπι αγωνισθήκαν
και νικητής ο Ευρύαλος εβγήκε των ανδρείων.
ο Αμφιάλος ‘ς το πήδημα καθ’ ἄλλον υπερέβη.
ο Ελατρηάς ‘ς το δίσκευμα· και εις την γρονθομαχία
ο Λαοδάμας, αγαθός υιός του Αλκινόου.

130

·
Και αφού με τ’ αγωνίσματα ὅλων ο νους ευφράνθη,
ο υιός του Αλκίνου προς αυτούς ὠμίλησ’, ο Λαοδάμας·

·
«ὦ φίλοι, ας ερωτήσουμε τον ξένον αν γνωρίζει
κάποιον αγώνα· ὅτι κακός ‘ς την πλάσι αυτός δεν είναι·
κνήμαις, μεριά, βραχίονες, και ο σβέρκος ο γενναίος
μεγάλην δείχνουν δύναμι, και νειότη δεν του λείπει·
αλλά πολλά παθήματα τον ἔχουν συντριμμένον·
ὅτι ἄλλο ὡσάν την θάλασσα, θαρρῶ δεν παραλύει
τόσο κακά τον ἄνθρωπο, πολὺ και αν είναι ανδρείος».

135

·
Και προς αυτόν ο Ευρύαλος ἀπάντησε και του ‘πε·
«Λαοδάμα, ο λόγος σου είναι ορθός· ο ίδιος ἄμε τώρα
και καθαρά προσκάλεσε τον ξένον εις αγώνα».

140

·
Και τούτο ἄμ’ ἄκουσε ο καλός υιός του Αλκινόου,
‘ς την μέση τους ἐπρόβαλε, κ’ εἶπε ‘ς τον Οδυσσέα·
«Πατέρα ξένε, ἔλα και συ, κάποιον αγών’, αν ξεύρης,
δοκίμασε, και φαίνεται ‘που αγωναίς θα γνωρίζης·
ὅτι, ὅσο ζη, ‘ς τον ἄνθρωπο δόξα είναι πρώτη εκείνο,

145

‘που κατορθώνει των χειρών και των ποδιών του η ρώμη.
έλ’, αγωνίσου, αστόχησε τους πόνους της καρδιάς σου·
και το προβάδισμα ποσώς μη φοβηθής ν’ αργήση· 150
το πλοίον ήδη ερρίχθηκε, και οι σύντροφοι έτοιμ’ είναι».

·
Τότε ο πολύγλωμος ‘ς αυτόν απάντησε Οδυσσέας·
«Λαοδάμ’, αναγελώντας με τι με καλείτ’ εις τούτα;
φροντίδαις έχω εγώ ‘ς τον νουν, όχι ποσώς αγώναις,
‘που αφού τόσα ‘παθα ο θλιφτός και τόσα έχω μοχθήσει, 155
‘ς την σύνοδό σας κάθομαι, κ’ εδώ τον βασιλέα
και τον λαόν παρακαλώ να με ξεπροβοδήσουν».

·
Του απάντησεν ο Ευρύαλος, και αγνάντια ωνείδισέ τον·
«Αλήθεια, δεν μου φαίνεσαι, ω ξένε, γυμνασμένος
εις τα πολλ’ αγωνίσματα, ‘ς τον κόσμον όσα υπάρχουν, 160
αλλ’ άνδρας, οπού με τρανό καράβι τριγυρίζει,
ναυτών εμπόρων αρχηγός, και πάντοτ’ είναι ο νους του
εις το φορτίο, και άγρυπνο ‘ς ταις πραγματειαίς το μάτι,
και προς τα κέρδη τ’ αρπακτά· και αγωνιστής δεν δείχνεις».

·
Με άγριο βλέμμα ο φρόνιμος του απάντησε Οδυσσέας· 165
«Ω ξένε, άτακτ’ οι λόγιοι σου, και βλέπ’ ότ’ είσαι αυθάδης,
όλα εις όλους οι θεοί τα δώρα δεν χαρίζουν·

την πλάσιν ούτε, ούτε τον νουν, ούτε την ευγλωττία.
τούτος δεν έτυχ’ εύμορφος, αλλ’ ο θεός με κάλλη
στολίζει κάθε λόγον του, κ’ οι άνθρωποι αναβλέπουν 170

°ς εκείνον ευφραινόμενοι, ‘που ασκόνταφτ’ αγορεύει,
με πράον ήθος, έξοχος ‘ς τα συναγμένα πλήθη,
και ωσάν θεόν, όταν περνά ‘ς την πόλι, τον κυττάζουν.
εκείνος πάλι των θεών ‘ς το σώμα προσομοιάζει,
αλλά δεν είναι οι λόγιοι του με χάρι στολισμένοι. 175

και συ το σώμα έχεις λαμπρό, ‘π’ ουδέ θεάς θα εμπόρει
να το μορφώση ανώτερο, και νουν ποσώς δεν έχεις.
και την ψυχήν μου ετάραξες του στήθους μες τα βάθη,
ότ’ είπες λόγον άπρεπον· και αμάθητος αγώνων
εγώ δεν είμ’ ως φλυαρείς, αλλ’ είχα τα πρωτεία, 180

ως ότου θάρρευα κ’ εγώ ‘ς τα χέρια και εις την νειότη.
νικούν με τώρα η συμφοραίς και οι πόνοι, ότι έχω πάθει
εις τους πολέμους άπειρα και εις τα φρικτά πελάγη.

αλλ' όσον και αν κακόπαθα, θε να 'μπω εις τους αγώναις,
ότι ο πικρός ο λόγος σου μ' έχει σφοδρά κενθήσει». 185

.
Είπ', επετάχθη αγύμνωτος κ' ευθύς άδραξε δίσκον,
τρανόν, μεγάλο και πολύ βαρύτερον απ' όσους
εδίσκευαν οι Φαίακες τότε αναμεταξύ τους.
τον έστρεψε, τον έρριξεν απ' τ' ανδρικό του χέρι·
βούσε ο λίθος και εις την γην απ' την ορμή του εσκύψαν 190
οι Φαίακες μακρύκουποι 'ς την θάλασσα ακουσμένοι·
και ο λίθος 'ς όλα επέταξεν επάνω τα σημεία,
γοργ' απ' το χέρι τρέχοντας· με σχήμ' ανδρός η Αθήνη
τα τέρματα εσημείωσε και εις αυτόν είπε· «Ω ξένε,
τέτοιο σημάδι ψάχνοντας κ' ένας τυφλός διακρίνει· 195
με τα πολλά δεν έσμιξε και στέκει πολύ πρώτο·
όθεν εσύ μην φοβηθής γι' αυτόν καν τον αγώνα·
δεν το περνά, δεν φθάνει το κανέννας των Φαιάκων».

.
Εχάρηκε ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας,
ότι μέσα 'ς την σύνοδον άνθρωπον είδε φίλον· 200
και μ' ελαφρότερην καρδιά τότε είπε των Φαιάκων·
«Τούτον, ω νέοι, φθάσετε τώρα, κ' εγώ κατόπι
και άλλον θα ρίξω είτ' ως αυτού, είτε παρέκει ακόμη,
και από τους άλλους Φαίακαις όποιον βαστά η καρδιά του,
τόσο αφού μ' εχολεύσετε, να δοκιμάση ας έλθη, 205
'ς το γρόνθισμα, 'ς το πάλαισμα, 'ς τα πόδια, 'ς ό,τι θέλει,
απ' όλους όποιος δήποτε, αλλ' όχι ο Λαοδάμας·
ότ' είνε τούτος ξένος μου· ποιος μάχεται με φίλον;
ανόητος και ουτιδανός όποιος ζητεί μ' εκείνον,
'που τον ξενίζει σπίτι του, 'ς αγώναις να παλαίση 210
εις ξένον τόπο, και πολύ τον εαυτό του βλάπτει.
τους άλλους όλους δέχομαι, δεν αψηφώ κανέναν·
αλλά να μάθω θέλω αυτούς και να τους δοκιμάσω.
τι 'ς όσα είναι αγωνίσματα κακός εγώ δεν είμαι·
να ψάχνω ηξεύρω ολόγυρα το στιλβωμένο τόξο, 215
και πρώτος ρίχνοντας κτυπώ μες των εχθρών το πλήθος
άνδρ' όποιον θέλω, και αν πολλοί κοντά μου παραστέκουν
σύντροφοι, και τα τόξα τους εις τον εχθρό τεντόνουν.
'ς το τόξο με υπερέβαινεν ο Φιλοκτήτης μόνος,
ότ' οι Αχαιοί τοξεύαμε 'ς τα μέρη της Τρωάδας. 220

αλλά θαρρώ ‘π’ ανώτερος είμαι πολύ των άλλων,
όσοι θνητοί σιτόθρεπτοι ‘ς την γην υπάρχουν τώρα.
να μάχωμαι δεν ήθελα με τους αρχαίους άνδραιοι,
τον Ηρακλή, τον Εύρυτον από την Οιχαλία,
οπού ‘ς τα τόξα επάλαιαν και μες τους αθανάτουι. 225

όθεν και ο μέγασ Εύρυτοιο τον χάρον είδε νέοιο·
εκείνον εθανάτωοεν ο Φοίβοιο ωργιομένοιο
ότι τον επροκάλεοοε ‘ς του τόξου τον αγώνα.
και με τ’ ακόντι φθάνω κει, ‘π’ άλλου δεν φθάνει βέλοιο·
‘ς τα πόδια μόνον μη κανείοι φοβούμαι των Φαιάκων 230
εμέ περάοοη· ότι πολύ μ’ έχει δαμάοο’ η ζάλη
μεο τα πολλά τα κύματα, και, αφού μεο το καράβι
μου ‘λειψε η περιποίοοηοι, τα μέλη μου ελυθήκων».

.
Αυτά ‘πε και όλοιο εοίγηοοαν· άφωνοι έμειναν όλοιο,
και μόνοιο ο Αλκίνοοιο απάντηοέ του κ’ είπε· 235

«Όοα είπεοι, ξένε, λυπηρά ‘ς εμάοιο ποοώοι δεν είναιο·
αλλά να δείξηοι βούλεοοαι την αρετή οοου ειοι όλοιοι,
τι ωργίοοηοι ‘που ‘ς την ούνοδο ο’ έχει προοβάλοι εκείνοιο,
ώοτε κανέναιο ειοι το εξήοι να μη κατηγορήοη
την αρετή οοου, αν έχη νοιο και μέτρον ειοι τουοι λόγουοι. 240

άκουοοε τώρα ό,τι θα ειπώ, να ‘χηοι να τ’ αναφέρηοι
και ειοι άλλον ήρωα οπίτι οοου, οπόταν ‘ς το τραπέζι,
με τα παιδιά οοου ολόγουρα και με την ούντροφόν οοου,
την αρετή μαοι θυμηθήοι, όλα τα έργα εκείναιο,
όοα κ’ εμάοιο προγονικά διώριοοεν ο Δίοιοι. 245

ότι καλοιο ‘ς το γρόνθιοομα δεν είμαοοθ’ ή ‘ς την πάλη,
αλλά ‘ς το τρέξιμο γοργοιο κ’ εξαιρέτοιο ‘ς τα πλοία.
και μαοι αρέοοουν οιο χοροιο, η τράπεζα, η κιθάρα,
η αλλαξιοαίοι, τα χλιορά λουοίματα και η κλίναιοι.
και τώρα ελάτε, οιο χορευταίοι οιο κάλλιοιο των Φαιοάκων, 250
χορευτέ, όπωοι ο ξένοιο μαοι ειπή των ποθητόν του,
οπίτι όταν φθάοοη, ανώτεροιο πωοι είμαοοθε των άλλων,
‘ς τ’ αρμένιοομα, ειοι τον χορό, ‘ς τα πόδια, ‘ς το τραγουόιο.
και την κιθάρα την γλυκειά, ‘που κάπου είναιο ‘ς το δώμα,
κάποιοιο να πα να φέρη ευθύοι εδώ του Δημοδοόου».

.
Αυτά ‘π’ ο ιοόθεοιο βαοιληάοι, και ο κήρυκαοι πετάχθη
να φέρη από τα μέγαρα την βαθουλήν κιθάρα.

και αγωνοφύλακες οκτώ, που 'χ' εκλεκτούς ο δήμος
εις κάθε αγώνα να τηρούν την τάξι, σηκωθήκαν,
και έσιασαν τον χορότοπο κ' επλάτυναν τον κύκλο. 260

του Δημοδόκου ο κήρυκας έφερε την κιθάρα,
και αυτός 'ς το μέσον έφθασε, και ακρόνεα παλληκάρια
ολόγυρά του εστέκονταν, εις τον χορόν τεχνίταις,
κ' εχοροπήδαν θεϊκά· εκύτταζ' ο Οδυσσέας
και των ποδιών ταις αστραψιαίς, εθαύμαζε η ψυχή του. 265

·
Και άρχιζε κιθαρίζοντας καλό τραγούδι εκείνος,
ο Άρης πώς την εύμορφην αγάπησε Αφροδίτη,
όταν πρωτόσμιξαν κρυφά 'ς του Ηφαίστου τον κοιτώνα.
πολλά 'δωσε και ατίμασε το νυμφικά κρεββάτι
του Ηφαίστου· κ' ήλθε μηνυτής και αμέσως το 'πε κείνου, 270

ο Ήλιος, 'που 'ς τον έρωτα τους είδε αγκαλιασμένους,
και ως τ' άκουσεν ο Ήφαιστος, κατάκαρδα επληγώθη·
επήγε εις το χαλκείο του και ολέθριαν είχε γνώμη.
και εις μέγ' αμόνι, 'πώστησε, δεσμά να κόπτη αρχίζει,
άσπαστ' αδιάλυτ', ώστ' αυτού άσειστ' οι δυο να μένουν. 275

και αφού τον δόλον έπλασε να εκδικηθή τον Άρη,
προς τον κοιτώνα εκίνησε, 'που ήτο η γλυκειά του κλίνη,
κ' έχυσε γύρω τα δεσμά παντού 'ς τα κλινοπόδια·
ήσαν πολλά και απ' την σκεπή χυμένα ωσάν αράχνια,
λεπτά, 'που δεν θα τα 'βλεπεν ουδέ των μακαρίων 280

θεών το μάτι, επίβουλα ως ήσαν μορφωμένα.
και γύρω άμ' όλον άπλωσε τον δόλον εις την κλίνη,
'ς την Λήμνο τάχα εκίνησε, καλοκτισμένην πόλι,
'που αυτήν 'ς όλαις ανάμεσα ταις χώραις αγαπάει.

και άμ' είδε τον καλότεχνον θεόν 'που αναχωρούσε, 285
 Άρης ο χρυσοχάλινος τυφλός σκοπός δεν ήταν,
 και προς το δώμα εκίνησε του δοξασμένου Ηφαίστου,
 την αγκαλιά της εύμορφης ποθώντας Κυθερείας.
 εκείνη μέσα εκάθιζε και μόλις είχε φθάσει
 απ' τον μεγαλοδύναμον πατέρα της Κρονίδα. 290
 εμπήκε αυτός, της έσφιξε το χέρι και της είπε·
 «Σ την κλίνην έλ', αγαπητή, να γλυκοκοιμηθούμε·
 ο Ήφαιστος δεν είν' εδώ, και θα 'ναι ήδη φθασμένος
 'ς την Λήμνο, 'ς τ' αγριόφωνο το γένος των Σιντίων».

·

Αυτά 'πε' και να κοιμηθή και αυτής εκαλοφάνη. 295
 και άμ' έπεσαν τους κύκλωσαν του πολυβούλου Ηφαίστου
 τα τεχνικώτατα δεσμά, και ουδέ μέλος κανένα
 να κινήσουν εδύνονταν, ή ολίγο να σηκώσουν·
 κ' ένοιωσαν τότε ότι φυγής κανείς δεν ήταν τρόπος,
 και ο ζαβοπόδης ο θεός 'ς ολίγο ήλθε σιμά τους, 300
 επειδή οπίσω εγύρισε πριν εις την Λήμνο φθάση·
 ότι σκοπός του εφύλαγεν ο Ήλιος και του το 'πε.
 με την καρδιά περίλυπη πλησίασε 'ς το δώμα,
 'ς τα πρόθυρα εσταμάτησε, και άγρια χολή τον πήρε,
 και φρικτήν έσυρε βοή 'ς τους αθανάτους όλους· 305
 «Δία πατέρα, μάκαρες θεοί, 'που πάντοτ' είσθε,
 ελάτ', έργ' αξιογέλαστα και αβάστακτα να ιδήτε,
 με, τον χωλόν, πώς του Διός η κόρ', η Αφροδίτη,
 καταφρονεί και αγάπησε τον ανδροφόνον Άρη,
 ότ' είναι ωραίος, και γερός 'ς τα πόδια, κ' εγώ είμαι 310
 εκ γενετής αστερέωτος· και εις τούτο ποιος μου πταίει
 παρά και οι δύο μου γονείς, να μη 'χαν με γεννήσει.
 αλλά θα ιδήτε πώς αυτοί κοιμούνται αγκαλιασμένοι·
 κυττάζω εγώ και οδύρομαι 'που η κλίνη μου επατήθη.
 παρόμοιο πλάγιασμα, θαρρώ, δεν θα ζητήσουν πλέον, 315
 μ' όσον και αν έχουν έρωτα, ουδέ για ολίγην ώρα.
 αλλ' απ' τα επίβουλα δεσμά δεν θα λυθούν εκείνοι,
 πριν λάβω απ' τον πατέρα της οπίσ' όλα τα δώρα,
 όσα 'χω για την άσεμνη την κόρη παραδώσει.
 καλ' είναι η θυγατέρα του, αλλά δεν έχει γνώσι». 320

·

Είπε· οι θεοί συνάχθηκαν 'ς το χάλκινο το δώμα·

ο ευεργέτης ήλθ' Ερμής, ο σείστης Ποσειδῶνας,
 ο τοξευτής Απόλλωνας και αυτός κατόπιν ήλθε·
 αλλ' η θεαίς απ' εντροπή 'ς το σπίτι έμειναν όλαις. 325
 οι αγαθοδόταις οι θεοί 'ς τα πρόθυρα εσταθήκαν·
 γέλιο 'ς τους μάκαραις θεούς άσβεστον εγεννήθη,
 ταις τέχναις ως ετήραζαν του πολυβούλου Ηφαιστου.
 κ' είπ' ένας τον πλησίον του κυττώντας· «Δεν προκόβουν
 η κακαίς πράξεις· και ο αργός τον γλήγορον προφθάνει.
 ιδού πώς τώρ' ο Ήφαιστος, αργός, χωλός, τον Άρη, 330
 αν κ' είναι ο γληγορώτατος των Ολυμποκατοίκων,
 με τέχνην έπιασε μοιχόν, και θα τον προστιμήση».

.
 Αυτούς τους λόγους έλεγαν εκείνοι ανάμεσόν τους.
 και ο διογενής Απόλλωνας είπε προς τον Ερμεία·
 «Ω μηνυτή διογέννητε, αγαθοδότη Ερμεία, 335
 'ς τα δυνατά δεν θα 'στεργες δεσμά σφιγμένος να 'σαι,
 'ς την κλίνην αν με την χρυσή κοιμώσουν Αφροδίτη;»

.
 Και προς αυτόν απάντησεν ο μηνυτής Ερμείας·
 «Ω τοξοφόρε Απόλλωνα, τούτ' άμποτε να γείνη!
 τρεις φοραίς τόσ' αδιάλυτα δεσμά να μ' εκυκλόναν, 340
 και οι θεοί με ταις θεαίς να εκυττάζετ' όλοι,
 'ς την κλίνην αν με την χρυσή κοιμώμουν Αφροδίτη».

.
 Είπε, κ' οι αθάνατοι θεοί γελοκοπούσαν όλοι·
 πλην δεν εγέλα, αλλά θερμά ζητούσε ο Ποσειδῶνας
 τον τεχνουργόν τον Ήφαιστο να λύση ευθύς τον Άρη. 345
 κ' εκείνον προσφώνησε με λόγια πτερωμένα·
 «Λύσε, κ' εγώ σου υπόσχομαι 'που αυτός, ως εσύ θέλεις,
 εις τους θεούς κατέμπροσθεν τα δίκαια θα πλερώση».

.
 Και ο ζαβοπόδης ο ένδοξος απάντησέ του κ' είπε·
 «Να μη ζητής τούτο απ' εμέ, γεωφόρε Ποσειδῶνα· 350
 αχρείαις κ' η εγγύησες προς τον αχρείον είναι·
 εις τους θεούς κατέμπροσθεν πώς θα σε δέσω, αν ίσως
 ο Άρης φύγη άμα λυθή χωρίς να με πλερώση;»

.
 Και προς αυτόν απάντησεν ο σείστης Ποσειδῶνας·
 «Και αν ο Άρης, Ήφαιστε, μας φύγη και αθετήση 355

το χρέος του, θα ‘μ’ έτοιμος εγώ να σε πλερώσω».

.

Και ο ζαβοπόδης ο ένδοξος απάντησέ του κ’ είπε·
«Τον λόγο σου να σ’ αρνηθώ, δεν γίνεται, δεν πρέπει».

.

Αυτά ‘πε, κ’ έλυε τον δεσμόν η δύναμις του Ηφαίστου.
και απ’ τον δεσμόν, αν και σφικτόν άμα ελυθήκαν, εκείνοι 360
πετάχθηκαν εκίνησεν ο Άρης προς την Θράκη,
‘ς την Κύπρον η φιλόγελη ευρέθηκε Αφροδίτη,
‘ς την Πάφο, ‘πώχει τέμενος κ’ έχει βωμόν ευώδη.
η Χάρες κει την έλουσαν και με το λάδι εχρίσαν
τ’ άφθαρτο, ‘που εις τα σώματα λάμπει των αθανάτων, 365
κ’ ενδύματα την ένδυσαν, ‘που η χάρι τους θαμπώνει.

.

Τούτα έψαλνεν ο ξακουστός αιιδός, και ο Οδυσσέας
εις την ψυχή του ευφραίνονταν, ως τ’ άκουε, κ’ οι άλλοι,
Φαίακες οι μακρύκουποι ‘ς την θάλασσα ακουσμένοι.

.

Ο Αλκίνοος του Λαοδάμαντα τότε είπε και του Αλίου, 370
χορό να στήσουν μόνοι τους, τι αντίπαλον δεν είχαν.
κ’ εκείνοι σφαίραν εύμορφην αφού ‘ς τα χέρια πήραν,
κόκκινην, ‘που τους έπλασεν ο Πόλυβος τεχνίτης,
ο ένας έρριχνεν αυτήν προς τα σκιοφόρα νέφη,
το σώμα οπίσω γέρνοντας· ο δεύτερος πετιόνταν, 375
και άρπαζε αυτήν ανάερα, πριν ή την γην πατήση.
και αφού πετώντας έπαιξαν εκείνοι με την σφαίρα,
χορόν κατόπιν άρχισαν ‘ς την γην την πολυθρέπτρα,
συχνά ξαλλάζοντας· και αυτού τριγύρω τ’ άλλ’ αγόρια
χεροκροτούσαν τακτικά, και όλος εβρόντα ο τόπος. 380

.

Τότε είπε τον Αλκίνοον ο θείος Οδυσσέας·
«Μεγάλε Αλκίνοε, ‘ς τους λαούς λαμπρέ και αγαπημένε,
καυχήθηκες ‘που εις τον χορό τεχνίταις είναι πρώτοι
και ιδού μου φανερώθηκαν· θαυμάζ’ όσο τους βλέπω».

.

Αυτά ‘πε, και ο σεβαστός Αλκίνοος εχάρη, 385
κ’ εστράφη ευθύς και αγόρευσε των ναυτικών Φαιάκων·
«Ακούσετε μ’, ω αρχηγοί και άρχοντες των Φαιάκων.
γνώσιν πολλήν αληθινά πως έχει ο ξένος δείχνει·

και τώρα δώρα ξενικά να του δοθούν, ως πρέπει.
 ότι ‘ς τον δήμο δώδεκα κρατούν την εξουσία 390
 βασιλείς ένδοξοι, κ’ εγώ μετ’ αυτούς δέκατος τρίτος.
 καθείς σας τώρα καθαρήν χλαμύδα και χιτώνα
 δόστε του, κ’ ένα τάλαντο βαρύτιμο χρυσάφι·
 και όλ’ ας τα φέρουμε μαζί για να τα λάβη ο ξένος
 ‘ς τα χέρια του και ολόχαρος ‘ς τον δείπνον να καθίση. 395
 και τώρ’ αυτόν ο Ευρύαλος με λόγους να πραΰνη
 και μ’ ένα δώρο, ότι κακά του ‘χει ομιλήσει πρώτα».

.
 Αυτά ‘πε, και όλοι πρόθυμα συμφώνησαν, κ’ έστειλαν
 καθέννας τους τον κήρυκα, τα δώρ’ αυτού να φέρη.
 έδωσ’ εκείνου απάντησιν ο Ευρύαλος και του ‘πε· 400
 «Μεγάλε Αλκίνοε, ‘ς τους λαούς λαμπρέ και αγαπημένε,
 τον ξένον, ως παράγγειλες, εγώ θε να πραΰνω.
 τούτο τ’ ολόχαλκο σπαθί, ‘που επάν’ έχει ασημένια
 λαβή, και από νηοπριόνιστον ελέφαντα θηκάρι,
 θε να του δώσω· ατίμητο δώρο θα το ‘χει ο ξένος». 405

.
 Είπε, ‘ς τα χέρια του ‘βαλε τ’ αργυροκαρφωμένο
 σπαθί, και τον προσφώνησε με λόγια πτερωμένα·
 «Πατέρα ξένε, χαίρε· και αν λόγος βαρύς ειπώθη,
 ας τον πάρουν οι άνεμοι, κ’ οι αθάνατοι ας σου δώσουν
 να ξαναϊδής την σύντροφον, να ‘φθάσης ‘ς την πατρίδα, 410
 ‘πώχεις καιρούς ‘π’ αδημονείς μακράν των ποθητών σου».

.
 Και απάντησε ο πολύγνωμος ‘ς εκείνον Οδυσσέας·
 «Φίλε, και συ χαίρε πολύ’ κ’ οι αθάνατοι ας σου δώσουν
 κάθε καλό, και το σπαθί ποτέ να μη ποθήσης
 τούτ’, όπ’, αφού μ’ επράυνες με λόγους, μου χαρίζεις». 415

.
 Είπε και τ’ ασημόκομπο ‘ς τον ώμο έζωσε ξίφος.
 έδυσ’ ο ήλιος κ’ έλαβε τα λαμπρά δώρα εκείνος·
 οι κήρυκες οι θαυμαστοί τα έφερναν ‘ς του Αλκινόου
 το δώμα, όπου τα δέχθηκαν οι υιοί του βασιλέα·
 και αυτοί ‘ς το πλάγι απόθοσαν της σεβαστής μητρός τους 420
 τα ωραία δώρα· εκίνησεν ο Αλκίνοος τότε ο θείος,
 κατόπ’ οι άλλοι, κ’ έφθασαν, και εις τα υψηλά θρόνια
 κάθισαν όλοι· κ’ έλεγεν ο Αλκίνοος της Αρήτης·

«Γυνή μου, το λαμπρότερο κιβώτιο, 'πώχεις, φέρε,
και μέσα βάλε καθαρήν χλαμύδα και χιτώνα. 425
κ' ευθύς νερό μες τον χαλκό θερμάνετε του ξένου,

όπως αφού λουσθή και ιδή με τάξι όλα βαλμένα
τα δώρα, όσα οι Φαίακες οι άψεγοι του φέραν,
χαρή και το τραπέζι μας και της ωδής τον ύμνο.
και τούτο τ' εύμορφο χρυσό ποτήρι εγώ του δίνω, 430
να με θυμάται ολοζωής, όταν 'ς τα μέγαρά του
σπονδαίς προσφέρη του Διός και όλων των αθανάτων».

.
Αυτά 'πε και παράγγειλε ταις δούλαις η Αρήτη
ευθύς να στήσουν τρίποδα μεγάλον 'ς την φωτία·
και αυταίς λουτρικόν τρίποδα 'ς την φλόγα μέσα εστήσαν, 435
έχυσαν μέσα το νερό και κάτω ξύλα εκαίαν·
και ζών' η φλόγα την κοιλιά και το νερά θερμαίνει.
η Αρήτη ωστόσο το λαμπρό κιβώτιο για τον ξένον
έφερε από τον θάλαμο, τα δώρ' αυτού να θέση,
τα ενδύματα και τον χρυσόν, 'που οι Φαίακες του δώσαν· 440
κ' έθεσε μέσα φόρεμα κ' έναν χιτώνα ωραίον·
και προς αυτόν ωμίλησε με λόγια πτερωμένα·
«Συ τώρα ιδέ το σκέπασμα, δέσε καλά τον κόμπο,
μη 'ς το ταξειίδι, οπού θα πας, κανέννας σ' αδικήση,
ενώ κοιμάσαι ύπνο γλυκό 'ς το ολόμαυρο καράβι». 445

.
Και ως τ' άκουσε ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας
εφάρμοσε το σκέπασμα, κ' ευθύς έδεσε κόμπο,
πολύτεχνον οπού η σεπτή του 'χε διδάξ' η Κίρκη.
και η κελλάρισσα να εμβή 'ς τον έτοιμον λουτήρα
του είπε· και θερμά λουτρά άμ' είδ' εχάρη εκείνος· 450
ότ' είχε απεριποίητο πολύν καιρόν το σώμα,
της Καλυψώς τα μέγαρα απ' όταν είχε αφήσει,
όπ' εύρισκεν ωσάν θεός την κάθε ανάπαυσί του.
και η δούλαις ως τον έλουσαν και με το λάδι εχρίσαν,
και τον εφόρεσαν καλήν χλαμύδα και χιτώνα, 455
απ' τον λουτήρα εκίνησε να σμίξη τους συνδείπνους.
και η Ναυσικά από τους θεούς με κάλλος στολισμένη
της καλοκάμωτης σκεπής σιμά 'ς τον στύλο εστάθη.
εθαύμαζε κυττάζοντας αυτή τον Οδυσσέα,
κ' είπε με λόγια πτερωτά· «Χαίρε, σου λέγω, ω ξένε, 460

όπως οπότεν ευρέθης ‘ς την γην την πατρικήν σου
μ’ ενθυμηθής, ‘που την ζωή πρώτα χρωστάς ‘ς εμένα».

Κ’ εκείνης ο πολύγνωμος απάντησε Οδυσσέας·

«Κόρη του μεγαλόκαρδου Αλκίνου, Ναυσικάα,
είθε ο Κρονίδης, σύζυγος βαρύκτυπος της Ήρας, 465
θελήση ογλήγορα να ιδώ την ποθητήν πατρίδα,
και τότε’ ευχαίς ωσάν θεάς εκεί θα σου προσφέρω
ολοκαιρής, επειδή συ με έζησες, παρθένα».

Είπε κ’ εκάθισε εις θρονί, σιμά ‘ς τον βασιλέα·
ήδη εμοιράζαν το φαγί και το κρασί συγκέρναν. 470

και ο κήρυκας τον έμπιστον αιιδόν τους ωδηγούσε
Δημόδοκον λαοτίμητον, και εις τον υψηλόν στύλο
προσκολλητά τον κάθισε, ‘ς την μέση των συνδείπνων.
‘ς τον κήρυκα ο πολύγνωμος τότε’ είπεν Οδυσσέας·—

ράχης κομμάτι αφού ‘κοψε λευκοδοντάτου χοίρου, 475

πάχος γεμάτ’ ολόγουρα, κ’ έμενε ακόμη πλήθιο,—
«Το κρέας τούτο, κήρυκα, δόσε του Δημοδόκου,
να φάγη· θα τον ασπασθώ, αν και θλιμμένος είμαι.
τι σέβας έχουν και τιμή ‘ς την οικουμένην όλην
απ’ τους θνητούς οι αιιδοί, ότι τραγούδια η Μούσα 480
αυτούς διδάχνει και αγαπά των αιιδών το γένος».

Είπε· και ο κήρυκας ευθύς ‘ς του ήρωα Δημοδόκου
τα χέρια το ‘βαλε, και αυτός το δέχθηκε κ’ εχάρη.
και άπλωσαν κείνοι ‘ς τα έτοιμα φαγιά ‘που ‘χαν
[εμπρός τους.

και του φαγιού και του πιοτού την όρεξι αφού σβύσαν, 485
του Δημοδόκου ο συνετός ωμίλησε Οδυσσέας·

«Εσέ παρ’ όλους τους θνητούς, Δημοδόκε, δοξάζω,
ή η Μούσα, κόρη του Διός, σ’ έχει διδάξ’ ή ο Φοίβος·
των Αχαιών ταις συμφοραίς με τόσην τάξι ψάλλεις,
ός’ έπραξαν, όσ’ έπαθαν ‘ς τον φοβερόν αγώνα, 490

ως να ‘χες συ παρευρεθή ή απ’ άλλον τα ‘χες μάθει.
τώρ’ έλα εις άλλο πέρασε, του αλόγου ειπέ την τάξι,
‘που ιδρένιο μόρφωσ’ ο Επειός μαζί με την Αθήνη,
και δόλον ‘ς την ακρόπολιν ο θείος Οδυσσέας
το ‘φερε μ’ άνδραις γεμιστό, κ’ ερήμωσαν την Τροία. 495

αν όλ' αυτά μου διηγηθής, ως πρέπει, ένα προς ένα,
εις τους θνητούς όλους εγώ παντού θα μαρτυρήσω
ότι θεός σου εχάρισε θεολάλητο τραγούδι».

·
Και απ' τον θεόν κινούμενος άρχισε και τραγούδι
έβγαλ', εκείθε πιάνοντας, 'που μέρος των Αργείων, 500
αφού ταις σκηναίς έκαψαν, με τα καράβια φύγαν,
κ' οι άλλοι με τον ένδοξον εμέναν Οδυσσέα
των Τρώων εις την αγορά, μες τ' άλογο κρυμμένοι·
τι το 'χαν 'ς την ακρόπολι μόνοι τους σύρ' οι Τρώες.
τ' άλογον έστεκεν αυτού, και ολόγουρά του εκείνοι 505
καθήμενοι πολλά 'λεγαν και τρεις η γνώμαις ήσαν·
ή με το σκληρό σίδηρο να σχίσουν τ' άδειο ξύλο,
ή, αφού το σύρουν κάτακρα, 'ς ταις πέτραις να το ρίξουν,
ή να τ' αφήσουν των θεών μέγα ιλαστήριο δώρο,
όπως κατόπιν έμελλε το πράγμα να τελειώση. 510
ότ' ήταν μοίρα να χαθή η πόλι, αμ' αγκαλιάση
το μέγα ξύλιν' άλογο, 'που των Αργείων τ' άνθος
μέσα του εκλειούσε, κ' έφερναν φόνο, φθορά των Τρώων.
κ' έψαλνε πώς οι Αχαιοί την πόλιν ερημώσαν
από του αλόγου την βαθειά καθίστρα ορμώντας όλοι· 515
κ' έψαλνε πώς άλλοι αλλαχού την πόλι ξολοθρεύαν,
αλλ' ο Οδυσσηάς 'ς τα δώματα του Δηιφόβου εχύθη
μαζή με τον ισόθεον Μενέλαον, ως ο Άρης,
και μάχην πώς εκεί φρικτήν ετόλμησεν εκείνος,
και η μεγαλόψυχη Αθηνά του εχάρισε την νίκη. 520

·
Τούτα έψαλνεν ο ξακουστός αιιδός, και ο Οδυσσέας
έλυονε, και τα δάκρυα 'ς τα μάγουλα του ερρέαν.
και ως κλαίοντας τον άνδρα της γυνή περιλαμβάνει,
'πόπεσ' εμπρός 'ς τα τείχη του και εις τους λαούς να σώση
την πόλι και τα τέκνα του απ' την κακήν ημέρα, 525
και, ως βλέπει αυτόν οπού σπαρνά 'ς το ψυχομάχημά του,
αυτή ριμμένη επάνω του θρηνολογεί, κ' εκείνοι
την ράχη και τους ώμους της κτυπώντας με τ' ακόντι,
την σέρνουν εις τα βάσανα, 'ς τα πάθη της δουλείας,
και αυτής ο πόνος ο πικρός τα μάγουλα μαραίνει· 530
όμοια τότε έρρεαν πικρά τα δάκρυα του Οδυσσέα.
και όλων των άλλων έμεναν τα δάκρυα του κρυμμένα·

μόνος τον εκατάλαβεν ο Αλκίνοος, ‘που καθόνταν
σιμά του, και τον άκουσε να βαρυαναστενάζη·
και εις τους ναυτικούς Φαίακας ευθύς εκείνος είπε· 535
«Ακούσεται, όλ’ οι αρχηγοί και άρχοντες των Φαιάκων·
ν’ αφήσ’ ήδη ο Δημόδοκος την ηχηρήν κιθάρα,
ότι μ’ αυτά, ‘που τραγουδεί, δεν καλοαρέσ’ εις όλους·
‘ς το δείπνο αφού καθίσαμε και άρχισ’ ο αιιδός ο θείος,
απ’ το πικρό παράπονο δεν έχει παύσει ο ξένος· 540
πόνος μεγάλος την καρδιά, θαρρώ, του καταθλίβει.
άρα να μείν’ ο αιιδός, όπως χαρή και ο ξένος
μ’ εμάς, ‘που τον ξενίζουμε, και τούτο θέλ’ η τάξι.
όλα γι’ αγάπην έγειναν του σεβασμίου ξένου,
προβάδισμα, χαρίσματα, ‘που τον φιλοδωρούμε.
ότ’ είναι ως άλλος αδελφός ο ξένος και ο ικέτης 545
του ανδρός, όπ’ έχει ‘ς την καρδιάν αίσθησι καν ολίγη.
όθεν και συ μην προσπαθής με τέχνη να μας κρύψης
ό,τι ερωτώ σε· είναι καλό να μας το φανερώσης.
τ’ όνομα ειπέ, ‘που σ’ έκραζαν εκεί πέρα οι γονείς σου, 550
κ’ οι άλλοι εκεί ‘ς την πόλι σου, και οι γείτονες τριγύρω.
ότι ανονόμαστος κανείς δεν είναι των ανθρώπων,
‘ς τον κόσμον άμα γεννηθή, μικρός είν’ είτε μέγας,
αλλ’ όλων, άμα ιδούν το φως, το βγάζουν οι γονείς τους.
και ειπέ μου την πατρίδα σου, τον δήμο, και την πόλι, 555
όπως τα πλοία στρέφοντας εκεί την νόησί τους
σε φέρουν· ότ’ οι Φαίακες δεν έχουν κυβερνήταις,
ούτε πηδάλια αυτά βαστούν, ως έχουν τ’ άλλα πλοία·
αλλά την γνώμην εννοούν, τα φρένα των ανθρώπων.
ταις χώραις, τους παχείς αγρούς της οικουμένης όλης 560
γνωρίζουν, και της θάλασσας περνούν το μέγα στόμα
γοργότατα, ‘ς την καταχινιά, ‘ς την συννεφιά κρυμμένα,
ουδέ ποτέ τους να χαθούν ή να βλαφθούν φοβούνται.
μόνον τούτ’ άκουσ’ άλλοτε, ‘πώλεγεν ο πατέρας
Ναυσίθοος, ότι εφθόνεσεν εμάς ο Ποσειδώνας, 565
‘που ‘ς την πατρίδ’ ακίνδυνα ξεπροβοδούμεν όλους·
ότι ο θεός έν’ εύμορφο καράβι των Φαιάκων,
ως γέρνει από προβάδισμα ποτέ, ‘ς το μαύρο κύμα,
θα κρούση και την πόλι μας μ’ όρος θα κλείση μέγα·
τούτά ‘πε ο γέρος, και ο θεός ή θέλει τα ενεργήση, 570
ή μένουν ανενέργητα, καθώς αρέσει εκείνου.

αλλ' έλα τώρα θέλησε σωστά να μου αναφέρης
τα μέρη όπου πλανήθηκες, τους τόπους όπου εβγήκες,
ταις χώραις ταις καλόκτισταις κ' εκείνων τους κατοίκους,
και όσοι απ' αυτούς ήσαν κακοί, άγριοι και όχι δίκαιοι, 575
και όσοι φιλόξενοι και αυτών θεόφοβ' ήτο η γνώμη.
και ειπέ τι τόσ' οδύρεσαι οπόταν των Αργείων
των Δαναών το πάθημα ακούσης και του Ιλίου.
κείνο το έκαμαν οι θεοί, κ' έκλωσαν των ανθρώπων
όλεθρον μέγαν, να το ειπούν κ' οι απόγονοι τραγούδι. 580
μη συγγενής σου έπεσε 'ς τα τείχη εμπρός του Ιλίου,
άξιος, γαμβρός, ή πενθερός; στενότατ' είναι τούτοι,
κατόπι από το αίμα μας και από την γενεά μας.
ή κάποιος σύντροφος λαμπρός, εγκαρδιακός σου φίλος,
έπεσε; ότι 'ς την γνώμη μου κατώτερος δεν είναι 5 85
απ' αδελφόν φίλος με νου και γνώσι προικισμένος».

.
. .
. .

Ραψωδία I

.
. .
. .

Τότε ο πολύγνωμος 'ς αυτόν απάντησε Οδυσσέας·
«Μεγάλε Αλκίνοε, 'ς τους λαούς λαμπρέ και αγαπημένε,
τω όντι τούτο είν' εύμορφο, τέτοιον αιιδόν ν' ακούης,
ως είναι αυτός, 'που των θεών εις την φωνήν ομοιάζει.
ότι δεν βλέπω 'ς την ζωή τερπνότερ' άλλο τέλος, 5
παρ' όταν όλος ο λαός 'ς την ευφροσύνη πλέει,
και τον αιιδόν 'ς τα δώματα ακούν οι καλεσμένοι
αραδικώς καθήμενοι, με τράπεζαις γεμάταις
τον άρτον και τα κρέατα, και απ' τον κρατήρα παίρνει
ο κεραστής κρασί γλυκό και 'ς τα ποτήρια χύνει· 10
απ' όλα τ' ωραιότερον ότ' είναι αυτό λογιάζω.
αλλά τα πολυστένακτα κακά μου να ερευνήσης
σου 'πε η ψυχή σου, όπως εγώ βαρύτερα στενάζω.

τώρα τι πρώτο, τ' ύστερον εγώ να σου ιστορίσω; 15
 ότ' οι επουράνιοι θεοί κακά πολλά μου δώσαν.
 και πρώτα θα ειπώ τ' όνομα, όπως και σεις ακόμη
 το μάθετε, και όπως εγώ, τον χάρο αν ξεφύγω,
 φίλος σας μένω ξενικός, και πέρ' αν κατοικιάω.
 εγώ 'μαι ο δολομήχανος Λαερτιάδης Οδυσσέας, 20
 και από την γη 'ς τους ουρανούς η δόξα μου έχει φθάσει.
 και κατοικώ την ηλιακήν Ιθάκη, 'π' όρος έχει
 μεγάλο κινησίφυλλο, το Νήριτο, και γύρω
 νησιά πολλά, και σύνεγγυς το 'να με τ' άλλο, υπάρχουν,
 Δουλίχιο, Σάμη, Ζάκυνθος η πολυδενδρωμένη·
 κείνη 'ς το πέλαο χαμηλή βαθειά την δύσι βλέπει, 25
 και όλαις η άλλαις χωριστά προς της αυγής τα μέρη·
 πετρώδης, αλλ' ανδρών καλή βυζάστρα· κ' εγώ άλλο
 πράγμα δεν δύναμαι να ιδώ γλυκότερο απ' την γην μου.
 και ιδές, μ' εκράτ' η Καλυψώ, σεπτή θεά, μεγάλη,
 'ς τα κοίλα σπήλαια, και άνδρας της επόθει να της ήμαι· 30
 όμοια και η Κίρκη εκράτει με, η δολερή Αιαία,
 'ς τα μέγαρά της, και άνδρας της επόθει να της ήμαι·
 αλλά ποτέ δεν έπεισαν 'ς τα στήθη την ψυχή μου.
 αχ! τίποτε γλυκότερο δεν έχει απ' την πατρίδα
 και απ' τους γονείς ο άνθρωπος, και σπίτι ευτυχισμένο 35
 εις ξένην γην αν κατοικεί μακράν απ' τους γονείς του.
 τώρ' άκουσε το θλιβερό ταξειίδι, 'που εις εμένα,
 ως απ' την Τροίαν έγερνα, διώρισεν ο Δίας.
 .
 Απ' το Τλιο μ' έφερ' άνεμος 'ς την άκραν των Κικόνων,
 την Ίσμαρο· κ' εξέκαμα την πόλι και τους άνδραις· 40
 Και όσαις γυναίκαις πήραμε και πλούτη από την πόλι,
 ίσια τα μοιρασθήκαμε να μη κλαυθή κανέννας.
 και τότε εγώ να φύγουμεν εκείθ' ευθύς με βία
 παρακινούσα, αλλ' οι μωροί ν' ακούσουν δεν ήθελαν.
 και αυτού πίνονταν άδολο κρασί πολύ, κ' εσφάζαν 45
 εις τ' ακρογιάλι αρνιά πολλά και στριφοπόδα βώδια.
 πήγαν ωστόσο οι Κίκονες τους Κίκοναις να κράξουν,
 γείτοναις, 'που πλειότεροι και ανδρειότεροι απ' εκείνους
 εκατοικούσαν 'ς την στερηά, και απ' τ' άλογα εγνωρίζαν
 να πολεμούν, ή και πεζοί, αν το 'θελεν η ανάγκη. 50
 τόσ' ήλθαν, όσ' η άνοιξι φύλλα φυτρώνει και άνθη,

πρωί· τότε ήλθε του Διός μοίρα κακή κοντά μας
των δύστυχων, όπ' έμελλε πολλά να φέρη πάθη.
την μάχη στήσαν και άρχισαν προς τα γοργά καράβια,
και απ' τα δυο μέρη ερρίχνονταν τα χάλκινα κοντάρια. 55
και όσ' ήτο αυγή και τ' άγιο φως αύξαινε της ημέρας,
προς τους πολλούς τον πόλεμον κρατούσαμεν οι ολίγοι·
αλλ' άμ' ο ήλιος έγερνεν, όταν τα βώδια λυώνται,
τους Αχαιούς εσύντριψαν οι Κίκονες κ' εσπρώξαν.
έξι ανδρειωμένοι σύντροφοι μέσ' από κάθε πλοίο 60
χάθηκαν και απ' τον θάνατον σωθήκαμεν οι άλλοι.
θλιμμένοι εμπρός επλέαμεν, μακράν από τον χάρο
πρόθυμ', αλλά των ποθητών συντρόφων στερημένοι.
αλλά δεν μου ξεκίνησαν τα ισόμετρα καράβια,
πριν τρεις φωνάξουμε φοραίς τους άμοιρους συντρόφους, 65
όσους 'ς τον κάμπον έστρωσαν τ' ακόντια των Κικόνων.
και ο Δίας μας εσήκωσεν ο νεφελοσυνάκτης
ζάλην φρικτήν απ' τον Βορηά, κ' ετύλιξε 'ς τα νέφη
πόντον και γην, κ' εχύθηκεν απ' τον αιθέρα νύκτα·
κ' έτρεχαν επικέφαλα, και τα πανιά τους όλα 70
έσχισεν, ετετάρτιασεν η δύναμι του ανέμου,
κάτω τα εσύραμεν ευθύς, μη μας καταποντίσουν,
και λάμνοντας εφέραμεν εις την στερηά τα πλοία.
ασάλευτοι αυτού μείναμε δυο 'μέραις και δυο νύκταις,
και την καρδιά μας έτρωγεν η μέριμνα και ο κόπος. 75
η τρίτη ως έλαμψεν αυγή, τα κάτασπρα πανία
εις τα κατάρτια απλώσαμε, καθίσαμε και ωδήγαν
τα πλοία μας ο άνεμος ομού και οι κυβερνήταις.
και άβλαπτος τότε θα' φθανα 'ς την ποθητήν πατρίδα,
αλλ' ως τον Μαληά γύριζα, το κύμα και το ρεύμα 80
και ο Βορηάς πολύ μακράν μ' έδιώξαν των Κυθήρων.
κατόπιν άνεμοι κακοί μ' έδερναν εννηά 'μέραις,
'ς την ιχθυοφόρα θάλασσαν ήλθαμε την δεκάτη
των Λωτοφάγων εις την γη, 'πώχουν τροφή τους άνθη.
'ς την γην εβγήκαμε, νερό επήραμε από βρύσι, 85
και οι σύντροφοι εγευμάτισαν προς τα γοργά καράβια.
και το φαγί και το ποτό άμα ευφρανθήκαμ' όλοι,
τότε συντρόφους έστειλα, να υπάγουν και να μάθουν
ποιοι σιτοφάγοι άνθρωποι 'ς την γην εκείνην ήσαν,
δύο διαλεκτούς, και κήρυκα μ' αυτούς έσμιξα τρίτον. 90

επήγαν κ' επλησίασαν τους Λωτοφάγους άνδραις,
 και τούτοι των συντρόφων μας κακό δεν μελετούσαν
 κανένα, αλλά τους έδωσαν λωτό να δοκιμάσουν.
 και άμα εγεούνταν τον καρπό, 'που ήταν γλυκός 'σαν μέλι,
 να γύρουν πλειά δεν έστεργαν, ουδ' είδησι να φέρουν. 95
 αλλά να μένουν ήθελαν σιμά των Λωτοφάγων,
 λωτό να τρώγουν, την γλυκεία πατρίδα λησμονώντας.
 εις τα καράβια εγώ με βια τους γύρισα κ' εκλαίαν,
 και εις τα ζυγ' αποκάτωθε τους έσυρα δεμένους.
 ν' αναιβούν τότ' επρόσταξα των άλλων των συντρόφων 100
 'ς τα γοργά πλοία με σπουδή, μη κάποιος απ' εκείνους
 φάγη λωτό, και την γλυκεία πατρίδα λησμονήση.
 εμπήκαν, αραδιάσθηκαν εις τα σανίδια κείνοι,
 και την λευκή την θάλασσα με τα κουπιά βροντούσαν.
 .
 Εκείθ' επλέαμεν εμπρός με την ψυχή θλιμμένη. 105
 και των Κυκλώπων εις την γη, των υβριστών, ανόμων,
 εφθάσαμε, οπού 'ς των θεών την δύναμι θαρρώντας,
 ούτε φυτό φυτεύουσιν, ούτε πότ' αλατρεύουν,
 αλλ' άσπαρτ', αναλάτρευτα, τα πάντα εκεί φυτρώνουν,
 σίτοι, κριθάρια, και άμπελοι, και δίδει κρασί πλήθος 110
 ο μεγαστάφυλος καρπός, καθώς τον βρέχει ο Δίας.
 βουλών δεν έχουν αγοραίς, και νόμους δεν γνωρίζουν,
 αλλά ταις άκραις κατοικούν βουνών υψηλοτάτων
 εις βαθειά σπήλαια, και καθείς 'ς την σύντροφο, 'ς τα τέκνα
 είναι κριτής, ουδέποτε προσέχει προς τον άλλον. 115
 .
 Άγριον απλώνεται νησί παρέξω απ' τον λιμένα,
 ούτε σιμά, και ούτε μακράν της χώρας των Κυκλώπων,
 σύδενδρο, και αγριόγιδα 'ς εκείνο μέσα βόσκουν,
 αμέτρητα· ότι πάτημα δεν τα εμποδίζει ανθρώπων,
 ουδέ κει μπαίνουν κυνηγοί, 'που συνηθούν 'ς τα δάση 120
 να δέρνωνται, αναβαίνοντας ράχαις και κορφοβούνια.
 ποιμνια δεν το σκεπάζουσι, και αλέτρια δεν το σχίζουν,
 αλλ' άσπαρτο, αναλάτρευτο, και ολόρφανο απ' ανθρώπους
 ολοκαιρής, είναι βοσκή 'ς τα γίδια 'που βελάζουν.
 τι πλοία κοκκινόπλωρα οι Κύκλωπες δεν έχουν, 125
 ούτ' έχουν πλοίων ξυλουργούς, 'που εκείνων θα εμορφόναν
 καλόστρωτα πλεούμενα, χρήσιμα να 'ναι εις όλα,

‘ς ταις πολιτείαις φθάνοντας, ως τους ανθρώπους βλέπεις
 το πέλαο να συχνοπερνούν απ’ το ‘να εις τ’ άλλο μέρος·
 και αυτοί θα τους εσύσταιναν καλόκτιστην την νήσο. 130
 κακή δεν είναι· θα ‘φερνε κάθε καρπό ‘ς την ώρα,
 ότι της λευκής θάλασσας ‘ς την άκρη τα λειβάδια
 υγρά θωρείς και μαλακά· και άφθαρτ’ αμπέλια θα ‘χε·
 και για τ’ αλέτρ’ είναι ομαλή· τον σίτο ‘ς τον καιρό του
 βαθειά πολύ θα εθέριζαν, ότ’ είναι η γη παχεία. 135
 κ’ έχει λιμέν’ ακίνδυνον, οπού σχοινιά δεν θέλει,
 είτε να ρίχνουν άγκυραν, είτε να δένουν πρύμη,
 αλλ’ αραγμένοι προς την γη να μένουν, ως ‘που οι ναύταις
 να ξεκινήσουν πρόθυμα, άμα φυσήση πρύμος.
 και εις του λιμένα την κορφή νερό καθάριο ρέει, 140
 άντρο αποκάτω μια πηγή, και ολόγυρα έχει λεύκαις.
 αυτού εμπάιναμε· θεός κάποιος μας οδηγούσε,
 ‘ς το σκότος μέσα της νυκτός, ‘π’ αθώρητα ήσαν όλα.
 ότι καταχνιά κύκλονε τα πλοία, και η σελήνη
 δεν έφεγγε απ’ τον ουρανό και νέφη την εκρύβαν. 145
 και το νησί δεν ξάνοιξε κανείς μας με τα μάτια,
 ουδέ τα μακρυά κύματα ‘ς την γην όπως κυλούσαν
 είδαμε, πριν τα πλοία μας ‘ς την άκρα προσαράξουν.
 και άμ’ άραξαν, εσύραμε κατ’ όλα τα πανιά τους,
 ‘ς την γην εβγήκαμε κ’ εμείς, και, αφού πήραμ’ ολίγον 150
 ύπνον, επεριμέναμεν η άφθαρτ’ Ηώ να φέξη.
 .
 Εφάν’ η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
 και το νησί θαυμάζοντας γερνούσαμε άνω, κάτω.
 και η νύμφαις, κόραις του Διός, απ’ τα όρη ξεκινήσαν
 τα γίδια, ναύρουν έτοιμο το γεύμα οι σύντροφοί μου. 155
 τα τόξ’ αμέσως τα κυρτά και τα μακρυν’ ακόντια
 απ’ το καράβι πήραμε, και, εις τρεις βαλμένοι τάξεις,
 ρίχναμε, κ’ έδωσε ο θεός ευφραντικό κυνήγι.
 μ’ ακολουθούσαν δώδεκα πλοία, και εις το καθένα
 εννέα γίδες έμειναν, αφού μου δώσαν δέκα. 160
 αυτού τότ’ εκαθόμασθε, ολημέρα ως το δείλι
 μ’ άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό φαγοποτώντας.
 ότι το κόκκινο κρασί δεν είχε λείψει ακόμη
 ‘ς τα πλοία, τ’ είχαμε ο καθείς γεμίσει ταις λαγήναις,
 την ιερή ‘σαν πήραμε την πόλι των Κικόνων. 165

και των Κυκλώπων βλέπαμε την γη, ‘που ήταν πλησίον,
και τον καπνό, και την φωνήν αυτών και των προβάτων.
και ο ήλιος άμα εβύθισε κ’ ήλθε κατόπ’ η νύκτα,

εμείς αναπαυθήκαμε ‘ς την άκρα της θαλάσσης.
εφάν’ η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη, 170
κ’ έκαμα εγώ συνάθροισι και μέσα εις όλους είπα·
«σεις οι άλλοι φίλοι σύντροφοι, να μείνεται’ εδώ τώρα·
εγώ με τα καράβι μου και με τους ιδικούς μου
συντρόφους θέλα πάω να ιδώ να μάθω τίνες είναι
οι άνθρωποι τούτοι, είναι υβρισταίς, άγριοι και όχι δίκαιοι, 175
ή τε φιλόξενοι και αυτών θεόφοβ’ είναι η γνώμη».

·
Και εις το καράβι ανέβηκα και των συντρόφων είπα
να λύσουν τα πρυμόσχοινα και ν’ αναιβούν· κ’ εκείνοι
εμπήκαν και αραδιάσθησαν ευθύς εις ταις σανίδαις,
και την λευκή την θάλασσα με τα κουπιά βροντούσαν. 180
και ότε εις τον τόπο φθάσαμεν, οπού μακράν δεν ήταν,
εις άκραν σπήλαιον είδαμε, ‘ς το χείλος της θαλάσσης,
υψηλό, δαφνοσκέπαστο κει μέσα εξενυκτούσαν
κοπάδια, γιδοπρόβατα πολλά, και αυλήν τριγύρω
υψηλήν είχεν εις χωσταίς πέτραις βαθεία κτισμένην, 185
κ’ υψηλοφούντωτα ιδρυά, πεύκ’ υψηλοί, την φράζαν.
άνδρας θεόρατος αυτού ξενύκταε, ‘που βοσκούσε
τα ποιμνια μόνος ξέμακρα, ουδ’ έσμιγε με άλλους,
αλλ’ έτρεφεν ανάμερα κάθε ανομιά ‘ς τον νου του.
τι θαύμα ήταν θεόρατον, ουδέ των σιτοφάγων 190
ώμοιαζε ανδρών, αλλ’ ώμοιαζεν ως κορυφή λογγώδης,
‘που υψόνεται ολομόναχη ‘ς την μέση απ’ άλλα όρη.

·
Και αφού τους άλλους πρόσταξα αγαπητούς συντρόφους
σιμά ‘ς το πλοίο να σταθούν και αυτού να το φυλάγουν,
διάλεξα δώδεκ’ απ’ αυτούς κ’ εκίνησα μαζί τους. 195
κ’ είχ’ ασκί τράγινο, γλυκό μαύρο κρασί γεμάτο·
μου τόχε δώσει ο Μάρωνας, ο γόνος του Ευανθέα
ιερέας του Απόλλωνα, προστάτη της Ισμάρου.
με τον υιόν τον σώσαμε και με την σύντροφόν του,
φοβούμενοι, ότι εγκάτοικος ‘ς το δάσος αυτός ήταν 200
του Φοίβου Απόλλωνα, και αυτός λαμπρά μου ‘δωσε δώρα.
επτά μου ‘δωσε τάλαντα, έργα χρυσά και ωραία,

κ' έναν κρατήρα ολάργυρο· και δώδεκα λαγήναις
άδολο γέμισε κρασί, γλυκό, ποτόν ουράνιο,
'που δεν το γνώριζε κανείς 'ς το σπίτι του υπηρέτης, 205
ούτε θεράπαιν', αλλ' αυτός και η πολυαγαπημένη

γυνή του και η κελλάρισσα το ήξευρε μόνη μία·
και ότ' έβαζε το κόκκινο γλυκό κρασί να πίνουν,
εις μέτρα νερό δώδεκα έχουν' ένα ποτήρι,
και απ' ευωδιάν ανέκφραστη τριόντιζε ο κρατήρας· 210
κανείς τότε δεν θα 'στεργε το κέρασμα ν' αφήση.

μέγαλο ασκή πήρ' απ' αυτό και τρόφιμα εις δισάκκι,
ότι απ' αρχής εμάντευσεν η ανδρική ψυχή μου
'π' άνδρας ζωσμένος δύναμιν μεγάλην θα 'λθη εμπρός μου,
άγριος, 'που δεν θα εγνώριζε δίκαια ποσώς ή νόμους. 215

.
'Ηλθαμ' εις τ' άντρ' ογλήγορα και μέσ' αυτός δεν ήταν,
αλλ' έβοσκεν εις ταις βοσκαίς τα σαρκωμέν' αρνιά του.
και ως φθάσαμ' εκυττάζαμεν όσα 'χε μέσα τ' άντρο·
τα τυροβόλια γεμιστά, και η μάνδρες στοιβασμέναις
αρνιά κ' ερίφια· κ' είχε τα ξεχωριστά κλεισμένα, 220

τα πρώιμ' αλλού, τα δεύτερα αλλού, και αλλού τα τρίτα.
και όλα επλημμύριζαν ορό, και κάδοι και σκαφίδες,
τ' αγγεία τα καλόφθειαςτα, 'π' άρμεγε αυτός το γάλα.
τότε με λόγια οι σύντροφοι θερμά μ' επαρακάλουν,
απ' τα τυριά να πάρουμε και φεύγοντας με βία 225

αρνιά κ' ερίφια γλήγορα να σύρουμ' απ' ταις μάνδραις
'ς το πλοίο μας, και τα πικρά να σχίσουμε πελάγη.
να 'χα δεχθή την γνώμη τους! αλλ' είχε βάλει ο νους μου
κείνον να ιδώ και ξενικά να μου χαρίση δώρα·
και αχ, να φανή δεν έμελλε τερπνός εις τους συντρόφους! 230

.
Και αφού φωτιάν ανάψαμε κ' εκάμαμε θυσία,
εφάγαμ' από τα τυριά, κ' εκείνον καρτερώντας
καθόμασθε· ήλθε απ' την βοσκή, και από φρυγμένα ξύλα
έφερνε βάρος φοβερό, να τα 'χη για τον δείπνο·
και εις τ' άντρο μέσα ως το 'ριξε φρικτόν σήκωσε βρόντο· 235

τρέμοντας εσυρθήκαμε 'ς του άντρου μες τα βάθη.
τα παχειά πρόβατ' έμπασε 'ς το ευρύχωρο το σπήλαιο.
όλα όσα εκείνος άρμεγε, τ' αρσενικ' άφησ' έξω,
τράγους, κριάρια, 'ς τον βαθύ τον γύρο της αυλής του.

κ' ευθύς εσήκωσ' έβαλε θυρόπετρα μεγάλη 240
βαρεία πολύ, 'που από την γη να σείουν δεν θ' αρκούσαν
είκοσι δυο τετράκυκλα καλοφθειασμέν' αμάξια.
με τέτοιον βράχον άμετρον έφραξ' αυτός την θύρα.
και άρμεγε αυτού καθήμενος γίδαις και προβατίνας
με τάξι, κ' έπειτ' έβαζε της καθεμιάς τ' αρνί της. 245
και αφού 'χε πήξει το μισό από το λευκό γάλα,
τα εμάζευσε και το 'θεσεν εις τα πλεκτά καλάθια·
και τ' άλλο μισό 'πώμεινε το 'βαλε μες τ' αγγεία,
έτοιμο για τον δείπνο του, να παίρνη και να πίνη.
και άμ' όλα εκείνος βιαστικά τα έργα του είχε κάμει, 250
την στιά ξανάναφτε, κ' εμάς κυττώντας είπε· «ω ξένοι,
ποιοι είσθε; πόθεν πλέετε τους δρόμους της θαλάσσης;
να εμπορευθήτ' εβγήκετε, ή του κακού πλανάσθε
'ς τα πέλαγα ως οι πειραταίς; πλανώνται αυτοί και φέρουν,
την ζωή τους κινδυνεύοντας, βλάβη των αλλοφύλων». 255
·
Αυτά πε· και η καρδιά μας εκόπη από τον τρόμο·
ότι βαρύ 'χε μούγκρισμα, κ' εκείνος ήταν τέρας·
αλλ' όμως εγώ απάντησα ευθύς 'ς το ερώτημα του·
«εμείς πλανώμενοι Αχαιοί ήλθαμε από την Τροία,
ως οι άνεμοι στην άβυσσο μας σπρώξαν της θαλάσσης 260
εις δρόμους άλλους πάντοτε μακράν απ' την πατρίδα·
τούτα διώρισε η βουλή και η θέλησι του Δία.
στρατιώταις του Αγαμέμνονα καυχόμασθε, τον Ατρείδη,
'που τώρα η δόξα του αντηχεί 'ς τα πέρατα τον κόσμο,
την πόλιν αφού ερήμωσε την δυνατήν και πλήθη 265
πολλών εξέκαμε λαών κ' εμείς εδώ φθασμένοι
'ς τα γόνατα σου πέφτουμε, να μας φιλοξενήσης,
ή άλλο να δώσης χάρισμα, ως συνηθούν των ξένων.
σέβου, ω μεγάλε, τους θεούς· ικέταις σου μας έχεις·
των ξένων και των ικετών εκδικητής ο Δίας 270
ο ξένιος, 'που τους ιερούς τους ξένους συνοδεύει».
·
Είπα, και μ' άσπλαχνη καρδιά μου αντείπ' ευθύς εκείνος·
«ω ξένε, ή τ' είσαι ανόητος, ή τ' έρχεσ' από πέρα,
'που να φοβώμαι τους θεούς ή να ψηφώ μου λέγεις·
δεν ψηφούν, όχ', οι Κύκλωπες τον Δί' αιγιδοφόρο 275
ουδέ τους μάκαραις θεούς· είμασθ' ανώτεροί τους·

ουδ' από φόβο του Διός εσένα ή τους συντρόφους
εγώ ποτέ θα λυπηθώ, αν δεν το θέλω ατός μου·
αλλά το καλοκάμωτο που άραξες καράβι,
εις κάποιαν άκραν ή σιμά; λέγε μου, να το μάθω». 280

·
Αυτά 'πε δοκιμάζοντας, αλλά δεν απατιόνταν
ο νους μου ο πολυπόθητος και αντείπα εγώ με δόλο·
«το πλοίο μου εσύντριψεν ο σείστης Ποσειδώνας,
κατάβραχ' όπως το 'σπρωξε 'ς κάποια της γης σας άκρα,
και άνεμος από την θάλασσα φυσώντας μου το 'πήρε,
κ' εγώ με τούτους ξέφυγα την υστερνή μου ώρα». 285

·
Αυτά 'πα, και ο σκληρόψυχος ποσώς δεν απαντούσε·
αλλ' ετινάχθη και άπλωσε τα χέρια 'ς τους συντρόφους,
άρπαξε δυο κ' έκρουσ' αυτούς 'ς την γην ωσάν σκυλάκια,
κ' ερρέαν χάμου τα μυαλά κ' ενότιζαν το χώμα. 290

και αφού τους εκομμάτιασεν ετοιμάζε τον δείπνο.
κ' έτρωγε· ως λειόντας ορεινός, χωρίς τα ουδέν ν' αφήση,
εντόςθια, σάρκαις, κόκκαλα, κ' ερούφα τα μελούδια·
κ' εμείς 'ς τον Δία κλαίοντας σηκόναμε τα χέρια,
βλέποντας έργ' απάνθρωπα, και ο νους μας απορούσε. 295

και αφού γέμισ' ο Κύκλωπας την τρίσβαθη κοιλία,
ανθρώπου κρέας τρώγοντας, πίνοντας γάλ' ακράτο,
κείτονταν 'ς τ' άντρο τεντωτός 'ς την μέση των προβάτων.
κ' είπε η γενναία μου ψυχή το ακονητό σπαθί μου
να ξεγυμνώσω επάνω του, 'ς το στήθος να το εμπήξω 300
εκεί, 'που το διάφραγμα σκεπάζει το συκώτι.

αλλ' ήλθεν άλλος στοχασμός και μου άλλαξε την γνώμη·
ότι κ' εμείς θα ευρίσκαμε τον θάνατο μαζί του,
ότι δεν θάμαστε αρκετοί απ' την υψηλή θύρα
τον βράχο να κινήσουμε βαρύν, οπού 'χε βάλει. 305

και αυτού βαρυστενάζαμε πότε να φέξ' η ημέρα·
και ως φάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ, πάλιν εκείνος
έκαμνε στιά και ταις καλαίς άρμεγε προβατίνας
με τάξι, κ' έπειτ' έβαζε της καθεμιάς τ' αρνί της.
και άμ' όλα εκείνος βιαστικά τα εργα του είχε κάμει, 310
άρπαξε πάλι δυο μαζί κ' ετοίμασε το γεύμα.

χορτάτος έπειτ' έβγαλε τα πρόβατ' από τ' άντρο,
αφού τον βράχον εύκολα εσήκωσε απ' την θύρα

και τον ξανάβαλ' έπειτα, ως σκέπασμα εις φαρέτρα.
και ωδήγα με σουριγματιαίς τα πρόβατα εις τα όρη 315
ο Κύκλωπας· κ' εγώ 'μένα και ολέθριαις είχα γνώμαις,
να εκδικηθώ, κ' η Αθηνά την δόξα να μου δώση·
και ιδού ποια συμφερώτερη τότε μου εφάνη γνώμη·
'ς την μάνδρα μέγα ρόπαλο του Κύκλωπα ήταν χάμου,
χλωρόν, ελάινο, και είχε το κόψει να το φοράη 320
όταν φρυγή· και ως το είδαμε κατάρτι μας εφάνη
αρμόδιο για εικοσίκουπο καράβι πισσωμένο,
απ' τα πλατειά φορτωτικά, 'που σχίζουν τα πελάγη·
'ς το μάκρος τόσο εφαινόνταν και τόσον εις το πλάτος.
το επήρα και όσο μιαν ορυιάν έκοψα εγώ του ξύλου, 325
και των συντρόφων το 'δωσα και να το ξύσουν είπα.
κείνοι καλά το εγλύστρωσαν· και σουβλερό 'ς την άκρη
το 'καμα εγώ και με σπουδή το επύρονα εις την φλόγα·
τ' απόθωσ' έπειτ' εύμορφα και το 'κρυψα 'ς την κόπρη,
'που ήταν χυμένη αμέτρητη μες τ' άντρο απ' άκρ' εις άκρη. 330

κ' είπα λαχνόν οι σύντροφοι να ρίξουν, ποιος θα τύχη
 μ' εμέ να υψώση τον λοστό, μ' ανδρεία να τον εμπήξη,
 άμα γλυκαποκοιμηθή, 'ς του Κύκλωπα το μάτι.
 κ' έλαχαν κείνοι, 'που 'θελα, ως να 'σαν διαλεκτοί μου,
 τέσσαρες, κ' εμετρήθηκα πέμπτος εγώ μ' εκείνους. 335
 κ' ήλθε με τα καλόμαλλα πρόβατ' αυτός το βράδι·
 τα σαρκωμένα πρόβατα έμπασε μέσα 'ς τ' άντρο
 όλα, και 'ς τον αυλόγυρο δεν άφησε κανένα·
 ή μόνος κάτι ενόησεν ή πρόσταγμ' ήταν θείο.
 κ' εσήκωσ' ευθύς κ' έβαλε τον βράχον εις την θύρα. 340
 και άρμεγε αυτός καθήμενος τα πρόβατα, ταις γίδαις,
 με τάξιν, κ' έβαζ' έπειτα της καθεμιάς τ' αρνί της.
 και άμ' όλα εκείνος βιαστικά τα έργα του είχε κάμει,
 άρπαξε πάλι δυο μαζί κ' ετοίμασε τον δείπνο.
 και τότε εγώ τον Κύκλωπα πλησίασα και του 'πα,
 μ' ένα καυκί 'ς τα χέρια μου, μαύρο κρασί γεμάτο· 345
 «Κύκλωπα, λάβε, πιε κρασί, 'π' ανθρώπινο έχεις φάγει
 κρέας, να ιδής 'ς το πλοίο μου πιωτό 'που 'χα κρυμμένο·
 κ' εγώ σου το 'φερα σπονδήν, ίσως εμ' ελεήσης,
 και εις την πατρίδα στείλεις με· ά! συ φρικτά μανίζεις. 350
 άσπλαχνε, πώς άλλος θα 'λθή να σε σιμώση πλέον,
 απ' όπου υπάρχουν άνθρωποι, τόσ' άνομ' αφού πράζεις;»
 .
 Αυτά 'πα, και το επήρε αυτός, το ρούφηξε κ' ευφράνθη
 'ς το γευτικώτατο πιωτό, και άλλο μου εζήτ' ακόμη·
 «δος μου και πάλιν πρόθυμα, και αμέσως τ' όνομά σου 355
 ειπέ, να λάβης χάρισμα, 'που να χαρή η ψυχή σου.
 ότι κ' εδώ γεννά κρασί πολύ και των Κυκλώπων
 ο μεγαστάφυλος καρπός, όπως τον βρέχει ο Δίας·
 αλλ' αμβροσίας στάλαγμα και νέκταρος τούτ' είναι».

.
 Αυτά 'πε· και το φλογερό κρασί του 'δωσα πάλι· 360
 και τρεις του εγέμισα φοραίς, τρεις τ' άδειασε ο χαμένος.
 και ως το κρασί κυρίευσε του Κύκλωπα ταις φρέναις,
 τότε τον επροσφώνησα με λόγια πτερωμένα·
 «Κύκλωπα, το ένδοξ' όνομα, 'που μ' ερωτάς, σου λέγω·
 και, ως υποσχέθηκες, εσύ θα με φιλοδώρησης. 365
 Ουδένας ονομάζομαι, εμέ λέγουν Ουδένα
 η μάννα και ο πατέρας μου και ο κάθε γνώριμός μου».

·
Είπα, και μ' άσπλαχνη καρδιά μου αντείπ' ευθύς εκείνος·
«και τον Ουδέναν ύστερον θα φάγω απ' τους συντρόφους·
τους άλλους όλους πρότερα· ιδού ποιο θα 'χης δώρο».

370

·
Αυτά 'πε, κ' εξαπλώθηκε· τ' ανάσκελα πεσμένος
τον παχύν σβέρκον έγυρε 'ς το πλάγι· ωστόσ' ο ύπνος
τον έπιανε ο πανδαμαστής· και απ' το λαρύγγι εβγαΐναν
κρασί και ανθρώπιναις χαψιαΐς, 'ς την μέθη του ως εξέρνα·
και τον λοστό τότ' έχωσα 'ς την αναμμένη στάκτη

375

να πυρωθή, κ' εμπύχονα με λόγους τους συντρόφους
όλους, μη κάποιος απ' αυτούς δειλιάση και μου φύγη·
αλλ' ότ' ο ελάινος λοστός αστράφτοντας εφάνη
ότι θ' ανάψη, αν και χλωρός, απ' την φωτιά τον πήρα
εγώ σιμά, κ' εστέκονταν τριγύρω οι σύντροφοί μου·

380

αλλά την τόλμην έπνευσε 'ς εμάς δύναμις θεία.
κ' εκείνοι ως πήραν τον λοστό τον σουβλερό, 'ς το μάτι
τον έμπηξαν, και πάλι εγώ τον άμπωθ' απ' επάνω,
τον έστρεφα ως ο ξυλουργός τρυπά δοκάρη πλοΐου
με τρύπαν', οπού με λουρί δεμένο από δυο μέρη

385

άλλοι αποκάτω το κινούν, κ' εκείν' όλο γυρίζει·
'ς το μάτι εκείνου όμοια κ' εμείς το πυρωμένο ξύλο
γυρίζαμε και τον δαυλόν περιβρεχε το αίμα.
και όπως η κόρη εκαΐονταν ο αχνός καψάλισ' όλα,
βλέφαρα, φρύδια, και 'ς τα πυρ κροτούσαν μέσα η ρίζαις.

390

και ως ότε σκέπαρν' ο χαλκηάς ή και τρανήν αξίνα
βυθίζεις το ψυχρό νερό, κ' εκείνη αχολογάει,
και βάφεται, 'που η δύναμις αύτ' είναι του σιδήρου·
όμοια τριγύρω εις τον δαυλόν έσίζε αυτού το μάτι.
κ' έβγαλε μούγκρισμα φρικτό, που εβρόντα γύρ' ο βράχος,

395

κ' εμείς φύγαμε τρέμοντας, και από το μάτι εκείνος
έσυρεν έξω το δαυλί 'ς αίμα πολύ βαμμένο.
από σιμά του το 'ριξε μακράν, χερομανώντας,
και μεγαλόφων' έκραξε τους Κύκλωπαις, οπού 'χαν
κατοικιά μέσα 'ς ταις σπηλιαΐς, ς' τ' ανεμισμένα όρη.

400

άκουσαν κείνοι την βοή, κ' εδώθ' εκείθ' ερχόνταν,
και γύρω εις τ' άντρο εστέκονταν, και τι τον θλίβει ερώταν·
«τι σε λυπεί, Πολύφημε, και τόσην βοή σέρνεις,
'ς την νύκτα την αθάνατη και κόβεις μας τον ύπνο;

μη τάχα κάποιος των θνητών τα πρόβατα σου αρπάζει; 405
ή μη φονεύει κάποιος σέ με δόλον ή με βία;»

.
Και ο δυνατός Πολύφημος απ' τ' άντρον είπ' «ο Ουδένας,
αγαπητοί, φονεύει με, με δόλο, ουδέ με βία».

.
Κ' εκείνοι ευθύς του απάντησαν με λόγια πτερωμένα·
αλλ' αν μηδ' ένας σ' ενοχλεί κ' είσαι αυτού μέσα μόνος, 410
πληγή του παντοδυνάμου Διός γιατρεία δεν έχει·
αλλ' εύχου εις τον πατέρα σου τον μέγαν Ποσειδώνα».

.
Αυτά 'παν κείνοι κ' έφυγαν κ' εγέλασε η καρδιά μου
πως τ' όνομά μου απάτησε κ' η αλάθευτή μου γνώσι.
και ο Κύκλωπας εστέναζε, με πόνους και με οδύναις, 415

και ψηλαφώντας σήκωσε τον λίθον απ' την θύρα,
και αυτού 'ς την θύρα κάθισεν απλόνοντας τα χέρια,
κάποιον να πιάση, ως έβγαινε 'ς την μέση των προβάτων·
πως θα 'μουν τόσο εγώ μωρός είχε 'ς τον νου του ελπίδα.
και ωστόσο τον καλύτερον τρόπον εζήτα ο νους μου, 420

ναύρω απ' τον θάνατον φυγή της συντροφιάς κ' εμένα.
και απείρους δόλους ύφαινα, τέχναις πολλαίς, ως πρέπει
για την ζωή· τι συμφορά μεγάλ' ήταν κοντά μας.
και ιδού ποια συμφερότερη τότε μου εφάνη γνώμη.
ήσαν αρνιά καλόθρεφτα, εύμορφα και μεγάλα, 425

'π' ως το γιοφύλλι εμαύριζε το δασερό μαλλί τους.
σιγά με βούρλα τα 'δεσα καλόστριφτ', απ' εκείνα
'που τα 'χε στρώμα ο Κύκλωπας, τ' άνομο εκείνο τέρας·
τριπλά, τριπλά· το μεσινόν έφερνεν έναν άνδρα,
τα δυο 'ς το πλάγι εβάδιζαν κ' έσωζαν τους συντρόφους· 430

ώστ' έναν άνθρωπον τρι' αρνιά βαστούσαν και εις εκείνα
κριαρ' είδα λαμπρότατο, κ' ευθύς από τα νώτα
το 'πιασα εγώ, τυλίχθηκα 'ς την δασερή κοιλιά του,
και από το πλούσιο του μαλλί πιασμένος με τα χέρια
σφικτά κρατιούμουν, κ' έμενα μ' αδάμαστην καρδιά. 435

.
Αυτού βαρυστενάζαμε πότε να φέξ' η ημέρα.
εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
και της κοπής τ' αρσενικά να βόσκουν πεταχθήκαν,
κ' εβέλαζαν ανάρμεκτα τα θηλυκά 'ς ταις μάνδραις,

ότ' οι μαστοί τους έσκαζαν και ο κύριος σπαραγμένος 440
 από τους πόνους έψαχνε ταις ράχαις των προβάτων
 όλων, ως στέκονταν ορθά, ουδ' ένοιωσε ο χαμένος
 'που 'σαν δεμένοι 'ς ταις δασειαίς αγκάλαις των προβάτων.
 κ' έβγαινε απ' όλα υστερνό 'στην θύρα το κριάρι,
 αγκουσεμένο απ' το μαλλί κ' εμέ τον δολοπλόκον. 445
 εμάλαζέ το ο δυνατός Πολύφημος και του 'πε·
 «καλό κριάρι, απ' τ' άντρο πώς μου 'βγήκες των προβάτων
 ύστερος; και δεν έμενες ως τώρα οπίσω απ' τ' άλλα,
 αλλά συ πρώτος έκοβες τ' άνθη απαλά της χλόης
 μακροπατώντας, κ' έφθανες ο πρώτος 'ς τα ποτάμια, 450
 και πρώτος ήσουν πρόθυμος 'ς την μάνδρα να γυρίσης,
 το εσπέρας· τώρ' είσ' ύστερος· τω όντι, του κυρίου
 ποθείς το μάτι, 'πώσβυσε κακούργος με συντρόφους
 κακούς, αφού με κέρασμα τα λογικά μου επήρε,
 ο Ουδένας, 'που απ' τον συντριμμό, θαρρώ, δεν θα λυτρώση. 455
 και αν ήσουν σύμφωνος μ' εμέ, και ομίλημ' αποκτούσες,
 να ειπής που κείνος κρύβεται από την δύναμί μου,
 θα 'βλεπες τότε σκορπιστά 'ς το σπήλαιο τα μυαλά του
 'ς την γη σκασμένα, και άνεσι θα 'λάμβανε η ψυχή μου
 των κακών, όσα μώδωσεν ο ουτιδανός Ουδένας». 460
 .
 Είπε και απόλυσεν ευθύς να έβγη το κριάρι·
 και άμ' από τ' άντρο εβγήκαμε και απ' της αυλής τον γύρο,
 απ' το κριάρι ελύθηκα κ' έλυσα τους συντρόφους.
 και από τ' αρνιά τα παχουλά λιγνόποδα με βία
 εκρυφοπαίρναμε πολλά τριγύρω, ως 'που 'ς το πλοίο 465
 εφθάσαμεν· εχάρηκαν οι σύντροφοι ως μας είδαν,
 όσους δεν πήρε ο θάνατος· τους άλλους εθρηνούσαν.
 αλλ' εγώ κείνων έννευα τα κλάυματα να παύσουν.
 κ' είπα τα ωραία πρόβατα, 'που ήσαν πολλά, 'ς το πλοίο
 ευθύς να ρίξουν και γοργά να σχίσουν τα πελάγη. 470
 και παρευθύς μπήκαν αυτοί και αραδικώς καθίσαν,
 και την λευκή την θάλασσα με τα κουπιά βροντούσαν.
 αλλ' ότ' είμασθ' εις διάστημα, 'π' ανθρώπου βοή φθάνει,
 λόγους εγώ 'ς τον Κύκλωπα υβριστικούς τότε είπα·
 «Κύκλωπα, δεν σου μέλλονταν να 'ναι δειλός ο άνδρας, 475
 σπ' άγρια τόσο του 'φαγες 'ς το σπήλαιο τους συντρόφους·
 αλλά να σ' εύρουν έμελλον τα κακουργήματά σου·

σκληρέ, πώφαγες άφοβα ‘ς την σκέπη σου τους ξένους,
κ’ η οργή σ’ επήρε του Διός και όλων των αθανάτων».

Είπα, και τότε εχόλιασε χειρότερα η ψυχή του, 480
και απ’ όρος μέγα κορυφήν ξεκόλλησε και πέρα
του καραβιού την έρριξεν εμπρός ‘ς την μαύρην πλώρη,
εγγύς, ώστ’ εκοντόφθασε ‘ς του πηδαλιού την άκρα·
και η θάλασσα εταράχθηκεν ως εποντίσθη ο βράχος.

ήλθε το κύμα κ’ έφερεν οπίσω τα καράβι 485
απ τ’ ανοικτά και προς την γη τ’ ανάγκασε να φθάση.
κ’ εγώ παρέξω τ’ άμπωσα μ’ ένα μακρύ κοντάρι,
και τους συντρόφους ‘ς τα κουπιά πρόσταξα ευθύς να πέσουν,
να φύγουμε τον όλεθρο, και με την κεφαλήν μου
τους ένευα· κ’ ερρίχθησαν αυτοί κ’ έλαμναν όλοι. 490

αλλ’ ότε διάστημα διπλό πήραμε της θαλάσσης
τον Κύκλωπα προσφώνησα και τότε, αν και τριγύρω
δεν μ’ άφιναν οι σύντροφοι με λόγια μελωμένα·
«άνθρωπον άγριον, δύστυχε, τι θέλεις κ’ ερεθίζεις;
είδες πετριά ‘ς την θάλασσα, ‘που γύρισε το πλοίο 495
κατά την γην, ώστ’ είπαμε ‘που αυτού θ’ αφανισθούμε.
και αν άκουε τότε να ομιλή κάποιον ή να φωνάζη,
ταις κεφαλαίς μας θα ‘σπανε και τ’ άρμενα του πλοίου,
με κάποιο μάρμαρο σκληρό· τόσο μακρυ’ ακοντίζει».

Είπαν, αλλά δεν έπειθαν την ανδρική ψυχή μου, 500
αλλά πάλι του ωμίλησα με σπλάχνα μανιωμένα·
«Κύκλωπ’, αν κάποιος των θνητών ανθρώπων σ’ ερωτήση
η άσχημη πώς έγεινεν η τύφλα του οφθαλμού σου,
ειπέ τους ότι ο πορθητής σ’ ετύφλωσ’ Οδυσσέας
Λαερτιάδης, κάτοικος της πετρωτής Ιθάκης». 505

Αυτά ‘πα και στενάζοντας μου απάντησεν εκείνος·
«ωιμένα, ιδές πώς παλαιά ρήματα θεία μ’ ηύραν·
ήτο εδώ μάντις άλλοτε, άνδρας καλός, μεγάλος,
ο Ευρυμίδης Τήλεμος, ‘ς την μαντικήν ο πρώτος,
‘που εγέρασε μαντεύοντας ‘ς την μέση των Κυκλώπων· 510
τούτα όλα εκείνος μώλεγε ‘που θα γενούν μια μέρα,
ότι θα χάσω εγώ το φως από τον Οδυσσέα.
αλλ’ άνδρας ότι θάρχονταν πάντ’ εγώ θαρρούσα

τρανός, καλός, με δύναμι μεγάλην ενδυμένος·
τώρα μικρό, και ουτιδανόν, αδύναμο ανθρώπακι 515
με το κρασί μ' εδάμασε κ' έπειτα ετύφλωσέ με.
αλλ', Οδυσσέα, σίμωσε, να σε φιλοξενήσω,

και να σου κάμω προβοδόν τον μέγαν κοσμοσεΐστη·
ότ' είμ' εκείνου εγώ παιδί· πατέρας μου καυχιέται·
κ' εμέ θα γιάνη, αν θέλη, αυτός ουδέ κανέννας άλλος 520
των μακαρίων των θεών ή των θνητών ανθρώπων».

·
Είπε κ' εγώ του απάντησα· «άμποτε να ημπορούσα
να σου αφαιρέσω την ζωή, και αμέσως να σε στείλω
του Άδη μες την κατοικιά, καθώς τον οφθαλμό σου
να γιάνη δεν θα δυνηθή και αυτός ο κοσμοσεΐστης». 525

·
Είπα, κ' εκείνος εύχονταν 'ς τον μέγαν Ποσειδώνα,
'ς τον αστροφόρον ουρανόν απλόνοντας τα χέρια·
«ω Ποσειδώνα, εισάκου με, γεωφόρε μαυροχήτη·
αν είμ' υιός σου αληθινά, πατέρα, μην αφήσης
ο Οδυσσηάς ο πορθητής 'ς σπίτι του να φθάση 530
Λαερτιάδης, κάτοικος της πετρωτής Ιθάκης·
αλλ' αν το θέλ' η μοίρα του να ιδή τους ποθητούς του,
το σπίτι το καλόκτιστο, και την γλυκειά πατρίδα,
ας κακοφθάση αργά πολύ και από συντρόφους έρμος,
με ξένην πλώρη, και κακά 'ς το σπίτι μέσα ναύρη». 535

·
Ευχήθη τούτα και άκουσεν αυτόν ο μαυροχήτης.
τότε πολύ τρανώτερον εσήκωσ' άλλον βράχο,
σφενδονιστά τον έσπρωξε με αμέτρητην ανδρεία,
κ' εκείνον έρριξ' όπισθε του μαυροπλώρου πλοίου,
'που το πηδάλι εκόντευσε να εγγίξη, και απ' τον βράχο 540
όλη εταράχθ' η θάλασσα, και άμπωσ' εμπρός το κύμα
το πλοίο, και τ' ανάγκασεν εις την στερηά να φθάση.
και όταν 'ς την νήσο φθάσαμε, 'που τα καλοστρωμένα
καράβια τ' άλλα ήσαν μαζί, και οι σύντροφοι τριγύρω
καθήμενοι αυτού κλαίοντας εμάς επεριμέναν, 545
'ς τον άμμο επάνω εσύραμε κ' εστήσαμε το πλοίο,
κ' εμείς κατόπι εβγήκαμε 'ς την άκρα της θαλάσσης,
του Κύκλωπα τα πρόβατα εφέραμ' απ' το πλοίο,
κ' ίσια τα μοιρασθήκαμε να μη κλαυθή κανέννας.

και ως εμοιράζονταν τ' αρνιά, 'ς έμενα το κριάρι 550
έδωσαν δώρο οι σύντροφοι· το 'σφαξα εγώ 'ς τον άμμο
του μαυρονέφελου Διός, οπ' όλων βασιλεύει,
και τα μεριά του πρόσφερα' κ' εκείνος 'ς την θυσία
δεν πρόσεχε, αλλ' εσπούδαζε το πώς να χαθούν όλοι
οι ποθητοί μου σύντροφοι και τα καλά καράβια. 555

·
Αυτού τότε' εκαθόμασθεν, ολήμερά ως το δείλι
μ' άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό φαγοποτώντας.
και ο ήλιος άμ' εβύθισε, κ' ήλθε κατόπ' η νύκτα,
ν' αναπαυθούμ' επέσαμε 'ς την άκρα της θαλάσσης,
εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη, 560
και τότε των συντρόφων μου παράγγειλα 'ς τα πλοία
νάμπουν και τα πρυμόσχοινα να λύσουν κείνοι εμπήκαν,
εις ταις σανίδαις κάθισαν με τάξι αραδιασμένοι,
και την λευκή την θάλασσα με τα κουπιά βροντούσαν.
θλιμμένοι επλέαμεν εμπρός, μακράν από τον χάρο 565
πρόθυμ', αλλά των ποθητών συντρόφων στερημένοι.

·
·
·
Ραψωδία Κ

·
·
·
Σ' την Αιολία φθάσαμε την νήσο, 'που εκατοίκα
ο Ιπποτάδης Αίολος, των αθανάτων φίλος·
πλωτό νησί, και ασύντριφτον ολόγυρα έχει τείχος
χάλκινο, και πατόκορφα γλυστήρη πέτρ' αναιβάνει.
και δώδεκ' είχε αυτός παιδιά 'ς το σπίτι γεννημένα, 5
έξι κοράσια, και ανθηρά τ' άλλ' έξι παλληκάρια.
εις γάμον αυτός ένωσε τ' αγόρια με ταις κόραις,
και απ' τον πατέρ' αχώριστοι και απ' την χρηστήν μητέρα
συμποσιάζουν, και φαγιά μύρια ποτέ δεν λείπουν.
και κρότους έχουν κ' ευωδιαίς η αυλή και όλο τα δώμα 10
ολήμερα, και ολονυκτής με ταις σεμναίς συμβίαις
κοιμούντ' εκείν' εις τάπηταις και εις τορνευμέναις κλίναις.
'ς την πόλιν αυτών ήλθαμε και εις τα λαμπρά παλάτια,
ολόκληρο μ' εξένιζε φεγγάρι, και, ως μ' ερώτα,

ένα προς ένα τώλεγα με τάξι εγώ, την Τροία, 15
και τ' άρμενα των Αχαιών και την επιστροφή τους.
αλλ' ότ' εζήτησα κ' εγώ να με ξεπροβοδήση,
πρόθυμος το προβάδισμα μού ετοίμασεν εκείνος·
έκδαρε βώδι εννηάχρονο και μώδωσε τ' ασκί του,

κ' έδεσε μέσα ταις ορμαίς των ηχηρών ανέμων, 20
τι των ανέμων φύλακα τον έκαμε ο Κρονίδης,
όποιον εκείνος βουληθή να πάυ' ή να σηκόνη.
με λαμπρό σύρμα το 'δεσε 'ς του караβιού το βάθος,
ολάργυρο, μη κάπουθεν άχνη περάση ολίγη.

κ' εμ' έστειλε του Ζέφυρου το πνεύμα να οδηγή 25
εμάς και τα καράβια μας· αλλά να το τελειώση
δεν έμελλε· εχαθήκαμεν από την αγνωσιά μας.

·
Ημέραις εννηά πλέαμεν, άκοπα νύκτα ημέρα,
και την δεκάτην άρχιζε να φαίνεται η πατρίδα,
κ' εβλέπαμ' ήδη ταις φωτιαίς όπ' έκαιαν οι ποιμένες. 30

'ς ύπνο τότε έπεσα γλυκόν, σβυμμένος απ' τον κόπο,
τι κανενός δεν άφησα, αλλ' απ' αρχής κρατούσα
τον πόδα, όπως ταχύτερα φθάσουμε 'ς την πατρίδα.
άρχισαν να συνομιλούν ωστόσο οι σύντροφοί μου·

'πώφερνα σπίτι ενόμιζαν ασήμι και χρυσάφι, 35
'που έμενα τάχ' ο Αίολος εχάρισ' ο γενναίος.

και κάποιος προς τον σύντροφο σιμά του εστράφη κ' είπε·
«Θε μου, πώς είναι αγαπητός παντού και δοξασμένος
τούτος εις όποιαν χώραν πα, και εις όποιο μέρος φθάνη.

και λάφυρα πολύτιμα και πλήθια από την Τροία 40
φέρνει, κ' εμείς 'που εκάμαμε μ' αυτόν τον ίδιο δρόμο
μ' αδειανά χέρια γέρνουμε 'ς την ποθητήν πατρίδα.

και τούτα τώρ' ο Αίολος του εδώρησε γι' αγάπη·
αλλ' έρχεσθ' εδώ γλήγορα τι να είναι αυτά να ιδούμε,
πόσο χρυσάφι μες τ' ασκί και πόσο υπάρχει ασήμι». 45

·
Είπαν και η κακή νίκησεν η γνώμη των συντρόφων.
το λύσαν, και όλοι εξ' ώρμησαν οι άνεμοι κ' επήρε
αυτούς ο ανεμοστρόβιλος μακράν απ' την πατρίδα
εις τα πελάγη, κ' έκλαιαν· τινάχθηκ' απ' τον ύπνο,
και μες την ακριμάτιστη ψυχή μου εγώ μετρούσα 50
ή από την πλώρη να ριχτώ και να σβυσθώ 'ς το κύμα,

ή να υποφέρω αμίλητα και εις την ζωή να μείνω.
είπα να μείνω ‘ς την ζωή και μέσα εις το καράβι
κειτόμουν ολοσκέπαστος· και η τρικυμιά τα πλοία
‘ς το Αιόλιο γύρισε νησί, και οι σύντροφοι εστενάζαν. 55

.
Βγήκαμε τότε και νερόν επήραμε από βρύσι,
και οι σύντροφοι εγευμάτισαν προς τα γοργά καράβια.
και το φαγί και το ποτόν άμ’ ευφρανθήκαμ’ όλοι,
κίνησα με τον κήρυκα και μ’ έναν των συντρόφων
προς τα εύμορφα τα δώματα του Αιόλου, και τον ηύρα 60

‘πώτρωγε με την σύντροφο και μ’ όλα τα παιδιά του.
και άμα εις το δώμα εφθάσαμε, ‘ς της θύρας το κατώφλι
καθίζαμεν εθαύμαζαν εκείνοι κ’ ερωτούσαν
«πώς ήλθες; ποια μοίρα κακή σ’ ευρήκεν, Οδυσσέα;
πρόθυμα εμείς σ’ εστείλαμε ‘ς την ποθητήν πατρίδα 65
να φθάσης, εις το δώμα σου, και όπου η ψυχή σου θέλει».

.
Αυτά ‘παν· τότε απάντησα με την καρδιά θλιμμένη·
«μ’ έβλαψαν σύντροφοι κακοί και ολέθριος ύπνος άμα·
αλλ’ έχετε την δύναμι και σώσετέ με, ω φίλοι».

.
Με τέτοια λόγια θέλησα να τους καταπραΰνω. 70
εκείνοι έμειναν άφωνοι, και απάντησε ο πατέρας·
«γκρεμίσου ευθύς απ’ το νησί, όνειδος των ανθρώπων.
τι κρίμα τώχω να δεχθώ ή να ξεπροβοδήσω
άνδρα, ‘που οι μάκαρες θεοί μισούν και κατατρέχουν·
γκρεμίσου, αφού ‘δω σ’ έστειλεν η οργή των αθανάτων» 75
είπε και μ’ έδιωξεν ευθύς, κ’εγώ βαρειά βογγούσα.

.
Εκείθ’ επλέαμεν εμπρός, με την ψυχή θλιμμένη.
κ’ οι άνδρες όλοι εδείλιαζαν βαρειά λαμνοκοπώντας,

χαμένα, ότι δεν φαίνονταν η επιστροφή μας πλέον.
και ημέραις έξι πλέοντας άκοπα, την εβδομή 80
‘ς την υψηλήν εφθάσαμεν ακρόπολι του Λάμου
Λαιστρυγονιά Τηλέπυλην, όπου βοσκός, ‘που μπαίνει,
βοσκόν, ‘που βγαίνει, χαιρετά και τούτος του απαντάει.
άνθρωπος άυπνος ουτού μισθούς θα ‘παιρνε δύο,
τον έναν βώδια βόσκοντας, αρνιά λευκά τον άλλον, 85
τι έχουν τους δρόμους των εγγύς η νύκτ’ αυτού και η ‘μέρα.
‘ς τον εύμορφον εμπήκαμε λιμένα, ‘που από βράχους
κλειέται υψηλούς ολόγυρα ‘ς το ‘να και ‘ς τ’ άλλο πλάγι,
και άκραις ξεβγαίνουν πετακταίς αντίκρ’ η μια της άλλης
‘ς την θάλασσα, κ’ έχει στενό το στόμα του ο λιμένας. 90
εκεί μέσ’ όλοι ωδήγησαν τα ισόπλευρα καράβια.
και τούτα μέσα εδέθησαν εις τον βαθύ λιμένα,
σύνεγγυς όλα, ότι ποτέ δεν φούσκονε αυτού κύμα
ούτε μεγάλο, ούτε μικρό, αλλ’ άσπρη έχει γαλήνη·
εγώ μόνος εκράτησα έξω το μαύρο πλοίο 95
αυτού ‘ς την άκρα, κ’ έδεσα ‘ς τον βράχο το σχοινί του.
και ανέβηκα κ’ εστάθηκα εις κορυφήν πετρώδη,
και ούτ’ έργα φαίνονταν βωδιών αυτού και ούτ’ έργ’ ανθρώπων.
τον καπνό μόνον βλέπαμε, ‘που από την γην επήδα.
τότε συντρόφους έστειλα να υπάγουν και να μάθουν 100
ποιοι σιτοφάγοι άνθρωποι ‘ς την γην εκείνην ήσαν,
δυο διαλεκτούς, και κήρυκα μ’ αυτούς έσμιξα τρίτον.
τον δρόμον ακολούθησαν εκείνοι, όπου τ’ αμάξια
τα ξύλ’ άπ’ τα υψηλά βουνά ‘ς την πόλιν καταιβάζαν,
και άντεσαν νέαν, πώπαιρνε νερόν εμπρός ‘ς την πόλι 105
του Αντιφάτη, βασιληά των Λαιστρυγόνων, κόρη.
κατέβ’ η νέα ‘ς την λαμπρή πηγή, την Αρτακία,
ότι απ’ εκείνην έφερναν όλοι νερό ‘ς την πόλι.
την επλησίασαν αυτοί, της μίλησαν, κ’ ερώταν
ποιος είν’ εκείνων βασιληάς, και ποιους εξουσιάζει. 110
και η κόρη ευθύς τους έδειξε το δώμα του πατρός της.
εις το παλάτι ως έφθασαν την σύντροφόν του ευρήκαν,
‘που ως κορφοβούν’ ήτο υψηλή, και τους επήρε φρίκη.
έκραξε από την σύνοδον τον άνδρα της εκείνη,
τον Αντιφάτην, οπού ευθύς να τους χαλάση εσκέφθη. 115
άρπαξε αμέσως κ’ έφαγεν τον έναν των συντρόφων·
οι άλλοι δυο πετάχθηκαν και ‘ς τα καράβια φθάσαν.

και αυτός ‘ς την πόλι σήκωσε βοή, και οι Λαιστρυγόνες,
ως άκουσαν, οι δυνατοί κείθε κ’ εδώθ’ ερχόνταν
άπειροι, και δεν ώμοιαζαν ανδρών αλλά Γιγάντων. 120

και με πέτραις αβάστακταις των βράχων απ’ ταις άκραις
κτυπούσαν και άρχισε κακός εις τα καράβια κρότος,
οι άνδρες ως φονεύονταν κ’ εσπώνταν τα καράβια.
και ως ψάρια τους καμάκιζαν και, άθλιο φαγί, τους παίρναν.
και αυτούς ενώ ξολόθρευαν εις τον βαθύ λιμένα, 125

απ’ το πλευρό μου έσυρα το ακονητό σπαθί μου
κ’ έκοψα τα πρυμόσχοινα του μαυροπλώρου πλοίου·
και τους συντρόφους πρόσταξα να πέσουν ‘ς τα κουπία
να φύγουμε απ’ τον όλεθρο, κ’ εκείνοι τρομασμένοι
όλοι ενταυτώ με τα κουπία την θάλασσαν ταραζαν. 130
κ’ ευφρόσυνα εις το πέλαγος έφυγε από τους βράχους
τους κρεμαστούς το πλοίο μου· τ’ άλλ’ όλ’ αυτού χαθήκαν.

·
Θλιμμένοι επλέαμεν εμπρός, μακράν από τον χάρο
πρόθυμ’, αλλά των ποθητών συντρόφων στερημένοι.

και ‘ς την Αιαία φθάσαμε την νήσο, ‘που εκατοίκα 135
η Κίρκ’ η καλοπλέξουδη, δεινή θεά, φωνούσα,
του κακοβούλου αυτάδελφη του Αιήτη· και τους δύο
Ήλιος ο κοσμοφωτιστής εγέννησε και η Πέρση,
εκείνη, ‘που του Ωκεανού πάλ’ ήταν θυγατέρα.

και αυτού ‘ς την άκρη αράξαμε σιγά σιγά το πλοίο 140
μέσα εις λιμέν’ ακίνδυνον θεός μας ωδηγούσε.

βγήκαμ’ αυτού κ’ εμείναμε δυο ‘μέραις και δυο νύκταις,
και την καρδιά μας έτρωγεν η μέριμνα και ο κόπος.
αλλ’ ότε η καλοπλέξουδη Ηώ την τρίτη ημέρα
έφερε, το κοντάρι μου και το μαχαίρι επήρα, 145

και απ’ το καράβι ογλήγορα ‘ς αγνάντιο βγήκ’ επάνω,
έργα θνητών ίσως ιδώ και την φωνήν ακούσω·
ανέβηκα κ’ εστάθηκα εις κορυφή πετρώδη,
και απ’ την ευρύχωρη την γη καπνός μου εφανερώθη,
της Κίρκης εις τα μέγαρα, ‘ς τα πυκνωμένα δάση. 150

και αμέσως εγώ μέτρησα ‘ς τα βάθη της ψυχής μου,
τον μαύρον άμ’ είδα καπνόν, να υπάγω εκεί να μάθω.
κ’ εύρηκα συμφερότερο να καταιβώ εγώ πρώτα
‘ς το πλοίο μου, ‘ς της θάλασσας την άκρα, και αφού δώσω
το γεύμα εις τους συντρόφους μου, να στείλω αυτούς να μάθουν. 155

αλλ' όταν εις το ισόπλευρο καράβ' είχα σιμώνσει,
των θεών κάποιος τότε εμέ τον έρμον ελυπήθη,
κ' ελάφ' υψηλοκέρατο μεγάλο αυτού 'ς τον δρόμο
μώστειλε, οπού 'ς τον ποταμόν απ' την βοσκή του λόγγου
να ποτισθή κατέβαιναν ο ήλιος το 'χε ανάψει. 160

κει, 'πώβγαινε, το κτύπησα 'ς το ραχοκόκκαλό του,
και απ' τ' άλλο μέρος πέρασε το χάλκινο κοντάρι.
χάμου βογγώντας έπεσε, κ' επέταξε η πνοή του·
επάτησά το κ' έσυρα το χάλκινο κοντάρι
μέσ' από την λαβωματιά, και απόθωσά το χάμου. 165

και αφού γύρωθε ανέσπασα και βούρλα και λυγέρια,
κ' έπλεξα όσο μιαν ορυιά σχοινί καλοστριμμένο
απ' τα δυο μέρη, κ' έδεσα του τέρατος τα πόδια,
το 'φερνα κατατράχηλα, κ' επήγαινα 'ς το πλοίο,
'ς τ' ακόντι στηριζόμενος· τέτοιο θεριό μεγάλο 170

να φέρω δεν θα δύνομουν 'ς τον ώμο μ' ένα χέρι.
εμπρός 'ς το πλοίο το 'ριξα· κ' εσήκωσα τους φίλους,
καθέναν πλησιάζοντας με λόγια μελωμένα·
«ω φίλοι, αν και περίλυποι, δεν θέλει καταβούμε
'ς τον Άδη, πριν έλθη για μας η ώρα του θανάτου. 175
αλλ' όσο βρώσι και πιτό δεν λείπουν 'ς το καράβι,
ας θυμηθούμε το φαγί, να μη μας φθείρ' η πείνα».

·
Οι λόγοι μου τους έπεισαν, κ' ευθύς ξεσκεπασθήκαν,
και αυτού 'ς την άκρη βγαίνοντας της άτρυγης θαλάσσης,
το ελάφι εκείνο θαύμαζαν, θεόρατο θεριό· 180
και αφού το καλό θέαμα θωρώντας ευφρανθήκαν,
χεροφιθήκαν κ' έκαμαν λαμπρότατο τραπέζι.

·
Αυτού τότε εκαθόμασθεν, ολήμερα ως το δείλι
μ' άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό, φαγοποτώντας.
και ο ήλιος άμ' εβύθισε κ' ήλθε κατόπ' η νύκτα, 185
αναπαυθήκαμεν εμείς 'ς την άκρα της θαλάσσης.
εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,

κ' έκαμα εγώ συνάθροισι και μέσα εις όλους είπα·
«ω σύντροφοί μου αγαπητοί και λυπημένοι, ακούτε·
που είν' η αυγή δεν ξεύρουμε και που το σκότος είναι, 190
το μέρος όπου ο φωτιστής ο ήλιος βασιλεύει,
κ' εκείν' όπου σηκώνεται· πλην ας σκεφθούμε τώρα

κάποι' αν υπάρχει μηχανή· κ' εγώ δεν την ευρίσκω.
ότι απ' αγνάντιο πετρωτόν εγώ την νήσον είδα,
'που ωσάν στεφάνι απέραντος την περιζώνει ο πόντος. 195
κείται η νήσος χαμηλή, και μες την μέση εκείνης
είδα καπνόν ανάμεσα 'ς τα πυκνωμένα δάση».

·
Κ' εκείνοι εκαρδιοκόπηκαν, τα έργα ως ενθυμούνταν,
'που ο Λαιστρυγόνας έπραξεν ο άγριος Αντιφάτης,
κ' η αμάλακτη του Κύκλωπα καρδιά του ανθρωποφάγου. 200
σφικτά να κλαίουν άρχισαν, δάκρυα πικρά να χύνουν,
αλλά δεν είχαν όφελος απ' το παράπονό τους.

κ' εγώ απ' αυτούς ισάριθμους εμόρφωσα δυο τάξεις
και δυο τους έβαλ' αρχηγούς· της μιας την αρχηγία
εγώ 'λαβα, ο θεόμορφος Ευρύλοχος της άλλης· 205

εις χάλκινο περίκρανο τινάξαμε τους κλήρους,
και του Ευρυλόχου εβγήκ' ευθύς ο κλήρος του γενναίου.
κίνησε αυτός με εικοσιδυό συντρόφους, 'π' όλοι εκλαίαν,
κ' εμείς, 'που οπίσω εμέναμεν, εκλαίάμ' ως εκείνοι.
ηύραν εις τόπον ανοικτόν, 'ς της λαγκαδιάς την μέση, 210
ωραία μαρμαρόκτιστα τα μέγαρά της Κίρκης.

και λύκους είδαν ορεινούς τριγύρω και λεοντάρια,
οπού με κακά βότανα τα 'χε μαγεύσει εκείνη.
ουδ' ώρμησαν επάνω τους, αλλ' όλοι εσηκωθήκαν,
και τους επεριχαίρονταν με ταις μακρυαίς ουραίς των. 215

και ως από γέυμ' ότ' έρχεται, με την ουράν οι σκύλοι
τον κύριον περιχαίρονται, γλυκάδια καρτερώντας,
όμοια τους περιχαίρονταν οι λέοντες και οι λύκοι.
τρόμαξαν κείνοι βλέποντας τα φοβερά θερία,
και 'ς της καλόκομης θεάς τα πρόθυρα εσταθήκαν. 220

και άκουαν την Κίρκη μέσαθεν, 'που γλυκοτραγουδούσε,
και άφθαρτον ύφαινε πανί, μέγα, λαμπρόν, ως είναι
όλα τα έργα των θεών, ψιλά, χαριτωμένα.
τότε ο Πολίτης ο αρχηγός, απ' όλους τους συντρόφους
ο φίλος μου ο πιστότερος, 'ς αυτούς άρχισε κ' είπε· 225
«κάποια κει μέσα, φίλοι μου, πανί μεγάλο υφαίνει
και τραγουδά γλυκύτατα, 'που ηχολογάει το δώμα,
είτε θεά 'ναι, είτε θνητή· και ας κράξουμε ν' ακούση».

·
Είπε, κ' εκείνοι εφώναξαν σφικτά και την εκράξαν.

και αυτή πετάχθη και άνοιξε ταις φωτοβόλαις θύραις, 230
και τους καλούσε· αστόχαστα κατόπι επήγαν όλοι·
έμειν' οπίσ' ο Ευρύλοχος, ότι εδοκήθη απάτην.

και μέσ' αυτή τους οδηγεί, εις θρόνους τους καθίζει,
και τους ζυμόνει μ' άλευρα τυρί και ξανθό μέλι
με κρασί Πράμναιο· κ' έσμιγεν εις το φαγί βοτάνια 235
φθοροποιά, να λησμονούν καθόλου την πατρίδα.
και ως το 'δωσε και το 'πιαν, τους κτύπησεν εκείνη
με ραβδί 'που 'χε, κ' έκλεισεν αυτούς 'ς ταις χειρομάνδραις.
κ' εκείνοι χοίρων κεφαλαίς, φωνή, και τρίχαις είχαν,
και όλο το σώμ', αλλ' έμεινεν ο νους ως ήταν πρώτα. 240

·
Εκεί 'ς ταις μάνδραις έκλαιαν, και αυτών έρριξε η Κίρκη
να φάγουν πρινοβάλανα, ακράνια, βαλανίδια,
εκείνα, οπ' όλα είναι τροφή των χαμοκοίτων χοίρων.
κ' έγυρ' ευθύς ο Ευρύλοχος 'ς το μελανό καράβι,
να ειπή την μαύρη συμφορά, 'που τους συντρόφους ηύρε. 245
και ο πόνος ως τον έπνιγε, να βγάλη από τα χείλη
λόγο δεν εκατόρθονε· τα μάτια του εγεμίζαν
δάκρυα, και μόνον κλάμματα είχε η ψυχή του εμπρός της.
αλλ' ότε όλοι ερωτήσαμεν εκείνον με απορία,
τοτ' εδιηγήθη την φθορά των θλιβερών συντρόφων· 250
«'ς τα δάση, ως είπες, πήγαμε, λαμπρότατε Οδυσσέα,
κ' ηύραμε μέγαρα λαμπρά και μαρμαροκτισμένα,
εις τόπον ολοφάνερο, 'ς της λαγκαδιάς την μέση.
κάποια κει μέσα, υφαίνοντας μέγα πανί, τραγούδα,
είτε θεά 'ναι, είτε θνητή· κ' εκείνοι την φωνάξαν, 255
και αυτή πετάχθη και άνοιξε ταις φωτοβόλαις θύραις,
και τους καλούσε· αστόχαστα κατόπι επήγαν όλοι.
απάτην εδοκήθηκα κ' έμεινα οπίσω μόνος.
κ' εκείνοι ανεμοκάηκαν όλοι μαζί και ουδ' ένας
εφάνη πλειά, κ' έμεινα εγώ πολληώρα καρτερώντας». 260

·
Αυτά 'πε, και εις τους ώμους μου κρέμασα εγώ το ξίφος
χάλκινο, ασημοκάρφωτο, μέγα, και ομού το τόξο,
κ' εκείνον πάλι επρόσταξα τον δρόμο να μου δείξη.
τα γόνατά μου αγκάλιασεν αυτός παρακαλώντας,
και κλαίοντας μου ωμίλησε με λόγια πτερωμένα· 265
«άφες μ' εδώ, διόθρεφτε· κει πέρα μη με σύρης,

τι δεν θα γύρης ούτε συ, το ηξεύρω, ούτε θα φέρης
κανέναν των συντρόφων σου· πλην γλήγορα με τούτους
ας φύγουμ', όσο είναι καιρός να φυλαχθούμε ακόμη».

·
Αυτά πε, κ' εγώ προς αυτόν απάντησα και είπα· 270
«κάθιζ', Ευρύλοχε, συ αυτού, να τρώγης και να πίνης,
'ς τον τόπο όπου ευρίσκεσαι, σιμά 'ς το μαύρο πλοίο·
εγώ θα υπάγω· φοβερή με υποχρεώνει ανάγκη».

·
Και απ' το καράβι ανέβηκα κ' από το περιγιάλι.
και ότ' έφθασα διαβαίνοντας την ιερή λαγκάδα, 275
σιμά 'ς της πολυβότανης Κίρκης το μέγα δώμα,
τότε ο χρυσόρραβδος Ερμής, 'ς το δώμα ενώ κινούσα,
εμπρός μου εφάνη ως άγουρος 'π' σκροφυτρώνει τρίχαις,
κ' είναι ο καιρός 'που' φαίνεται της νειότης όλ' η χάρι·
ήλθε, το χέρι μώσφιξεν, ωνόμασέ με κ' είπε· 280

«πάλιν, ω δύστυχε, πού πας 'ς τα όρη μέσα μόνος,
του τόπου ανήξερως; κ' εδώ 'ς της Κίρκης τους κρυψιώναις
τους στερεούς οι φίλοι σου 'σαν χοίρ' είναι κλεισμένοι·
και αυτούς να λύσης συ θα πας κει μέσα· αλλά πιστεύω
δεν θα γυρίσης, αλλ' αυτού θα μείνης 'που' 'ναι οι άλλοι. 285
αλλ' από τέτοιον όλεθρον εγώ θα σε λυτρώσω·

έμπα με τούτο το καλό βοτάνι, οπού σου δίδω,
της Κίρκης μες τα δώματα, και αυτό θα σε φυλάξη.
και όλα τα ολέθρια θα σου ειπώ σοφίσματα της Κίρκης·
μίγμα θα φθειάση και εις αυτό βοτάνια θα σου ρίζη· 290

αλλά τα μάγια της εσέ να πιάσουν δεν θ' αφήση
το βότανό μου το καλό· και μάθε τ' άλλ' ακόμη·
άμ' έλθ' η Κίρκη με μακρύ ραβδί να σε κτυπήση,
απ' το πλευρό σου σύρ' ευθύς τ' ακονητό σπαθί σου,
'ς την Κίρκη ρίξου ως άνθρωπος, 'που αίμα ορμά να χύση· 295
θα φοβηθή, και θα σου ειπή να κοιμηθής μαζί της·

πρόσεχε τότε, της θεάς μην αρνηθής την κλίνη,
τους φίλους σου όπως λύση αυτή και σε καλοξενίση·
αλλά να ομόση ζήτησε θεών των μέγαν όρκο,
ότι άλλο ενάντια σου κακό δεν θα σκεφθή κανένα, 300
μήπως ανδρειά και δύναμιν, ως γυμνωθής, σου πάρη».

·
Είπε, και ανέσπασε απ' την γη το βόταν' ο Αργοφόνος,

μου το 'δωσε και μώδειξε το κάθε ιδιώμά του·
η ρίζα του είναι ολόμαυρη, λευκόν ως γάλα τ' άνθος.
μώλυ το λέγουν οι θεοί· κακά το ξεριζώνει 305
άνδρας θνητός· αλλ' ημπορούν οι αθάνατοι τα πάντα.

·
Και από το σύδενδρο νησί 'ς ταις κορυφαίς του Ολύμπου
ο Ερμής ανέβη ευθύς, κ' εγώ της Κίρκης προς το δώμα
κίνησα, και η καρδιά μου πολλήν είχε μαυρίλα.
της καλοπλέξουδης θεάς εστάθηκα εις την θύρα· 310

έσυρα τότε' εγώ φωνή και μ' άκουσεν εκείνη·
ευθύς πετάχθη και άνοιξε ταις φωτοβόλαις θύραις,
και μ' εκαλούσε· ανήσυχος κατόπι της επήγα·
'ς αργυροκάρφωτο θρονί μ' εκάθισεν εκείνη·
ήταν ωραίο, τεχνικό, κ' είχε υποπόδι κάτω· 315

μίγμα εις ποτήρι ολόχρυσο μου ετοίμασε να πλώ,
κ' έρριξε μέσα βότανα και ολέθρια μελετούσε.
και άμ' όλο το 'πια και ποσώς τα μάγια δεν μ' επιάσαν,
μ' ένα ραβδί μ' εκτύπησεν, ωνόμασέ με κ' είπε·
«'ς την χοιρομάνδρ' άμε και συ, ζάψε με τους συντρόφους». 320

είπε, κ' εγώ ξεγύμνωσα τ' ακονητό σπαθί μου
'ς την Κίρκη επάν', ως άνθρωπος 'που αίμα ορμά να χύση·
φωνάζει εκείνη και σκυφτή σφίγγει τα γόνατά μου,
και κλαίοντας με προσφωνεί με λόγια πτερωμένα·
«ποιος είσαι; πόθε; η πόλι σου πού είναι και οι γονείς σου; 325

πώς έπιες και δεν σ' έπιασαν τα βότανά μου τούτα!
και αυτά τα βότανα κανείς θνητός δεν υποφέρει,
άμα τα πιη και του διαβούν των οδοντιών το φράγμα·
πλην συ 'ς τα στήθη μέσα κλείς αμάλακτην καρδιά.
συ 'σαι άσφαλτα ο πολύτροπος εκείνος Οδυσσέας, 330

'που πάντοτε ο χρυσόρραβδος μου πρόλεγε Αργοφόνος
ότι απ' την Τροία γέρνοντας έμελλ' εδώ ν' αράξη.
αλλά το ξίφος θήκιασε, και εις την δική μας κλίνη
έλ' ας πλαγιάσουμε μαζί, αν θέλγης μεταξύ μας
η κλίνη και τ' εγκάλιασμα κάθε υποψιά να σβύσουν». 335

·
Αυτά 'πε, κ' εγώ προς αυτήν απάντησα και είπα·
«ω Κίρκη, πώς εσύ ζητείς εγώ να σου 'μαι πράος,
'που τους συντρόφους μώκαμες 'ς τα μέγαρά σου χοίρους,
κ' εμέ κρατώντας τώρα εδώ με προσκαλείς με δόλο

‘ς τον θάλαμό σου, ν’ αναιβώ την ιδική σου κλίνη, 340
όπως ανδρεία και δύναμιν, ως γυμνωθώ, μου πάρης.
ουδέ ποτέ θ’ αναιβώ εγώ την ιδική σου κλίνη,
αν μη θελήσης, ω θεά, να ομόσης μέγαν όρκο,
ότι άλλο ενάντια μου κακό δεν θα σκεφθής κανένα».

.
Είπα, κ’ εκείνη ωρκίσθηκεν όπως εγώ ζητούσα. 345
και αφού τον όρκον ώμοσε και αυτόν επρόφερ’ όλον,
‘ς της Κίρκης τότε ανέβηκα την ζηλεμμένην κλίνη.

.
Ωστόσοσον η θεράπαινας ‘ς το σπίτι όλα ετοιμάζαν,
τέσσεραις, ‘πώχει ακούρασταις ‘ς τα μέγαρα υπηρέτραις·
των πηγών είναι, των δασών, εκείναις θυγατέραις, 350
και των αγίων ποταμών, ‘που εις τα πελάγη ρέουν.

τούτη με πεύκια πορφυρά, πανεύμορφα, τους θρόνους
έστρων’, επάνω εις τα λινά λευκότατα σινδόνια·
η άλλη ‘ς τους θρόνους έμπροσθεν ολάργυρα τραπέζια
έσυρνε, κ’ έβαζε εις αυτά χρυσόπλεκτα κανίστρια· 355

συγκέρνα η τρίτη το κρασί ‘ς ολάργυρον κρατήρα,
γλυκ’ ως το μέλι, και χρυσά εμοίραζε ποτήρια·
και φέρν’ η τέταρτη νερό και ανάφτει πολλήν φλόγα
κάτω από μέγαν τρίποδα με λέβητα σπού λάμπει·

κ’ εκείνη ως το είδε ‘πώβραζε, μ’ εμβάζ’ εις τον λουτήρα, 360
νερό παίρνει απ’ τον τρίποδα τον μέγαν και μου χύνει,
ως το γλυκοσυγκέρασε, ‘ς την κεφαλή, ‘ς τους ώμους,
ως ‘πώδιωξ’ απ’ τα μέλη μου τον καρδιοφθόρον κόπο.

και άμ’ έλουσέ με κ’ έχρισε με το παχύ το λάδι,
και ωραιάν χλαίνην μ’ ένδυσεν η κόρη και χιτώνα, 365
‘ς το δώμα ευθύς μ’ ωδήγησε, κ’ εκάθισέ με εις θρόνον,
αργυροκάρφων, λαμπρόν, κ’ είχε υποπόδι κάτω.

και νίψιμο η θεράπεινα φέρνει και από προχύτην
χύνει εύμορφον, ολόχρυσον, ‘ς ολάργυρη λεκάνη,
για να νιφθώ· κ’ ένα ξυστό τραπέζι βάζει εμπρός μου. 370

και η σεβαστή κελλάρισσα τον άρτον παραθέτει,
και απ’ όσα φύλαγε φαγιά προσφέρει μου περίσσια.
και ανώφελα μ’ ανάγκαζε να φάγω· εγώ καθόμουν
μ’ άλλα ‘ς τον νου, και όλο κακά προέβλεπε η ψυχή μου.

.
Και ως μ’ είδεν ότι εκάθομουν η Κίρκη, και τα χέρια 375

εις το φαγί δεν άπλονα, και μαύρην λύπην είχα,
μ' εσίμωσε και ωμίλησε με λόγια πτερωμένα·
«πώς κάθεσαι ωσάν άφωνος και τρώγεις την καρδιά σου,
και ουδέ φαγί, και ουδέ πιστόν, εγγίζεις, Οδυσσέα;
δόλους πάλ' υποπτεύεσαι, και όμως, αφού τον όρκο 380
τον τρομερόν σου επρόφερα, δεν έχεις να φοβήσαι».

Αυτά 'πε, κ' εγώ προς αυτήν απάντησα και είπα·
«ω Κίρκη, και ποιος είν' αυτός, 'π' ανθρωπινά 'χει σπλάχνα,
και θα τον άφινε η καρδιά φαγί να δοκιμάση,
πριν λύση τους συντρόφους του και τους θωρήση εμπρός του; 385
αλλ' αν ολόψυχα ποθείς να φάγω και να πλώ,
λύσε, να ιδούν τα μάτια μου τους ποθητούς συντρόφους».

·
Είπα, και από το μέγαρον η Κίρκη εξήλθε κ' είχε
ραβδί 'στο χέρι, και άνοιξεν ευθύς την χοιρομάνδρα,
κ' έβγαλε αυτούς όπ' ώμοιζαν εννηάχρονα θρεφτάρια. 390
εμπρός της 'κείνοι εσταθήκαν και αραδικώς η Κίρκη
μ' άλειμμ' απ' άλλο βότανο τους έχριζε περνώντας.
κ' ερρέαν απ' τα μέλη τους η τρίχαις, οπού πρώτα
είχε γεννήσει της θεάς το φθαρτικό βοτάνι·
κ' έγιναν πάλιν άνθρωποι, 'ς την νηότη και 'ς την χάρι, 395

‘ς το κάλλος και ‘ς τ’ ανάστημα, καλήτεροι απ’ ό,τ’ ήσαν.
μ’ εγνώρισαν, μ’ αγκάλιασαν και αγάλι αγάλ’ εις όλους
τα δάκρυα γλυκανάβρυζαν, και από τα κλάυματά τους
το δώμα εβρόντα· και η θεά μ’ εμάς εσυμπονούσε.
ήλθε σιμά μου η θαυμαστή θεά και τούτα μου ‘πε· 400
«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
τώρ’ άμε προς τ’ ογλήγορο καράβι, ‘ς τ’ ακρογιάλι,
και πρώτα σύρετε εις την γη το πλοίο και φυλάξτε
εις ταις σπηλιαίς τα κτήματα και τ’ άρμενά σας όλα·
κ’ έπειτα στρέψε φέροντας μαζί σου τους συντρόφους». 405

.
Αυτά ‘πε, και τα εδέχθηκεν η ανδρική ψυχή μου,
κ’ εκίνησα προς το γοργό καράβι, ‘ς τ’ ακρογιάλι,
και αυτού ‘ς το πλοίον εύρηκα τους ποθητούς συντρόφους,
‘που ήσαν απαρηγόρητοι και άπαντα δάκρυα χύναν.
και ωσάν οι μόσχ’ οι μανδριστοί, την ώρα οπού γυρίζουν 410
απ’ το γρασίδ’ εις την αυλή χορτάταις η αγελάδαις,
όλοι μαζί ταις προϋπαντούν πηδώντας, ώστε η μάνδραις
δεν τους κρατούν, και ολόγυρα εις ταις μητέραις τρέχουν
μουγκρίζοντας· όμοια και αυτοί, ως μ’ είδαν έμπροσθέν τους,
εχύθηκαν δακρύζοντας· κ’ εφάν’ εις την καρδιά τους 415
εις την πατρίδα ως να ‘φθασαν, ‘ς την πετρωτήν Ιθάκη,
‘ς την γην όπου εγεννήθησαν, ‘ς την γην ‘που ανατραφήκαν,
και κλαίοντας μου ωμίλησαν· «για την επιστροφή σου,
διόθρεφτ’, εχαρήκαμεν, όσ’ ήθελε χαρούμε
εις την Ιθάκη αν φθάναμε, ‘ς την ποθητήν πατρίδα. 420
πλην τώρα ειπέ μας την φθορά των άλλων των συντρόφων».

.
Κ’ εγώ με λόγια μαλακά ‘ς εκείνους απαντούσα·
«το πλοίο πρώτ’ ας σύρουμε ‘ς την γη, και τ’ άρμεν’ όλα
‘ς τα σπήλαια μέσ’ ας θέσουμε, και ομού τα υπάρχοντά μας,
κ’ εσείς μαζί μου να ‘λθετε μ’ ασπούδα ετοιμασθήτε, 425
‘ς της Κίρκης τ’ άγια δώματα να ιδήτε τους συντρόφους,
οπ’ άκοπα φαγοποτούν, ότι έχουν αφθονία».

.
Είπα, κ’ εκείν’ υπάκουσαν ‘ς τους λόγους μου, αλλά μόνος
ο Ευρύλοχος μου αντίσκοφτε την γνώμη των συντρόφων,
κ’ εκείνους προσφώνησε με λόγια πτερωμένα· 430
«άθλιοι, πού πάτε; τρέχετε με πόθο ‘ς την φθορά σας,

της Κίρκης εις το μέγαρο; κ' εκείνη 'ς εμάς όλους
χοίρων θα δώση ευθύς μορφήν ή λύκων ή λεόντων,
να της φυλάμε στανικώς το υπέρλαμπρο παλάτι,
ως έπραξεν ο Κύκλωπας, 'ς την μάνδρα τον ότ' εμπήκαν 435
οι σύντροφοί μας και μ' αυτούς ο αυθάδης Οδυσσέας·
ότι από την μωρία του κ' εκείνοι αφανισθήκαν».

.
Αυτά 'πε, κ' εγώ σκέφθηκα μες της ψυχής τα βάθη,
το μακρύ ξίφος σύροντας απ' το παχύ μερί μου,
να κόψω αυτού την κεφαλή 'ς το χώμα να κυλήση, 440
αν και στενόν μου συγγενή τον είχα, αλλά μ' εκράτουν
εδώθ' εκείθε οι σύντροφοι με λόγια μελωμένα·
«τούτον ας τον αφήσουμε, διογέννητε, αν προστάζεις,
να μένη 'ς την ακρογιαλιά και να φυλά το πλοίο·
κ' εμάς εις τ' άγια δώματα οδήγα συ της Κίρκης». 445

.
Και απ' το καράβι ανέβηκαν και από το περιγιάλι,
ουδ' έμεινεν ο Ευρύλοχος εις το καράβι, αλλ' ήλθε
κατόπιν, ότι ετρόμαξε 'ς την φοβερήν οργή μου.
και τους άλλους συντρόφους μου 'ς το δώμα της η Κίρκη
έλουσε ωστόσο εύμορφα κ' έχρισε με το λάδι,
και τους εφόρεσε κρουσταίς χλαμύδαις και χιτώναις· 450
και όλους καλά τους ηύραμε 'ς τα μέγαρα 'που ετρώγαν
και άμα ο καθείς αντίκρυσε κ' εγνώρισε τον άλλον,
έκλαιαν, αναστέναζαν, 'που όλο το δώμα εβρόντα.
ήλθε σιμά μου η θαυμαστή θεά και τούτα μου 'πε· 455
«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
τους θρήνους πλέον παύσετε· κ' εγώ καλά γνωρίζω
και εις το ιχθυοφόρο πέλαγος πόσα 'χετε υποφέρει,
και εις την γην πάλι πόσοι εχθροί σας έχουν αδικήσει,
ήσυχα τώρα το φαγί και το κρασί χαρήτε, 460
όσο ψυχή να λάβετε και πάλιν εις τα στήθη,
ως ότε πρωταφήσατε την ποθητήν πατρίδα,
την πετρωτήν Ιθάκη σας· τώρ' άψυχοι, θλιμμένοι,
της πλάνης σας ταις συμφοραίς θυμείσθε, και η ψυχή σας,
απ' τα πολλά παθήματα, δεν δέχεται ευφροσύνη». 465

.
Είπε κ' εκαταπίεσθηκεν η ανδρική ψυχή μας.
και τότε αυτού καθόμασθεν, ολόκληρον τον χρόνο,

μ' άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό, φαγοποτώντας.
αλλά 'ς τον κύκλο των καιρών ότ' έκλεισεν ο χρόνος,
οι μήνες ως εδιάβαιναν, και η 'μέραις μεγαλώσαν, 470
παράμερα μ' εκάλεσαν οι σύντροφοι και μου 'παν·
«καϋμένε, την πατρίδα σου να θυμηθής είν' ώρα,
αν να σωθής η μοίρα σου το θέλει και να φθάσης
'ς το σπίτι το καλόκτιστο, 'ς την γη την πατρική σου».

.
Αυτά 'παν, κ' εκατάπεισαν την ανδρική ψυχή μου. 475
και τότε αυτού καθόμασθεν, ολημέρα ως το δείλι
μ' άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό, φαγοποτώντας.
και ο ήλιος άμ' εβύθισε κ' ήλθε κατόπι' η νύκτα,
εις τα ισκιωμένα μέγαρα επλάγιασαν εκείνοι·
'ς της Κίρκης εγώ ανέβηκα την ζηλεμμένην κλίνη, 480
και της θεάς τα γόνατα αγκάλιασα ως ικέτης.
μ' άκουεν εκείνη· κ' έλεγα με λόγια πτερωμένα·
«ω Κίρκη, την υπόσχεσι, 'που επήρες, τέλειωσε μου·
εις την πατρίδα στείλε με· το θέλ' ήδ' η ψυχή μου,
τη θέλουν όλ' οι σύντροφοι, 'που την καρδιά μου τρώγουν, 485
τριγύρω μου οδυρόμενοι, την ώρα οπού συ λείπεις».

.
Και η θαυμαστή θεά 'ς εμέ· «πολύτεχνε Οδυσσέα,
να μένετε εις το σπίτι μου πλεια δεν σας αναγκάζω·
αλλ' όμως άλλο πρότερα θα κάμετε ταξείδι,
'ς του Άδη και της άσπονδης αντάμα Περσεφόνης 490
την κατοικιά να φθάσετε, να μάθετε την μοίρα
απ' την ψυχή του παλαιού Θηβαίου Τειρεσία,
μάντη τυφλού, 'που ολόκληραις έχει και αυτού ταις φρέναις·
εκείνου μόνου απ' τους νεκρούς έδωσε η Περσεφώνη
γνώσιν και νουν· ωσάν σκιαίς οι άλλοι τριγυρίζουν». 495

.
Τούτα μου είπε, και η καρδιά 'ς τα στήθη μου ερραϊσθη,
και έκλαια καθήμενος 'ς την κλίνη και η ψυχή μου
να ζήση πλειά δεν ήθελε, να ιδή το φως του ηλίου.
αλλ' άμ' αυτού κυλιούμενος εχώρτασα το κλάμμα,
το στόμα πάλιν άνοιξα κ' εκείνης απαντούσα· 500
ω Κίρκη, ποιος θα 'ναι οδηγός εις τούτο το ταξείδι;
'ς τον Άδη ακόμη πλέοντας κανείς δεν έχει φθάσει».

.

Είπα, και η θαυμαστή θεά μου απάντησεν αμέσως·
 «Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
 εις το καράβι σου οδηγόν καθόλου μη ζητήσης· 505
 άμα τεντώσης τα λευκά πανιά ‘ς τ’ ορθό κατάρτι,
 κάθου· φυσώντας ο Βορηάς θα σου οδηγά το πλοίο.
 αλλ’ άμα τον Ωκεανό διαβής με το καράβι,
 άγριαν θα ιδής ακρογιαλιά, και της Περσεφονείας
 τα δάση, λεύκαις υψηλαίς, χασόκαρπες ιτέαις. 510
 εις τον βαθύ Ωκεανό την πλώρη αυτού να στήσης,
 και συ ‘ς του Άδη κίνησε τ’ αραχνιασμένο δώμα,
 όπου ο Πυριφλεγέθοντας ‘ς του Αχέροντα το κύμα,
 και ο Κώκυτος, ‘που της Στυγός απόκομμ’ είναι, ρέουν·
 πέτρ’ είναι, όπου βαρύκτυπα τα δυο ποτάμια σμίγουν. 515
 και ως φθάσης, ήρωα, κει σιμά ‘ς το μέρος, ‘που σου λέγω,
 λάκκο μian πήχη σκάψ’ ευθύς του μάκρου και του πλάτου,
 και χύσε γύρω αυτού χοαίς όλων των πεθαμένων·
 και αφού βάλης μελίκρατο, γλυκό κρασί κατόπι,
 τρίτα νερό, και μ’ άλευρα λευκά τα πασπαλίσης, 520
 ‘ς ταις άδειαις κάραις των νεκρών εύχου θερμά, και τάξου
 δαμάλα στείρα διαλεκτή να σφάξης άμα φθάσης
 εις την Ιθάκη, και πυράν πολύδωρη να κάψης,
 και να προσφέρης χωριστόν αρνί του Τειρεσία,
 ΟΜΗΡΟΥ
 κατάμαυρο, ‘που δεύτερο δεν θα ‘χη το κοπάδι. 525
 και άμα ικετεύσης τάνδοξα των πεθαμένων πλήθη,
 κριάρι σφάξε, ολόμαυρη κοντά του προβατίνα,
 και στρέψε τα ‘ς το έρεβος· συ γύρε αλλού την όψι
 προς ταις ροαίς του ποταμού· και τότε αυτού θε να ‘λθουν
 να σ’ εύρουν αναρίθμηταις ψυχαίς απεθαμένων. 530
 και κάμε τους συντρόφους σου να γδάρουν και να κάψουν
 τ’ αρνιά ριμμένα, ως τα ‘σφαξε το αλύπητο μαχαίρι,
 κ’ έπειτα ευχαίς των δυο θεών ειπήτε, εις τον ανδρείον
 τον Άδη και εις την άσπονδην αντάμα Περσεφόνη.
 και συ το ξίφος γύμνωσε, κάθου και μην αφίνης 535
 ταις άδειαις κάραις των νεκρών καθόλου να σιμώσουν
 ‘ς το αίμα, πριν συμβουλευθής εσύ τον Τειρεσία.
 ο μάντης θα ‘λθη ευθύς εκεί να σ’ εύρη, ω πολεμάρχε·
 αυτός τον δρόμο θα σου ειπή, του ταξειδιού τα μέτρα,
 και πώς, το πέλαο σχίζοντας, θα φθάσης ‘ς την πατρίδα». 540

·
Αυτά ‘πε, και χρυσόθρονη Ηώ ‘ς τον κόσμο εφάνη·
κ’ εμένα εκείνη εφόρεσε χιτώνα και χλαμύδα·

μανδύαν λαμπροῦφαντον μέγαν ενδύθ’ η νύμφη
χαριτωμένον και λεπτόν, κ’ εζώσθη ακόμη ωραίο
χρυσό ζωνάρι, κ’ έβαλε ‘ς την κεφαλήν καλύπτρα. 545

τα δώματα εγώ διάβηκα και τους συντρόφους ηύρα,
και τους κεντούς’ από σιμά με λόγια μελωμένα·
«πάψτε το γλυκανάσασμα του ύπνου, αγαπητοί μου·
ας πάμε· η Κίρκ’ η σεβαστή μ’ εδίδαξε τον δρόμο».
είπα, κ’ εκαταπίεσθηκεν η ανδρική ψυχή τους. 550

·
Αλλ’ ουδ’ εκείθεν άβλαπτους επήρα τους συντρόφους·
ήταν κάποιος Ελπήνορας, νεώτατος· ανδρείαν
πολλήν δεν είχε, αλλ’ ούτε νουν ανάμερ’ απ’ τους άλλους
‘ς τ’ άγια της Κίρκης δώματα μού πήγε να πλαγιάση,
ποθώντας το κατάψυχο, της μέθης εις την ζάλη. 555

και άμα το κίνημ’ άκουσε, τον κρότο των συντρόφων,
ξάφνου εσηκώθη και ποσώς δεν ενθυμήθη πάλι
απ’ την υψηλήν κλίμακα να καταιβή, ‘π’ ανέβη·
αλλ’ απ’ την σκέπην έπεσε κατάντικρα, κ’ εκόπη
ο τράχηλός του, και η ψυχή ροβόλησε ‘ς τον Άδη. 560

·
Και ως ήλθαν όλοι, ωμίλησα ‘ς την μέση εκείνων κ’ είπα·
«θαρρείτε ότι ‘ς τα σπίτια μας, ‘ς την ποθητήν πατρίδα,
θα πάμε· αλλ’ άλλο διώρισε ‘ς εμάς ταξειδ’ η Κίρκη,
‘ς τον Άδη και ‘ς την άσπονδην αντάμα Περσεφόνη,
να ερωτηθούμε την ψυχή του μάντη Τειρεσία».
565

·
Αυτά ‘πα, και η καρδιά τους ‘ς τα λόγια μου ερραΐσθη,
και αυτού καθίσαν, έκλαιαν· ανέσπασαν τα μαλλιά τους,
αλλ’ όφελος δεν έφερναν τα κλάμματα και οι θρήνοι.

·
Και ως φθάσαμε κατάγιαλα προς το γοργό καράβι,
δάκρυα χύνοντας θερμά, ‘ς την λύπη βυθισμένοι, 570
‘ς το πλοίον ήλθε κ’ έδεσεν η Κίρκη ένα κριάρι
και προβατίνα ολόμαυρη, κ’ εύκολ’ απ’ έμπροσθέν μας
εδιάβηκεν αγνώριστη· ποιος δύναται να βλέπη
θεάν, αν εις τον δρόμο του να φαίνεται δεν θέλει;

·
·
·
Ραψωδία Λ

·
·
·
Και εις το καράβι ως φθάσαμε κάτω ‘ς το περιγιάλι,
πρώτα εις την θεία θάλασσα σύραμε το καράβι,
έπειτα μέσα εστήσαμε κατάρτι και πανία,
κ’ εφέραμε τα πρόβατα· κατόπι εμπήκαμ’ όλοι,
δάκρυα χύνοντας θερμά, ‘ς την λύπη βυθισμένοι· 5
και οπίσω απ’ το μαυρόπλωρο καράβι έστειλε πρύμον,
‘που φούσκον’ όλα τα πανιά, φίλον λαμπρόν, η Κίρκη,
δεινή θεά, καλόκομη, όπ’ έχει ανθρώπου γλώσσα.
και τ’ άρμεν’ αφού σιάσαμε, καθόμασθε, και ωδήγα
το πλοίο μας ο άνεμος ομού και ο κυβερνήτης, 10
και μ’ ολοτέντωτα πανιά αρμένιζ’ ολημέρα.
και ο ήλιος ως βασίλευε και ισκιάζαν όλ’ οι δρόμοι,
‘ς τον βαθύν ήλθ’ Ωκεανόν, όπ’ άκρ’ είναι του κόσμου.
η πόλις είναι και ο λαός εκεί των Κιμμερίων·
νέφος πυκνό και σκοτεινόν ολούθε τους σκεπάζει, 15
ουδέ ποτέ κυττάζει αυτούς ο ακτινοβόλος Ήλιος,
‘ς τον αστροφόρον ουρανόν ούτ’ όταν αναιβαίνη,
ούτ’ όταν κλίνη προς την γην από τα ουράνια μέρη·
αλλά τους άμοιρους θνητούς μαύρη πλακόνει νύκτα.
‘ς το μέρος τούτο αράξαμε και παίρνοντας τ’ αρνία 20
βγήκαμε, και του Ωκεανού το ρεύμ’ ακολουθώντας
ωδεύαμε ως ‘που εφθάσαμε ‘ς την θέσι ‘που ‘πε η Κίρκη.

·
Και ο Περιμήδης τα σφακτά και ο Ευρύλοχος βαστούσαν·
και απ’ το πλευρό μου έσυρα το ακόνητό μου ξίφος, 25
λάκκο μιαν πήχην έσκαψα του μάκρου και του πλάτου,
κ’ έχυσα γύρω αυτού χοαίς όλων των πεθαμένων.
και ως έβαλα μελίκρατο, κρασί γλυκό, και τρίτα
νερό, και τα πασπάλισα με λευκ’ αλεύρι επάνω,
ταις άδειαις κάραις των νεκρών θερμά παρακαλώντας,
να σφάξω ετάχθηκα εκλεκτήν και στείραν αγελάδα, 30
ως φθάσω εις την Ιθάκη μου, και μιαν πυρά να κάψω

πολύδωρην, και χωριστόν αρνί του Τειρεσία
 να θυσιάσω, ολόμαυρο, του κοπαδιού το πρώτο.
 και αφού με τάμματα, μ' ευχαίς θερμαίς, τους πεθαμένους
 ξιλέωσα, πήρα τ' αρνιά και τα 'σφαξα 'ς τον λάκκο, 35
 κ' έρρεε το αίμα ολόμαυρο· και ιδές, εσυναζόνταν
 των πεθαμένων η αμυχαίς του ερέβους απ' τα βάθη,
 νέαις και νέοι, γέροντες πολύπαθοι μ' εκείνους,
 και ομού παρθέναις τρυφεραίς με νεόλυπην καρδία,
 και άνδρες πολλοί, 'που τρύπησαν η χαλκοφόραις λόγχαις 40
 'ς την μάχη, κ' είχαν τ' άρματα 'ς το αίμ' όλο βαμμένα.
 εδώθ' εκείθεν άπειροι 'ς τον λάκκο γύρω ερχόνταν
 μ' αλαλαγμόν αμίλητον αχνός μ' επήρε φόβος,
 τότε είπα των συντρόφων μου να γδάρουν και να κάψουν
 τ' αρνιά, ριμμένα ως τα 'σφαξε το αλύπητο μαχαίρι, 45
 κ' έπειτα ευχαίς των δυο θεών να ειπούν, εις τον ανδρείον
 τον Άδη και 'ς την άσπονδην αντάμα Περσεφόνη,
 και το σπαθί μου εγύμνωσα και δεν εσυγχωρούσα
 ταις άδειαις κάραις των νεκρών καθόλου να σιμώσουν
 'ς το αίμα, πριν ερωτηθώ τον μάντη Τειρεσία. 50

.
 Και του συντρόφου μου η ψυχή, του Ελπήνορα, ήλθε πρώτη·
 ότι δεν είχε αυτός ταφή 'ς της γης τα σπλάχν' ακόμη.
 το σώμ' αφήσαμεν εμείς 'ς τα μέγαρα της Κίρκης,
 άκλαυτον, άθαπτο, επειδή μας έβιαζ' άλλη ανάγκη.
 άμα τον είδα εδάκρυσα κ' επόνεσε η ψυχή μου, 55
 κ' ευθύς τον επροσφώνησα με λόγια πτερωμένα·
 «Ελπήνορα, πώς έφθασες εις τ' άττεγγο σκοτάδι;
 πεζός συ πρόλαβες εμέ, 'που με καράβι ερχόμουν».
 .

Αυτά 'πα' εστέναξε βαθειά και μ' απαντούσ' εκείνος·
 «Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα, 60
 οργή θεού και τ' άμετρο κρασί μ' εξολοθρεύσαν.
 λησμόνησ', αφού πλάγιασα 'ς το μέγαρο της Κίρκης,
 απ' την υψηλήν κλίμακα να καταιβώ, 'π' ανέβην·
 αλλ' απ' την σκέπην έπεσα κατάντικρα, κ' εκόπη
 ο τράχηλός μου, και η ψυχή ροβόλησε εις τον Άδη. 65
 και αχ! να σου ζήσουν οι ακριβοί, 'που ο κόσμος έχει ακόμη,
 η σύντροφός σου και ο γονειός, που σ' έχει θρέψει βρέφος,
 και ο μόνος σου Τηλέμαχος, πώχεις 'ς το σπίτι αφήσει,—

τι ξεύρ' ότι γυρίζοντας εδώθε, από τον Άδη,
θ' αράξης το καράβι σου 'ς την νήσο την Αιαία,— 70
όταν κει φθάσης, έχε με 'ς τον νου σου, ω βασιλέα·
να μη μ' αφήσης άθραπτον και αδάκρυτον οπίσω
φεύγοντας, μη σου γείνω εγώ θείας οργής αιτία.

αλλ' έπαρε και κάψε με μαζί με τ' άρματά μου,
κ' εμένα μνήμα σήκωσε σιμά 'ς τ' αφράτο κύμα, 75
να 'ναι γνωστός και εις τους εξής του αμοίρου εμένα ο τάφος.
κάμε μου τούτα, και κουπί 'ς το μνήμα επάνω στήσε
κείνο, 'που ζώντας έλαμνα μαζί με τους συντρόφους».

·
Αυτά 'πε, και του απάντησα· «τούτα όλα θα σου κάμω,
όσα μου λέγεις, άμοιρε, 'ς όλα θα δώσω τέλος». 80

·
Τέτοιαις ελέγαμε φρικταίς οι δυο μας ομιλίαις·
εδώθ' εγώ το ξίφος μου 'ς το αίμα επάνω εκράτουν,
κείθε πολλά του φίλου μου το φάντασμα ωμιλούσε.

·
Της πεθαμένης μου μητρός τότε η ψυχή μου εφάνη,
η Αντίκλεια, κόρη του υψηλού 'ς το φρόνημ' Αυτολύκου· 85
την είχ' αφήσει 'ς την ζωή, κινώντας για την Τροία.
άμα την είδα εδάκρυσσα, κ' ερράισ' η καρδιά μου,
αλλ' όμως δεν την άφίνα πρώτη να πλησιάση
'ς το αίμα, πριν ερωτηθώ τον Μάντη Τειρεσία.

·
Κ' ήλθε η ψυχή του παλαιού Θηβαίου Τειρεσία· 90
σκήπτρο κρατούσε ολόχρυσο· μ' εγνώρισε και μου 'πε·
«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
ει πάλιν, ω ταλαίπωρε, από το φως του ηλίου
ήλθες να ίδης τους νεκρούς, τον άτερπνο τον κόσμο;
σύρου απ' τον λάκκο, το σπαθί βάστα μακρυά, να πλώ 95
από το αίμα, να σου ειπώ κατόπι την αλήθεια».

·
Αυτά' πε, κ' εγώ σύρθηκα κ' έχωσα εις το θηκάρι
τ' αργυροκάρφωντο σπαθί, και άμ' έπια το μαύρ' αίμα
ο άψεγος μάντης είπε μου· «γυρεύεις την γλυκεία
εις την πατρίδα επιστροφή, λαμπρότατε Οδυσσέα. 100
θα σ' εμποδίση ένας θεός· κακά θε να ξεφύγης
του κοσμοσείστη, 'π' άσπονδο μίσος για σένα τρέφει,

αφού το φως αφαίρεσες του αγαπητού παιδιού του.
πολλά θα πάθετε κακά, και όμως θα φθάστε ακόμα,
αρκεί να θέλεις χαλινό να βάλεις της καρδιάς σου, 105
και των συντρόφων, το καλό καράβι σου άμ' αράξης.
το μαύρο κύμ' αφίνοντας, 'ς την νήσο Θρινακία,
κ' ευρήτ' εκεί τα πρόβατα να βόσκουν και η δαμάλαις
του Ηλίου, 'που όλ' άνωθε τηρά και όλ' άνωθεν ακούει.
και αν δεν τα εγγίξης κ' εννοιασθής για την επιστροφή σου, 110
τότε, και αν πάθετε πολλά, θα φθάστε εις την Ιθάκη·
αλλ' αν τα βλάψης, όλεθρο προβλέπω εις το καράβι
και εις τους συντρόφους· και αν σωθής μόνος εσύ, θα φθάσης
αργά και κακώς έχοντας, και από συντρόφους έρμος.
με ξένο πλοίο, και θαυρής 'ς το σπίτι δυστυχίαις. 115
άνδραις απόκοτοι το βιο σου τρώγουν, και με δώρα
την θεϊκή σου σύντροφο ζητεί καθείς να πάρη·
αλλ' άμα φθάσης, φοβερά θα εκδικηθής εκείνους.
και αφού μέσα 'ς το σπίτι σου χαλάσης τους μνηστήραις,
είτε με δόλο ή φανερά, μ' ακονισμένη λόγχη, 120
έπαρε δρόμο, φέροντας ίσιο κοπί μαζί σου,
όσο να φθάσης 'ς τους θνητούς, 'που θάλασσα δεν ξεύρουν,
και οπού δεν τρώγουν φαγητό με άλατ' αρτυμένο·
ούτε τα κοκκινόπλωρα καράβια αυτοί γνωρίζουν,
ούτε τα ίσια κουπιά, 'που 'ναι πτερά των πλοίων. 125
και άκου σημάδι φανερό, 'που δεν θα σου ξεφύγη·
'ς τον δρόμον άμ' απαντηθή με σέν' άλλος οδίτης,
και ειπή 'ς τον λαμπρόν ώμο σου πώς έχεις λιχνιστήρι,
ευθύς το ίσιο κουπί στήσε εις την γη και κάμε
του Ποσειδώνα βασιληά καλόδεκταις θυσίαις· 130
κριάρι, ταύρον σφάξε του και χοίρον αναβάτη·
και γύρε εις την πατρίδα σου, κ' ιεραίς κάμ' εκατόμβαις
των αθανάτων, 'πώχουσι των ουρανών τους θόλους,
με την σειρά του καθενός· και θάνατος θα σ' εύρη

έξω απ' την θάλασσα ελαφρός, και θα σε σβύση αγάλι 135
μες τα λαμπρά γεράματα· και ωστόσ' ολόγουρά σου
θα 'ναι μακάριος ο λαός· σου είπα την αλήθεια».

.
Είπε, κ' εγώ του απάντησα· «τούτα όλα, ω Τειρεσία,
τ' αποφάσισαν οι θεοί· πλην τώρα δίδαξέ με 140
να μάθω αυτό 'που σ' ερωτώ· 'κεί πέρα της μητρός μου
την ψυχή βλέπω, και βουβή μένει σιμά 'ς το αίμα,
και τον υιόν της δεν τολμά 'ς τα μάτια να κυττάξη,
ούτε καν λόγο να του ειπή· συ, κύριε, δίδαξέ με
αυτή πώς θ' αναγνώριζεν εμένα ότ' είμ' εκείνος».

.
Είπα, κ' ευθύς μου απάντησεν ο μάντης Τειρεσίας· 145
«εύκολος θα 'ναι ο λόγος μου και βάλε τον 'ς τον νου σου·
όποιον αφήσης των νεκρών 'ς το αίμα να σιμώση,
κείνος αλήθειαις θα σου ειπή· και εις όποιον το εμποδίσης,
εκείνον πάραυτα θα ιδής να φύγη απ' έμπροσθέν σου».

.
Έπαυσε, κ' εκατέβηκε του θείου Τειρεσία 150
'ς τον Άδη páλιν η ψυχή, αφού την μοίραν είπε.
εγώ 'ς τον τόπον έμενα, κ' εσίμωσε η μητέρα·
το μαύρον αίμα ερούφησε κ' ευθύς εγνώρισέ με,
και κλαίοντας μου ωμίλησεν «εις τ' άφεγγο σκοτάδι
πώς εκατέβης, τέκνο μου, συ ζωντανός ακόμα; 155
και δύσκολο 'ναι ζωντανοί να ιδούν τούτα 'δω κάτω,
τ' είναι 'ς την μέση απέραντα και φοβερά ποτάμια,
και πρώτος ο Ωκεανός, 'που δεν μπορεί κανένας,
χωρίς καράβι στερεό, πεζός να τον περάση.

τάχ' απ' την Τροίαν έφθασες εδώ με τους συντρόφους, 160
αφού πολλά πλανήθηκες; και ακόμη 'ς την Ιθάκη
δεν ήλθες, και την σύντροφο 'ς τα γονικά δεν είδες»;

.
Αυτά 'πε, κ' εγώ προς αυτήν απάντησα και είπα·
«μητέρα, ανάγκη μ' έφερε 'ς τον Άδη να ερωτήσω 165
την μοίραν απ' τον παλαιόν Θηβαίον Τειρεσία·
τι 'ς άκραν γης Αχαϊκής δεν έχω φθάσει ακόμη,
και δέρνομαι ακατάπαυτα μακράν απ' την πατρίδα,
απ' την στιγμήν 'που ως οπαδός του δοξασμένου Ατρείδη
να πολεμήσω επέρασα 'ς την εύπλην Τρώαδα.

τώρα εις εμέ φανέρωσε, μ' αλήθεια λέγε, ποία 170
 μοίρα του τεντοπλάγιαστου θανάτου σ' έχει σβύσει·
 ήταν αρρώστια μακρυνή; μη σ' εύρεν η τοξεύτρα
 Άρτεμις και σ' ενέκρωσε με τα λεπτά της βέλη;
 τι γίνεται ο πατέρας μου, και ο υιός σπ' έχω αφήσει;
 την εξουσία μου κρατούν, ή κάποιος των ηρώων 175
 άλλος την έχει, και θαρρούν πως δεν θα γύρω πλέον;
 ειπέ μου και το φρόνημα, την γνώμη, της συντρόφου·
 με το παιδί μας μένει αυτή και κυβερνά το σπίτι,
 ή πρόκριτος των Αχαιών ήδη την πήρε νύμφη;»
 .

Αυτά 'πα και μου απάντησεν η σεβαστή μητέρα· 180
 «και με πολλήν υπομονή 'ς τα μέγαρα σου ακόμη
 εκείνη μένει, κ' έρημη, χωρίς παρηγορία,
 τα ημερονύκτια δαπανά 'ς τα κλάυματα η θλιμμένη.
 ούτε την εξουσία σου κανείς σου πήρε ως τώρα,
 αλλ' ήσυχα ο Τηλέμαχος έχει τα κλείσματά σου, 185
 και εις τα συμπόσια τον τιμούν ως εις κριτήν αρμόζει,
 ότι καθένας τον καλεί· και ο γέρος σου ο πατέρας
 εις τον αγρό του κατοικεί, και ούτ' έρχεται 'ς την πόλι,
 ούτ' έχει κλίναις με λαμπρά παπλώματα στρωμέναις·
 πλην τον χειμώνα σπίτι του κοιμάτ' όπου και οι δούλοι, 190
 'ς την στάκτη, 'ς την γωνιά σιμά, κ' είναι κακενδυμένος·
 και άμ' έλθη ο θέρος και ο καλός καιρός του φθινοπώρου,
 'ς το κάρπιμο κηπάρι του παντού τ' αμπελωμένο
 χαμηλαίς κλίναις έχει αυτός τα πεσημένα φύλλα·
 κείται αυτού και αδημονεί ποθώντας να γυρίσης, 195
 κ' ενώ πληθαίνει ο πόνος του τα γέρα τον πλακόνουν.
 ότι απaráλλακτος καϋμός κ' εμ' έφερε 'ς τον τάφο·
 ούτε η καλότοξη θεά μ' ηύρε 'ς τα δώματά μου
 και μ' έσβυσεν, η Άρτεμις, με τα λεπτά της βέλη·
 αλλ' ούτε αρρώστια μ' εύρηκεν απ' όσαις καταλύουν 200
 με μαρασμόν ελεεινό την ζήσι των ανθρώπων·
 αλλ' ο καϋμός σου, η φρόνησι, του ήθους σου η γλυκάδα,
 αυτά μου εκόψαν την ζωή, λαμπρότατε Οδυσσέα».
 .

Αυτά 'πε· συλλογίσθηκα, και της νεκρής μητρός μου 205
 να πιάσω τότε την ψυχήν ηθέλησα ο θλιμμένος·
 και τρεις εχύθηκα φοραίς, να πιάσω αυτήν ποθώντας,

και τρεις ωμοιώμα σκιάς ή ονείρου από τα χέρια
μώφυγε· και βαρύτερος μ' εστενοχώρα ο πόνος,
και προς αυτήν εφώναζα· «τι φεύγεις, ω μητέρα,
εις την στιγμή, 'που προσπαθώ με πόθο να σε πιάσω, 210
όπως και οι δυο 'ς την κατοικιά του Άδη αγκαλιασμένοι
του κρύου κλάυματος ομού την ηδονή χαρούμε.
μην είναι τούτο φάντασμα, 'που η θεία Περσεφόνη
μώστειλ', όπως η λύπη μου και οι στεναγμοί πληθύνουν;»

·
Αυτά 'πα, και μου απάντησεν η σεβαστή μητέρα· 215
«α! τέκνο μου, βαρυόμοιρε, ως άλλος δεν ευρέθη!
δεν απατά σε του Διός η κόρ', η Περσεφόνη,
αλλ' είναι αυτός εις τους θνητούς ο νόμος του θανάτου.
ταις σάρκαις και τα κόκκαλα πλειά δεν κρατούν τα νεύρα,
αλλ' εκείν' όλα η δύναμις της φλόγας αφανίζει, 220
μόλις τα λευκά κόκκαλα το πνεύμ' αφήση μόνα·
και ως όνειρο η ψυχή πετά γυρνώντας 'ς τον αέρα.
αλλά να ιδής πάλι το φως ξεκίνησε, και μάθε
τούτ' όλα, της συντρόφου σου για να τα ειπής κατόπι».

·
Αυτά συνωμιλούσαμε· και ιδού, γυναικών πλήθος 225
έρχονταν, —ως ταις έστελνεν η θεία Περσεφόνη,—
όσαις και αν ήσαν σύντροφοι και κόραις των ηρώων.
κ' ενώ 'ς το αίμα ολόγουρα το μαύρο εσυναζόνταν,
πώς να ερωτήσω καθεμιά 'ς τον νου μου εγώ ζητούσα.
και απ' όλαις η καλήτερη τούτη μου εφάνη γνώμη· 230
απ' το πλευρό μου έσυρα το ακονητό σπαθί μου,
και δεν ταις άφινα μαζί το μαύρ' αίμα να πίνουν·
κ' έρχονταν τότε αραδικώς αυτού, και καθεμιά
το γένος της φανέρονε, καθώς την ερωτούσα.

·
Πρώτ' ήλθε απ' όλαις η Τυρώ, η καλογεννημένη, 235
'πώλεγε ότ' ήταν γέννημα του απταίστου Σαλμωνέα,
και τον Κριθέα σύζυγον ότ' είχε τον Αιολίδη.
άρεσε αυτής ο ποταμός, ο θείος Ενιπέας,
των ποταμών, όπ' έχ' η γη, ο πλειά χαριτωμένος.
'ς την πρόσχαρη ακροποταμιάν εσύχναζεν η κόρη, 240
και ο γεωφόρος ο θεός ωμοιώθη του Ενιπέα,
και σιμά της επλάγιασε 'ς του ποταμού το στόμα.

το κύμα ως όρος θολωτόν εστάθη ολόγυρά τους,
 κ' έκρυψε τον αθάνατον, και την θνητήν γυναίκα.
 και αυτήν τότε αποκοίμισεν, αφού της παρθενίας 245
 την ζώνην έλυσε, ο θεός· και ως έγειναν τα έργα
 τα ερωτικά, της έσφιξε το χέρι και της είπε·
 «χαίρε, γυνή, 'ς τ' αγκάλιασμα· 'ς την ώρα θα γεννήσης
 ωραία τέκνα· και άκαρπη ποτέ δεν είναι η κλίνη
 των αθανάτων· θρέψε τα και γλυκανάστησέ τα. 250
 τώρα εις το δώμα πήγαινε, σώπα, μη μ' ονομάσης·
 και συ μάθ' ότι εγνώρισες τον σείστη Ποσειδώνα».

είπε και μες την θάλασσαν, οπ' άφριζ', εβυθίσθη.
 και τον Πελία γέννησεν αυτή και τον Νηλέα
 και ο Δίας τους ετίμησε· βασίλευε ο Πελίας 255
 εις την Ιωλκό πολύαρνος, ο άλλος εις την Πύλο.
 και η δοξαστή βασίλισσα κατόπιν του Κρηθέα
 άλλους εγέννησεν υιούς, τον Αίσονα, τον Φέρη,
 τον Αμυθάν' ανίκητον εις την ιππομαχία.

·

Κατόπιν είδα του Ασωπού την κόρην Αντιόπη, 260
 'που, ως εκαυχόνταν, του Διός κοιμήθη 'ς ταις αγκάλαις·
 και τέκνα δυο γεννήθηκαν, ο Αμφίονας και ο Ζήθος·
 τον τόπο της επτάφυλης Θήβας έκτισαν πρώτοι,
 κ' επύργωσαν^ απύργωτην την απλωμένην Θήβα
 δεν δύνονταν να κατοικούν, όσην ανδρειά και αν είχαν. 265

·

Είδα και του Αμφιτρύωνα την σύντροφον Αλκμήνη,
 σπού τον λεοντόψυχον, άφοβον Ηρακλέα
 εγέννησε, αφού πλάγιασε 'ς την αγκαλιά του Δία.
 και του γενναίου Κρέοντα την κόρη την Μεγάρα,
 'που νύμφην ο αδάμαστος την είχε Αμφιτρυωνίδης. 270

·

Του Οιδίπου η μάννα εφάνηκεν, η εύμορφη Επικάστη,
 'που τυφλωμένη ανόμησε φρικτά με τον υιόν της.
 'πώσφαξε τον πατέρα του και αυτήν γυναίκα επήρε.
 και τα γενόμενα οι θεοί 'ς τον κόσμον φανερώσαν,
 και αυτός με πάθη, 'ς την γλυκειά την Θήβα, των Καδμείων 275
 βασίλευε, ως ηθέλησεν η οργή των αθανάτων.
 και αυτήν εδέχθη ο άσπλαχνος ο θυρωρός, ο Άδης·
 ότι, 'ς τον άκρον πόνο της, ψηλάθ' από την σκέπη

κρεμάσθη με συρτοθηλειά, και άφησ' εκείνου πάθη
αμέτρητ', όσα προξενούν η μητρικαίς κατάραις. 280

Εφάν' η Χλώρις έπειτα, 'που για τα εξαίσια κάλλη
νύμφην επήρε, αφού 'δωσε πολλά δώρα, ο Νηλέας,
κόρ' ύστερη του Αμφίονα Ιασίδη, του κυρίου
του Ορχομενού των Μινυών βασίλισσα εις την Πύλο
τέκνα λαμπρά του εγέννησεν η Χλώρις, τον Χρομίον, 285
τον άγριον Περικλύμενον, τον Νέστορα, και ακόμη
την πολυθαύμαστη Πηρώ, πού την ζητούσαν όλοι
απ' όλα τα περίχωρα· την έδιδ' ο Νηλέας

'ς όποιον τους ταύρους θα 'παιρνε του Ιφίκλου απ' την Φυλάκη
και αυτ' ήσαν δυσκολόπαρτοι· και απ' όλους άγιος μάντης 290
ετόλμησε κ' εδέχθηκεν εκείθε να τους πάρη·

αλλά τον άνδρα εσπέδισε μοίρα θεού βαρεία·
κακά τον έζωσαν δεσμά και αγροτικοί βουκόλοι.
αλλ' αφού οι μήνες διάβηκαν, και η 'μέραις ετελειώσαν,
κ' έκλειεν ο χρόνος, κ' έρχονταν 'ς τον κύκλο τους η ώραις, 295
τον έλυσεν ο Ίφικλος, αφού την μοίραν είπεν
όλην αυτός, και του Διός το θέλημα εγενόνταν.

Είδα την Λήδαν έπειτα, την νύμφη του Τυνδάρου,
'που του Τυνδάρου εγέννησε τα τέκνα τα γενναία,
τον Κάστορα ιπποδαμαστή, τον πύκτη Πολυδεύκη, 300
'που και τους δύο ζωντανούς κατέχ' η γη γεννήτρα.
αυτούς και κάτω από την γην ετίμησεν ο Δίας,
πότε να ήναι ζωντανοί και πότε πεθαμένοι,
καθένας την ημέρα του· και ωσάν θεοί τιμώνται.

Είδα την Ιφιμέδεια, γυναίκα του Αλωέα, 305

'πώλεγεν ότι επλάγιασε σιμά 'ς τον Ποσειδώνα,
και δύο τέκνα γέννησε, κοντόχρονα, τον Ωτον,
τον θείον, και τον ξακουστόν 'ς τον κόσμον Εφιάλτη·
απ' όσους έθρεψεν η γη ψηλότερ' ήσαν 'κείνοι,
κ' ύστερ' απ' τον Ωρίωνα, λαμπρότεροι 'ς το κάλλος. 310
ήσαν εννηάχρονα παιδιά κ' εννέα πήχαις είχαν
πλάτος, αλλά το μάκρος τους έφθανε ορυιαίς εννέα·
και τους θεούς φοβέριζαν ακόμη αυτοί να στήσουν
μάχην φρικτήν 'ς τον Όλυμπο, πολέμου τρικυμία.

την Όσσαν εις τον Όλυμπο, ‘ς την Όσσα το δασώδες 315
Πήλιο να θέσουν ήθελαν, ‘ς τον ουρανό να φθάσουν.
και αν είχαν ζήσει ν’ ανδρωθούν θα το ‘χαν κατορθώσει·
πλην του Διός και της Λητώς τους έσβυσεν ο γόνος,
πριν κάτω από τους μήλιγγαις η τρίχαις τους ανθήσουν,
και με τ’ ωραίο χνούδι τους τα μάγουλα σκιάσουν. 320

.
Η Φαίδρα, η Πρόκνη εφάνηκαν κ’ η εύμορφη Αριάδνη,
κόρη του Μίνωα του φρικτού, ‘που από την Κρήτη πέρα
έπαιρνε νύμφην ‘ς ταις ιεραίς Αθήναις ο Θησέας,
αλλά, πριν κείνος την χαρή, την είχε μαρτυρήσει
ο Διόνυσος, κ’ η Άρτεμις την φόνευσε ‘ς την Δία. 325

.
Η Μαίρα, και η Κλυμένη αυτού φανήκαν, κ’ η Εριφίλη
η μισητή, ‘που επρόδωσε τον άνδρα για χρυσάφι.
αλλ’ όσαις είδα ομόκλιναις και κόραις των ηρώων,
να ονομάσω αν ήθελα, δεν θα ‘φθαν’ όλ’ η νύκτα.
και να πλαγιάσω είναι καιρός, ή ‘ς το ταχύ καράβι 330
με τους συντρόφους, ή κ’ εδώ’ για το προβάδισμά μου,
πρώτα οι θεοί, κ’ έπειτα σεις θα λάβετε φροντίδα».

.
Αυτά πε, και όλοι εσώπαιναν εις το ισκιωμένο δώμα,
όπως τους εκυρίευσε του λόγου του η μαγεία.
και πρώτη ωμίλησε εις αυτούς Αρήτ’ η λευκοχέρα· 335
«Φαίακαις, πώς σας φαίνεται του ανθρώπου τούτου τώρα
το κάλλος, το ανάστημα, και η ίσiais μέσα φρέναις;
ξένος μου είναι, αλλ’ επειδή τιμήν εις όλους φέρει,
μη να τον προβοδοτήσετε βιασθήτε, και απ’ τα δώρα,
‘που τα ‘χει ανάγκην ο πτωχός, μην αφαιρείτ’, ότ’ είναι 340
κτήματα, χάρις ‘ς τους θεούς, ‘ς τα σπίτια μας περίσσα».

.
Ο ήρωας τότε ωμίλησεν Εχένηςος ο γέρος,
οπού ‘ς τους χρόνους ήτο αυτός ο πρώτος των Φαιάκων·
«Ω φίλοι, ό,τ’ είπε η φρόνιμη βασίλισσα δεν είναι
εναντίον εις την γνώμη μας, και σεις να το δεχθήτε. 345
και απ’ τον Αλκίνοον κρέμεται η πράξι ομού και ο λόγος».

.
Και προς αυτόν απάντησεν ο Αλκίνοος και είπε·
«Τούτος ο λόγος στερεός θα μείν’, αν είν’ αλήθεια

‘που ζωντανός των ναυτικών Φαιάκων βασιλεύω.
και ο ξένος, όσο και αν ποθεί να φθάση ‘ς την πατρίδα, 350
ως αύριον να’ χη υπομονή, τα δώρα ως να συνάξω,
και όλοι για το προβάδισμα θα λάβουν την φροντίδα,
οι άνδραις, κ’ εγώ μάλιστα, ‘πόχω την εξουσία».

.
‘Σ αυτόν τότε ο πολύβουλος απάντησε Οδυσσέας·
«Μεγάλε Αλκίνοα, ‘ς τους λαούς λαμπρέ και αγαπημένε, 355
και αν χρόνο σεις ολόκληρο μου ελέγετε να μείνω,
όπως με στείλετ’ έπειτα με διαλεμμένα δώρα,
άλλο δεν ήθελα κ’ εγώ· πολύ θα μ’ ωφελούσε
με πλούτη περισσότερα να γύρω εις την πατρίδα·
αλλά και σεβαστότερος, πλειά ποθητός, θε να ‘μουν 360
‘ς εκείνους ‘που θα μ’ έβλεπαν να φθάσω ‘ς την Ιθάκη».

.
Και προς αυτόν απάντησεν ο Αλκίνοος· και είπε·
«’Σ την όψι σου παντάπασι δεν δείχνεις, Οδυσσέα,
απατητής και δολερός, καθώς πολλούς η μαύρη
γη βόσκει απ’ όλους τους θνητούς ‘που ‘ναι παντού σπαρμένοι, 365
και πλάθουν αυτοί ψεύματα, ‘που δεν τα ξεχωρίζεις.
σένα είναι ο λόγος εύμορφος και ο νους σου μέσα ωραίος,
και προκομμένα, ωσάν αιιδός, μας έχεις ιστορήσει
και τα δικά σου βάσανα κ’ εκείνα των Αργείων.
αλλά μ’ αλήθεια λέγε μου, να μάθω, αν κάποιον είδες 370
των ισοθέων φίλων σου, όσοι μαζί σου επήγαν
‘ς την Τροία, κ’ εύρηκαν εκεί την ύστερή τους ώρα.
τώρα είναι η νύκτ’ απέραντη· δεν ήλθ’ η ώρα ακόμη
του ύπνου, και συ λέγε μου τα έργα οπ’ ομοιάζουν θεία·
κ’ εδώ θα ‘μεν’ ατάραχος, όσο να φέξ’ η ημέρα, 375
αν να ιστορήσης έστεργες τα πάθη σου ‘ς εμένα».

.
‘Σ αυτόν τότε ο πολύβουλος απάντησε Οδυσσέας·
«Μεγάλε Αλκίνοε, ‘ς τους λαούς λαμπρέ και αγαπημένε,
πότε καιρός λόγων πολλών, πότε καιρός του ύπνου·
αλλ’ αν ποθείς, είμ’ έτοιμος να σου ιστορήσω ακόμη 380
αλλ’ απ’ αυτά φρικτότερα, των φίλων μου τα πάθη,
όσοι κατόπι εχαθήκαν· αυτοί ‘που, αφού σωθήκαν
από τον πολυστένακτον των Τρωαδιτών αγώνα,
‘ς τα γονικά τους έχασε κακότροπη συμβία.

·
Και τοις ψυχαίς των γυναικῶν ἄμ' εἶχε διασκορπίσει 385
ἔς την μια ἔς την ἄλλη την μεριάν η θεία Περσεφόνη,
η ψυχή του Αγαμέμνονα του Ατρείδ' ἤλθεν εμπρός μου
θλιμμένη, και τριγύρω της συνάχθησαν η ἄλλαις,

ὅσαις μαζί του ἀπέθαναν ἔς την κατοικία του Αἰγίσθου.
κ' ευθύς μ' ἐγνώρισεν αὐτός, το μαύρ' ἄμ' ἐπιεν αἷμα· 390
σφικτά θρηνοῦσε, ἀστάλακτα τα δάκρυα του κυλούσαν,

κ' ἐτέντονε τα χέρια του ζητώντας να με φθάση·
ἀλλά δεν εἶχε δύναμιν, ἀνδρείαά δεν εἶχε πλέον,
ὅπως την εἶχε ζωντανός ἔς τα λυγερά του μέλη.

ἄμα τον εἶδα ἐδάκρυσα κ' ἐρράισ' η καρδιά μου, 395
κ' ευθύς τον ἐπροσφώνησα με λόγια πτερωμένα·

«ὦ Αγαμέμνον' ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ατρείδη,
ποια μοῖρα του ολοτέντωτου σ' ἐδάμασε θανάτου;
μη σέ μες τα καράβια σου δάμασε ο Ποσειδῶνας,

σηκόνοντας ἀζήλευτην πνοήν κακῶν ἀνεμῶν, 400

ἢ ἐχθροί ἔς την γη σ' ἐχάλασαν, ἐνώ βώδια και ἀρνία
καλόμαλλα τους ἐπαῖρνες ἢ ἐμάχοσσουν την πόλι
να πάρης και τα θηλυκά να σύρης ἔς την δουλεία;»

·
Αὐτά ἔπα· ευθύς ἀπάντησι μου ἐδῶσεν ἐκείνος· 405
«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,

οὐτ' ἐμέ ἔς τα καράβια μου δάμασε ο Ποσειδῶνας,
σηκόνοντας ἀζήλευτην πνοήν κακῶν ἀνέμῶν,
ἀλλ' οὐτ' ἐχθροί μ' ἐχάλασαν ἔς την γην ἀλλά τον χάρο

ο Αἰγίσθος μου ετοίμασε με την καταραμένη
γυναίκα μου· ἔς το σπίτι του μ' ἐκάλεσεν ἐκείνος, 410

και, ὡς σφάζουν βώδι ἔς το παχνί, ἔς το γεύμα ἐμ' ἔχει σφάξει·
ἔτσι ἐκακοθανάτησα, και γύρω οι σύντροφοί μου
σφάζοντο, ὡς γίνεται η σφαγή των λευκοδόντων χοίρων

ἔς το σπίτι ἀνθρώπου υπέρπλουτου, μεγάλου, ὅπ' ἔχ' ἢ γάμους
ἢ φαγοπότι φιλικόν ἢ ἐπίσημο τραπέζι. 415

ἤδη σου ἔτυχε να ἰδῆς φόνους πολλῶν ἀνθρώπων,
εἴτ' ἐπεσαν μονόμαχα, εἴτε εἰς μεγάλην μάχη·
ἀλλά πολύ θα οδύροσσουν ἀν ἐβλεπες ἐκεῖνα,

πῶς ἔς τον κρατήρα ολόγυρα, ἔς τα γεμιστά τραπέζια,
κειτόμασθε, και ἔς τα αἵματα τρικύμιζεν ο πάτος· 420

κ' ἐφριξα ἔς το ξεφωνητό της κόρης του Πριάμου,

Κασσάνδρας, ‘που την φόνευσε κοντά μου η Κλυταιμνήστρα
η επίβουλη· κ’ εγώ ‘ς την γη με πετακταίς αγκάλαις
σφαμμένος τότ’ εβρόντησα, και μ’ άφησεν η σκύλλα,
ουδέ η καρδιά της έδωσεν, εκεί ‘που ξεψυχούσα, 425
τα μάτια να μου πιάση καν, το στόμα να μου κλείση·
όχι, φρικτό και αδιάντροπο ‘ς την γην άλλο δεν είναι
ως η γυναίκ’, άμα ‘ς τον νου παρόμοιαις πράξαις βάλη·
ιδές πώς κείνη ωργάνισεν έργον αισχρό κ’ εγίνη
του ανδρός της φόνισσα· κ’ εγώ θαρρούσα ‘ς την πατρίδα 430
περίχαρα να με δεχθούν τα τέκνα μου και οι δούλοι·
αλλά η σοφή ‘ς τα πονηρά και αυτή κατεντροπιάσθη,
και απόμεινεν η εντροπή ‘ς των θηλυκών το γένος,
και όταν κατόπιν ευρεθούν καλόπρακταις γυναίκαις».

·

Αυτά ‘πε, και του απάντησα· «ωιμέ, πόσον ο Δίας 435
αρχήθεν εκατάτρεξε το γένος του Ατρέα
με γυναικών βουλεύματα· ιδού, για την Ελένη
χαθήκαν άπειροι απ’ εμάς· και σένα η Κλυταιμνήστρα
δόλον σου ετοιμάζε, μακράν ενώ ‘λειπες ‘ς τα ξένα».

·

Είπα, κ’ ευθύς απάντησι μου έδωσεν εκείνος· 440
«όθεν και συ της γυναικός ποτέ μην ήσαι πράος,
και αυτής μην όλα, όσα καλά γνωρίζεις, φανερώσης·
λέγε της κάποια, και άλλ’ αυτής να τα κρατής κρυμμένα.
όμως απ’ την γυναίκα σου συ φόνον μη φοβήσαι·
παρά πολύ ‘ναι συνετή, άπειραις χάραις έχει 445
η Πηνελόπ’ η φρόνιμη, κόρη του Ικαρίου.
νηόνυμφη την αφίναμε την ώρα, οπού μαζί σου
εβγήκαμε εις τον πόλεμο, και ‘ς τα βυζί ‘χε βρέφος,
‘που ‘ς των αδρών τώρα, θαρρώ, τον αριθμό καθίζει.
ο ευτυχής! θα τον ιδή γερνώντας ο πατέρας, 450
και τον πατέρα, ως πρέπει, αυτός θα σφίξη ‘ς ταις αγκάλαις

και τον υιόν μου εγώ να ιδώ δεν μ' άφησε η δική μου,
τα μάτια μου να τον χαρούν, αλλ' έκοψέ με πρώτα.
Και τ' άλλο τούτο θα σου ειπώ και βάλε το 'ς τον νου σου·
Κρυφά και όχι ολοφάνερα 'ς την ποθητήν πατρίδα 455
ν' αράξης, ότι εχάθηκεν η πίστι απ' ταις γυναίκαις.
και τώρα τούτο λέγε μου μ' αλήθεια, να το μάθω,
αν 'που 'ναι ακόμη 'ς την ζωή για το παιδί μου ακούτε,
είτ' είναι 'ς τον Ορχομενόν ή 'ς την αμμώδη Πύλο,
ή 'ς τον Μενέλαο σιμά, 'ς την Σπάρτη την πλατεία· 460
τι ακόμ' η γη δεν σκέπασε τον θεϊκόν Ορέστη».

.
Αυτά 'πε, κ' εγώ προς αυτόν απάντησα και είπα·
Ατρείδη, αυτά τι μ' ερωτάς; δεν ξεύρω αν ζη εκείνος
ή απέθανε· κ' είναι κακό να λέγωνται τα μάταια».

.
Τέτοιαις ελέγαμε φρικταίς οι δυο μας ομιλίαις, 465
δάκρυα χύνοντας θερμά, 'ς την λύπη βυθισμένοι,
τότε μου εφάνηκε η ψυχή του Αχιλληά Πηλείδη,
και του Πατρόκλου ομού μ' αυτόν, και του άψεγου Αντιλόχου,
και του Αίαντα, οπού 'ς την μορφή θα ενίκα και εις το σώμα
τους Δαναούς, αν έλειπεν ο ασύγκριτος Πηλείδης. 470
ευθύς μ' εγνώρισε η ψυχή του γοργοπόδη Αιακίδη,
και κλαίοντας μου ωμίλησε με λόγια πτερωμένα·
«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
τι άλλο φοβερώτερο θα επιχειρήση ο νους σου;
'ς τον Άδη πώς κατέβηκες, 'που οικούν οι πεθαμένοι, 475
άνοα φαντάσματα θνητών, 'πώχει αναπαύσει ο χάρος;»

.
Είπε, κ' εγώ του απάντησα· «Πηλείδη Αχιλλέα,
των Αχαιών υπέρτατε, 'ς τον Τειρεσίαν ήλθα
γνώμην να ειπή πώς θα 'φθανα 'ς την πετρωτήν Ιθάκη,
τι 'ς άκραν γης Αχαϊκής δεν έχω φθάσει ακόμα, 480
και δέρνομαι ακατάπαυτα μακράν απ' την πατρίδα·
αλλά, Πηλείδη, ωσάν εσέ μακάριος δεν ευρέθη
ως τώρα κανείς άνθρωπος, ή θα ευρεθή κατόπι.
σε ζωντανόν ωσάν θεόν δοξάζαμεν οι Αργείοι,
και τώρα πάλι 'ς τους νεκρούς πολύς και μέγας είσαι· 485
όθεν ποσώς μη θλίβεσαι 'που απέθανες, Πηλείδη».

Αυτά ‘πα, και μου απάντησε· «λαμπρότατε Οδυσσέα,
μη θέλεις για τον θάνατον να με παρηγορήσης·
χωρικός να ‘μουν ήθελα και να ξενοδουλεύω
άνδρα πτωχόν, ‘που κτήματα μεγάλα να μην έχη, 490
παρά εις όλους τους νεκρούς εγώ να βασιλεύω.
αλλ’ έλα για τον ένδοξον υιόν μου ειπέ μου τώρα,
αν προμαχεί ‘ς τον πόλεμον ή οπίσω μένει εκείνος·
και ειπέ μου αν τίποτ’ έμαθες για τον λαμπρόν Πηλέα,
των Μυρμιδόνων των πολλών αν βασιλεύη ακόμη, 495
ή ‘ς την Ελλάδα και εις την Φθιά δεν τον ψηφά κανένας,
τώρα ‘που χέρια του κρατεί και πόδια ομού το γήρας.
ότι δεν του ‘μαι εγώ βοηθός, άνω ‘ς το φως του Ηλίου,
τέτοιος ως ήμουν μιαν φοράν εις την πλατειά Τρωάδα,
κ’ έκοβα τ’ άνθος των ανδρών, βοηθώντας τους Αργείους. 500
για ‘λίγο αν τέτοιος πήγαινα ‘ς το δώμα του πατρός μου,
θα ‘φερναν ανατρίχιασμα τ’ ανίκητά μου χέρια
‘ς αυτούς, ‘που την βασιλική τιμή θε να του αρπάξουν».

·
Αυτά ‘πε, κ’ εγώ προς αυτόν απάντησα και είπα·
«ποσώς δεν έχω είδησι του θαυμαστού Πηλέα· 505
αλλ’ ως προς τον Νεοπτόλεμο, το ποθητό παιδί σου,
όλην, ως θέλεις, απ’ εμέ θα μάθης την αλήθεια.
ότι εγώ κείνον έφερα με ισόπλευρο καράβι
των ευκνημίδων Αχαιών ‘ς το στράτευμα απ’ την Σκύρο.
και όταν συμβούλια γένονταν, ‘ς τα τείχη εμπρός της Τροίας, 510
πάντ’ όμιλειε πρώτ’ αυτός, ουδ’ έσφαλν’ εις τους λόγους·
μόνον ο ισόθεος Νέστορας ή εγώ τον ενικούσα.
και τ’ άρματα όταν άστραφταν ‘ς τα τρωικά πεδία,
κείνος δεν έμενε ποτέ ‘ς το πλήθος και ‘ς την τάξι,
αλλά προέτρεχε πολύ με ατρόμητον ανδρεία, 515
και άνδραις εφόνευσε πολλούς ‘ς τον φοβερόν αγώνα.
και όσους αυτός εφόνευσε βοηθώντας τους Αργείους,
δεν θα ημπορούσα εγώ να ειπώ· μόνον πως έχει σφάζει
τον Τηλεφίδη Ευρύπυλο· και οι Κήτειοι σύντροφοί του
σωρός σιμά του εσφάζονταν, εξ αφορμής των δώρων 520
οπ’ έλαβε η μητέρα του· κ’, ύστερ’ από τον θείο
τον Μέμνονα, ωραιότατον άνδρ’ ως αυτόν δεν είδα.
και όταν εκατεβαίναμεν, οι πρώτοι των Αργείων,
‘ς τ’ άλογο ‘πώκαμ’ ο Επειός, και εις όλ’ είχα εξουσία,

να κλειώ, ν' ανοίγω, ως ήθελα, τον στερεόν κρυψιώνα, 525
τότ' οι αρχηγοί των Δαναών, οι βασιλείς οι άλλοι,
τα δάκρυα τους εσφόγγιζαν κ' οι αρμοί τους όλοι ετρέμαν,
αλλά την όψι την καλήν εκείνου να χλωμιάνη
δεν είδ', ή από τα μάγουλα τα δάκρυα να σφογγίζη·
αλλά να ορμήση απ' τ' άλογο θερμά παρακαλούσε, 530
και όλο την χούφτα του σπαθιού και το βαρύ κοντάρι
έψαχνε, κ' είχεν εις τον νου τον όλεθρον της Τροίας.
αλλ' ότε κάτω ερρίξαμε τους πύργους του Πριάμου,
εις το καράβι ανέβαινε με μέρος των λαφύρων,
και ωραίο δώρο, αλάβωτος, τι δεν τον είχε πάρει 535
λόγχη μακρόθ' ή από σιμά, καθώς συχνά συμβαίνει
ς τον πόλεμο, 'που ανάμικτα λυσσομανά ο Άρης»
·
Αυτά 'πα, και τότε η ψυχή του γοργοπόδη Αιακίδη
μακροπατώντας έσχιζε τ' ασφοδελό λιβάδι
χαρά γεμάτη όπ' άκουσε την δόξα του παιδιού του. 540
·
Κ' η άλλαις έμεναν εκεί ψυχαίς των πεθαμένων
περίλυπαις, και η καθεμιά τον πόνο της μ' ερώτα,
μόνη του Αίαντα η ψυχή, του Τελαμωνιάδη,
έστεκε ανάμερα πολύ· την χόλιαζεν η νίκη,
'που 'ς τα καράβια νίκησα 'ς την κρίσι των αρμάτων 545
του Αχιλλέα, 'που η σεπτή μητέρα του είχε στήσει,
και Τρωαδίταις έκριναν και η Παλλάδ' Αθήνη.
για τέτοιο κέρδος άμποτε να μην είχα νικήσει!
αφού για κείνα εσκέπασεν η γη παρόμοιον άνδρα,
τον Αίαντα, 'που εις την μορφήν θα ενίκα και εις τα έργα 550
τους Δαναούς, αν έλειπεν ο ασύγκριτος Πηλείδης.
«Αίαντα Τελαμώνιε — του 'πα γλυκομιλώντας —
ουδέ νεκρός δεν έμελλες το πάθος ν' αστοχήσης,
'πόχεις 'ς εμέ για τ' άρματα τα τρισκαταραμένα;
Αχ! οι θεοί φθοροποιά τα έκαμαν των Αργείων. 555
πύργος τους ήσουν σ' έχασαν και οι Αχαιοί σε κλαίμε
ολοκαιρής ως κλαίουμε τον θείον Αχιλλέα.
κ' αίτιος δεν είναι του κακού κανείς αλλ' είν' ο Δίας,
'που φοβερά των Δαναών το λογχοφόρον πλήθος,
ωργίσθη, και σέν' έδωκε την μοίρα του θανάτου. 560
αλλ' έλα, κύριε, σίμωσε, τους λόγους μου να πάρης,

και την οργή σου δάμασε ‘ς το στήθος το γενναίο».

.
Εις τούτ’ απάντησιν αυτός δεν έδιδε, αλλ’ επήγε
‘ς το Έρεβος με ταις ψυχαίς των άλλων πεθαμένων,
και όμως θα ωμίλειε προς εμέ, όσσην χολήν και αν είχε, 565
ή εγώ θα ωμίλεια προς αυτόν, αλλ’ η καρδιά μ’ εκίνα
να ίδω ακόμη ταις ψυχαίς των άλλων πεθαμένων.

.
Είδα τον Μίνω, του Διός λαμπρόν υιόν, ‘που εκράτει
σκήπτρο χρυσό κ’ εκάθονταν κριτής των πεθαμένων,
όπ’ άλλοι ορθοί τριγύρω του και άλλοι καθισμένοι 570
‘ς του Άδη το πλατύπυλο το δώμα εδικαζόνταν.

.
Είδα και τον θεόρατον Ωρίωνα κατόπι
ν’ ανακατόνη τα θεριά ‘ς τ’ ασφοδελό λιβάδι,
κείνα, ‘που εις όρη απάτητα φονεύσ’ είχεν εκείνος·
και ρόπαλον ολόχαλκον ασύντριφτο κρατούσε. 575

.
Τον Τιτυόν, γόνον της Γης της δοξασμένης, είδα,
οπού ‘ς το χώμα εκείνονταν κ’ εσκέπαζ’ εννηά πλέθρα·
δυο γύπαις τον παράστεκαν, του σχίζαν και του τρώγαν
το σκώτι, και τα χέρια του δεν τους απομακραίναν·
ότ’ είχε σύρει την Λητώ, σεπτήν φίλην του Δία, 580
προς την Πυθώνα ως διάβαινε την πάντερπνη Πανόπη.

.
Κατόπ’ είδα τον Τάνταλον, φρικτά βασανισμένον,
ορθόν ‘ς την λίμνη· τώγγιζεν εκείνη το πηγούνι·
εδίψα, αλλά δεν πρόφθανε να πάρη καν ρανίδα·
λαίμαργα ως έσκυφτε να πιή ο γέρος, εχανόνταν 585
το νερό κάτω ρουφηκτά, και γύρω του εις τα πόδια
γη μαύρη εμφανέρονταν φρυμμένη από την μοίρα.
και υψηλά δένδρα επάνωθε κρεμούσαν τον καρπό τους·
απιδιαίς ήσαν, ροϊδιαίς, λαμπρόκαρπαις μηλέαις.
και με συκιαίς γλυκόκαρπαις εληαίς θυμό γεμάταις. 590
και όσαις εξάμονε φοραίς ο γέρος να ταις πιάση.
ταις έπαιρnen ο άνεμος ‘ς το σκιοφόρα νέφη.

.
Ακόμ’ είδα τον Σίσυφον, φρικτά βασανισμένον·
λίθον αυτός θεόρατον και με τα δυο βαστούσε·

τα πόδια ‘ς την γην στύλονε, τον λίθον με τα χέρια 595
άμπωθεν άνω εις το βουνό, και ότι έμελλ’ απ’ την άκρη
να τον κυλήση αντίπερα, τον γύριζε το βάρος,

κ’ εξανακύλ’ αδιάντροπος ‘ς το σιάδι οπίσ’ ο λίθος.
και πάλι αυτός τον άμπωθε μ’ αγώνα, κ’ έσταζ’ ιδρω
το σώμα, και απ’ την κεφαλή του ανέβαινε η σκόνη. 600

.
Είδα έπειτα τον Ηρακλή, — το φάντασμα του μόνον·
εις τα συμπόσια τέρπεται θεών των αθανάτων
αυτός, και την καλόφτερνην την Ήβην έχει νύμφην,
‘που του Διός εγέννησεν η χρυσοσάνδαλ’ Ήρα.

ωσάν πετούμενα οι νεκροί τριγύρω του αλαλάζαν 605
και τρομασμένοι εσκόρπιζαν· μαύρος ‘σαν μαύρην νύκτα
το τόξον είχε αυτός γυμνό, και εις την χορδή το βέλος,
και αγριοκυττώντας φαίνονταν πως πάντοτε τοξεύει.

τρομακτικός του έζωνε το στήθος τελαμώνας,
χρυσός, κ’ επάνω θαύματα ‘ς αυτόν ήσαν φθειασμένα, 610
αρκούδαις, αγριόχοιροι, φλογόμματα λεοντάρια,
πόλεμοι, μάχαις, αίματα, πολλαίς σφαγαίς ανθρώπων.

ας παύση να φιλοτεχνή κατόπιν ο τεχνίτης,
‘που εφεύρηκε ‘ς την τέχνη του παρόμοιον τελαμώννα.
ότι μ’ αντίκρυσεν αυτός, μ’ εγνώρισεν αμέσως, 615
και κλαίοντας μου ωμίλησε με λόγια πτερωμένα·

«Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Οδυσσέα,
σέρνεις, α! δύστυχε, και συ διεστραμμένην μοίρα,
‘σαν κείνην ‘πώφερνα κ’ εγώ ‘ς τον Ήλιον αποκάτω.
ναι, του Κρονίδ’ ήμουν υιός, αλλ’ είχ’ άπειρα πάθη, 620

ότ’ ήμουν δούλος ‘ς άνθρωπον πολύ κατώτερόν μου.
κ’ εκείνος μ’ επιφόρτιζε πολύ βαρείς αγώναις·
και μια φορά ‘δω μ’ έστειλε τον σκύλο να του φέρω,
ότι άλλον δεν εφεύρισκε για με σκληρόν αγώνα·

και το θεριόν αναίβασα του Άδη από τα βάθη, 625
όπως μ’ ωδήγησεν ο Ερμής και η γλαυκομάτ’ Αθήνη».

.
Αυτά ‘πε, κ’ έστρεψε ευθύς ‘ς την κατοικιά του Άδη·
εγώ ‘ς τον τόπον έμενα, μην κάποιος έλθη ακόμη,
εκείνων, οπού απέθαναν το πάλαι, ανδρών ηρώων.
και τους αρχαίους θα ‘βλεπα τους άνδραις, ‘που εποθούσα, 630
τέκνα τρισένδοξα θεών, Πειρίθοον και Θησέα.

αλλ' άπειρα εσυνάζονταν των πεθαμένων πλήθη,
με αλαλαγμόν αμίλητον αχνός μ' επήρε φόβος,
μην της Γοργώς την κεφαλή, τέρας φρικτό, μου στείλη
του Άδη από την κατοικιάν η θεία Περσεφόνη. 635

΄ς το πλοίο τότε' εκίνησα και των συντρόφων είπα,
να 'μπουν και τα πρυμόσχοινα να λύσουν· ανεβήκαν
αυτοί κ' ευθύς εκάθισαν και το καράβι εκύλα
΄ς τον ποταμόν Ωκεανόν, ως το 'φερνε το ρεύμα,
με τα κουπιά, και το 'σπρωξε πρύμος κατόπι ωραίος. 640

.
.
.

Ραψωδία Μ

.
.
.

Τον ποταμόν Ωκεανόν άμ' άφησε το πλοίο,
κ' έφθασε μεσοπέλαγα 'ς την νήσο την Αιαία,
'που 'ναι της ορθογέννητης Ηώς η κατοικία,
και οι φωτεινοί χορότοποι, και ο Ήλιος πρωτολάμπει,
'ς τον άμμο επάνω εσύραμε κ' εστήσαμε το πλοίο, 5
εις τ' ακρογιάλι εβγήκαμε, και, αφού πήραμ' ολίγον
ύπνον, επεριμέναμεν η άφθαρτ' Ηώ να φέξη.

.

Εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
κ' έστειλα τους συντρόφους μου 'ς τα δώματα της Κίρκης,
του νεκρωμένου Ελπήνορα το λείψανο να πάρουν. 10

και αφού κορμούς εκόψαμε, 'ς τ' ακρότατο ακρογιάλι
τον θάπταμε περίλυποι, κ' έρρεε θερμό το δάκρυ.
και άμα ο νεκρός και του νεκρού τ' άρματα ομού καήκαν,
μνήμα του εσηκώσαμε, θέσαμ' επάνω στήλη.
κ' ίσιον εστήσαμε κουπί 'ς την κορυφή του τάφου. 15

.

Τούτα ενώ κάμναμεν εμείς, δεν ξέφυγε της Κίρκης
ότι απ' τον Άδη εφθάσαμεν, αλλ' ήλθ' ευτρεπισμένη
αμέσως· και η θεράπαινας σιμά της 'φέρναν άρτο,
κρέατα πλήθια και κρασί κόκκινο και φλογώδες.
εστάθ' η ασύγκριτη θεά 'ς την μέση μας και είπε· 20
«άνδραις σκληροί, 'που ζωντανοί κατέβητε 'ς τον Άδη·

διθάνατοι· μονόφορα οι άλλοι θνητοί πεθαίνουν.
τώρα φαγί, τώρα κρασί, χαρήτ' εδ' ολημέρα,
και θέλει ξεκινήσετε η αυγούλ' άμα ροδίση.
τον δρόμο θα σας δείξω εγώ, και θα προειπώ τα πάντα, 25
μη λάχη και από επίβουλη διεστραμμένη γνώμη,
'ς το πέλαγος ή 'ς την στερηά, μέγα κακό σας εύρη».

.
Αυτά 'πε, κ' εκατάπεισε την ανδρική ψυχή μας.
και τότε αυτού καθόμασθεν, ολημέρα ως το δείλι
μ' άφθονο κρέας, με κρασί γλυκό, φαγοποτώντας. 30
και ο ήλιος άμ' εβύθισε κ' ήλθε κατόπ' η νύκτα,
εις τα πρυμόσχοινα σιμά οι άλλοι αναπαυθήκαν·
μέν' απ' το χέρι πήρε αυτή μακράν απ' τους συντρόφους,
εκάθισέ με, πλάγιασε κοντά μου, και μ' ερώτα·
κ' εγώ της εξιστόρησα τα πάντα ένα προς ένα. 35
προς εμέ τότε ωμίλησεν η Κίρκ' η σεβασμία·
'τούτα όπως τα 'πες έγειναν ό,τι θα ειπώ συ τώρα
άκου, και páλι ένας θεός θα σου τα υπενθυμίση.

.
Και πρώτα εις το ταξειίδι σου θα φθάσης 'ς ταις Σειρήναις,
'π' όλους μαγεύουν τους θνητούς, όσοι κοντά τους έλθουν. 40
όποιος σιμώνη απ' αγνωσιά και ακούση των Σειρήνων
τον ήχο, δεν θα τον ιδούν τα τρυφερά παιδιά του
ολόχαρα, και η σύντροφος, να φθάσ' εις την πατρίδα.
αλλά η Σειρήναις με γλυκύ τραγούδι τον μαγεύουν,
'ς την λιβάδια καθήμεναις' κ' είναι σωρός τριγύρω 45
κόκκαλ' ανδρών 'που σέπονται, και όλο το δέρμα ρέει.
προσπέρασε ταις, και τ' αυτιά συ φράξε των συντρόφων
με γλυκομάλακτο κερι, μήπως κανείς των άλλων
ακούση· και αν εσύ ποθείς ν' ακούσης, ας σε δέσουν
ολόρθον χεροπόδαρα 'ς του καταρτιού την ρίζα, 50
και των σχοιनिών ταις κορυφαίς ας σφίξουν 'ς τον κορμό του,
ηδονικά το λάλημα ν' ακούσης των Σειρήνων.
και αν να σε λύσουν τους ζητείς θερμά και τους προστάζεις,
πάντοτ' εκείνοι με δεσμά πλειότερ' ας σε σφίγγουν.
αλλ' όταν το καράβι σου κείναις οπίσω αφήση, 55
'ς το εξής εγώ δεν θα σου ειπώ ρητώς από τους δύο
ποιος μέλλει να 'ναι ο δρόμος σου· και ατός του ο νους σου ας κρίνη.
θέλει σου δείξω τώρα εγώ το 'να και τ' άλλο μέρος.

·
Το' να έχει πέτραις κρεμασταίς, και προς αταίς βροντάει
μέγα το κύμα της γλαυκής 'ς την όψιν Αμφιτρίτης. 60
κείναις Πλαγκταίς οι μάκαρες θεοί ταις ονομάζουν,
και ουδέ πουλί ταις προσπερνά, αλλ' ούδ' η περιστέραις,

οπού του Δία του πατρός την αμβροσία φέρουν·
ως και απ' αταίς κάθε φοράν η γλυστρή πέτρ' αρπάζει·
αλλά να κλείσ' ο αριθμός στέλνει ο πατέρας άλλην. 65
θνητών καράβι αυτού ποτέ, αν ήλθε, δεν εσώθη·

αλλά καρβοσάνιδα και ανδρών σώματα παίρνουν
της θάλασσας τα κύματα και της φλογός η λύσσα.
μόν' ένα κείθε πέρασε θαλασσοπόρο πλοίο,
απ' τον Αιήτη πλέοντας, Αργώ η ξακουσμένη· 70
και αυτή θε να 'σπαε 'ς ταις τραναίς πέτραις, χωρίς το χέρι
της Ήρας, 'που τον φίλο της τον Ιάσωνα ελυπήθη.

·
'Σ' τ' άλλο δυο βράχ' υψόνονται· τον ουρανόν εγγίζει
ο ένας μ' άκρη σουβλερή, και συννεφιά τον ζώνει
μαύρη και μένει ατάραχη, και εις την κορφήν εκείνη, 75
καλόκαιρο ή φθινόπωρο, ποτέ δεν ξαστερόνει.

κει δεν θα εμπόρει ν' αναιβή θνητός ή να πατήση
ποτέ κανένας, κ' είκοσι χέρια και πόδια αν είχε·
ότ' είναι η πέτρα γλυστερή, 'σαν σκαλισμένος λίθος.
σκοτεινόν άντρο ανοίγεται του βράχου μες την ζώνη 80
προς δύσιν, εις το έρεβος γυρμέν', όπου το πλοίο
και σεις, θαρρώ, θα στρέψετε, λαμπρότατε Οδυσσέα.
ουδέ γενναίος τοξευτής θα εμπόρει απ' το καράβι
να φθάση με το βέλος του του άντρου βαθουού το στόμα.

Κει μέσα η Σκύλλα κατοικεί και φοβερά γαυγίζει· 85
φωνούλαν έχει ωςάν μικρού νεογεννημένου σκύλου·
αλλ' είναι αυτή τέρας κακόν· ουδέ θνητός κανένας
ή αθάνατος θα χαίρονταν αν την εθεώρα εμπρός του.

πόδια 'χει εκείνη δώδεκα και αμόρφωτα είναι όλα,
έξι λαιμούς μακρύτατους, και μέσα εις τον καθέναν 90
μιαν κεφαλήν τρομακτικήν, όπ' έχει τρεις αράδαις
δόντια πολλά, πυκνότατα, μαύρου μεστά θανάτου.
και εις τ' άντρο ευρίσκεται η μισή κρυμμένη και από εκείνο
το φοβερό το βάραθρο ταις κεφαλαίς προβάλλει,
και αυτού ψαρεύει, ψάχνοντας ολόγυρα εις τον βράχο, 95

δελφίνια και σκυλόψαρα, και, αν τύχη, μέγα κήτος,
‘π’ άμετρα βόσκ’ η βροντερή ‘ς τα κύματ’ Αμφιτρίτη.
ναύτης δεν επαινέθηκε ‘που εκείθε με το πλοίο
χωρίς να πάθη εδιάβηκε· με κάθε κεφαλή της
έναν απ’ το μαυρόπλωρο καράβι αρπάζ’ η Σκύλλα. 100
και τούτου χαμηλότερον θα ιδής τον άλλον βράχο·

σιμά ‘ναι, οπού θα ετόξευες απ’ το ‘να εις τ’ άλλο μέρος·
μεγάλην έχει αγριουσικιά, πολύφυλλη, και κάτω
την μαύρην άρμη αναρρουφά η Χάρυβδις η θεία.
τι την ημέρα τρεις φοραίς ξερνά, και τρεις ρουφάει, 105
τρόμος! μη τύχης εσύ κει την ώρα οπού ρουφήση·
ότι δεν θα σ’ εφύλαγε και αυτός ο κοσμοσειστής.
αλλά το πλοίο στρέψε συ της Σκύλλας προς τον βράχο
γλήγορα, και προσπέρασε· προτίμα έξι συντρόφους
να χάσης απ’ το πλοίο σου παρ’ όλους να τους κλάψης». 110

·
Αυτά ‘πε, κ’ εγώ προς αυτήν «θεά, συ δίδαξέ με,
αν κάποιος τρόπος γίνεται κ’ εκείνην να ξεφύγω
την πάγκακη την Χάρυβδι, και πάλι ν’ αντικρούσω
την άλλην, όταν θα χυθή τους φίλους να μου αρπάξη».

·
Είπα, και η θαυμαστή θεά μου απάντησεν αμέσως· 115
«αγώναις και άρματα, ω σκληρέ, πάλ’ η καρδιά σου θέλει·
δεν θα τραβιέσαι ουδ’ έμπροσθεν θεών των αθανάτων;
κ’ εκείνη δεν είναι θνητή, κακόν αθάνατό ‘ναι,
άγριο, φρικτόν, αμάχητον· αντίστασιν δεν έχει
καμμίαν· το καλήτερο να φύγης απ’ εμπρός της. 120
ότι αν, ως αρματόνεσαι, κοντοσταθής ‘ς τον βράχο,
φοβούμαι μην ορμήση αυτή και πάλι σε προφθάση,
και μ’ όσαις έχει κεφαλαίς τόσους αρπάξη ανθρώπους·
αλλά με βια τραβάτ’ εμπρός, και κράξτε την Κραταίαν,
οπού την Σκύλλα γέννησε, πληγήν εις τους ανθρώπους· 125

και αυτή να χυθή δεύτερα δεν θέλει την αφήση.

·
‘Σ της Θρινακίας το νησί θα φθάσης, όπου βόσκουν
βώδια του Ηλίου πάμπολλα και σαρκωμέν’ αρνία·
βωδιών επτά κοπαίς, αρνιών επτά, κ’ έχει πενήντα
κάθε κοπή· και δεν γεννούν, αλλ’ ούτε ολιγοστεύουν· 130
δυο νύμφαις καλοπλέξουδαις επιστατούν εκείνα,
Φαέθουσα και Λαμπετιά, και θυγατέραις είναι
του Ηλίου του Υπερίονα και της καλής Νεαίρας.
ταις γέννησε και ανάστησεν η σεβαστή μητέρα,
και εις το νησί ταις έβαλε να ζουν της Θρινακίας, 135
τα πατρικά τους πρόβατα και βώδια να φυλάγουν.
και αν δεν τα εγγίζης κ’ εννοιασθής για την επιστροφή σου,
τότε, και αν πάθετε πολλά, θα φθάστε εις την Ιθάκη·
αλλ’ αν τα βλάψης, όλεθρο προβλέπω εις το καράβι
και εις τους συντρόφους· και αν σωθής μόνος εσύ, θα φθάσης 140
αργά και κακώς έχοντας, και από συντρόφους έρμος».

·
Αυτά ‘πε, και η χρυσόθρονη Ηώ ‘ς τον κόσμο εφάνη·
κ’ εσύρθ’ η ασύγκριτη θεά παράμεσα ‘ς την νήσο.
‘ς το πλοίο τότ’ εκίνησα και των συντρόφων είπα
να λύσουν τα πρυμόσχοινα και ν’ αναιβούν κ’ εκείνοι 145
εμπήκαν και αραδιάσθηκαν με τάξι ‘ς ταις σανίδαις,
και την λευκή την θάλασσα με τα κουπιά βροντούσαν.
και οπίσω απ’ το μαυρόπλωρο καράβι έστειλε πρύμον,
‘που εφούσκον’ όλα τα πανιά, φίλον λαμπρόν, η Κίρκη,
δεινή θεά, καλόκομη, όπ’ έχει ανθρώπου γλώσσα. 150
και τ’ άρμεν’ αφού σιάσαμε, καθόμασθε εις το πλοίο,
και τ’ ωδηγούσ’ ο άνεμος ομού και ο κυβερνήτης.
τότ’ είπα με περίλυπην καρδιάν εις τους συντρόφους·
καλό δεν είναι, αγαπητοί, ένας ή δύο μόνοι
να ηξεύρουν τ’ άγια ρήματα ‘που η Κίρκη μου ‘πε η θεία· 155
αλλά τα λέγω και εις εσάς, όπως γνωρίζοντάς τα
πεθάνουμε ή ξεφύγουμε την μοίρα του θανάτου.
και πρώτα μου παράγγειλε να φύγω των Σειρήνων
την θεομίλητη φωνή και τ’ ανθηρό λιβάδι·
μου ‘πε ν’ ακούσω την φωνή μόνος εγώ· σεις τώρα 160
μ’ άλυτα δέστε με δεσμά ‘ς του καραβιού την ρίζα
ορθόν, και σφίξτε των σχοινιών ταις άκραις ‘ς τον κορμό του.

και αν να με λύσετε ζητώ θερμά και σας προστάζω,
σεις με πλειότερα δεσμά στενοχωρήσετέ με».

.
Κ' ενώ τούτα φανέρονα με τάξι των συντρόφων, 165
τ' ωραίο πλοίοιον έφθασε 'ς την νήσο των Σειρήνων
ογλήγορ', όπως το 'σπρωχνε βοηθητικός ο πρύμος.
έπεσ' ο άνεμος ευθύς και ανάνεμη γαλήνη
έγεινε· θεία δύναμις εκοίμισε το κύμα.

σηκώθηκαν οι σύντροφοι, και τα πανιά διπλώσαν, 170
κάτω 'ς το πλοίο τα 'θεσαν, και αράδα καθισμένοι
με τα καλόξυστα κουπιά την θάλασσα λευκαίναν.

κ' εγώ κεριού μέγαν τροχό μ' ακονητό μαχαίρι
ελιάνισα, και το 'θλιβα με τ' ανδρικά μου χέρια·
και τα κεριά ζεσταίνονταν, ως τό βιαζ' η ανδρεία μου, 175
και ο Ήλιος ο Υπερίονας με την θερμή του ακτίνα.

αραδικώς τότ' έφραξα τ' αυτία των συντρόφων·
εκείνοι χεροπόδαρα μ' εδέσαν 'ς το κατάρτι
ορθόν, κ' έστριψαν των σχοινιών ταις άκραις ς' τον κορμό του,
και την λευκή την θάλασσαν έδερναν καθισμένοι. 180

και ότ' είμασθεν εις διάστημα, 'π ανθρώπου βοή φθάνει,
'ς αυταίς σιμά δεν ώρμησε χωρίς να το νοήσουν
το γοργό πλοίο, και άρχισαν ψιλόφωνο τραγούδι·
«ω καύχημα των Αχαιών, πολύμνητε Οδυσσέα,
το πλοίο κράτησ', έλα εδώ, ν' ακούσης την φωνή μας· 185

ότι δεν πέρασε κανείς εδώθε με καράβι,
χωρίς το γλυκολάλημα ν' ακούση της φωνής μας.
ευφραίνεται και αναχωρεί με γνώσαις πλουτισμένος·
τι ξεύρουμ' όσα εμόχθησαν εις την πλατειά Τρωάδα
Τρώες και Αργείοι, των θεών ως ήθελεν η γνώμη. 190
και ό,τι συμβαίν' ηξεύρουμε 'ς την γη την πολυθρέπτρα».

.
Τούτα εγλυκοκελάιδισαν· ποθούσα εγώ ν' ακούω,
κ' έννευα με τα βλέφαρα των φίλων να με λύσουν,
κ' εκείνοι έπεσαν 'ς τα κουπιά και σφόδρα ελάμναν όλοι·
ο Ευρύλοχος σηκώθηκεν ευθύς και ο Περιμήδης 195
και με δεσμά πλειότερα μ' εδέναν και μ' εσφίγγαν.
και αφού ταις επροσπέρασαν, και αγάλι αγάλι εσβύσθη
με των Σειρήνων την φωνή και το γλυκύ τραγούδι,
το κεριά τότε αφαίρεσαν οι αγαπητοί μου φίλοι,

οπού τους άλειψα τ' αυτιά, και απ' τα δεσμά μ' ελύσαν. 200

.
Αλλ' ότε οπίσω αφήσαμε την νήσο των Σειρήνων,
καπνό και κύμα είδα τρανό, και άκουσα μέγαν κτύπο·
τρόμαξαν, και απ' τα χέρια τους έφυγαν τα κουπία,
'που εβρόντησαν 'ς την θάλασσα' και το καράβι εστάθη,
τι πλειά δε τό' βιαζαν κουπιά και ανδρειωμένα χέρια. 205
κ' εγώ 'ς το πλοίο γύριζα και τους συντρόφους όλους
από κοντά συμβούλευα με λόγια μελωμένα·

«αγαπητοί μου, αμάθητοι δεν είμασθε από πάθη·
το κακό τούτο, 'πώρχεται, χειρότερο δεν είναι
απ' τ' άντρ', όπου του Κύκλωπα μας είχε κλείσ' η βία· 210
όμως κ' εκείθ' η αξία μου, ο νους και η φρονιμάδα,
μας έσωσε, κ' έναν καιρό θα το ενθυμείσθ', ελπίζω.

κ' ελάτε τώρα, ό,τι θα ειπώ να το δεχθούμεν όλοι·
εσείς αυτού καθήμενοι με τα κουπιά κτυπάτε
την αγριωμένην θάλασσαν, ίσως μας δώση ο Δίας 215
να φύγουμ' απ' τον όλεθρο, 'που εδώ μας παραστέκει.
συ, κυβερνήτη, έχε τον νου 'ς αυτό, που σε προστάζω,
επειδή συ 'σαι οπού κινείς του καραβιού το δοιάκι·
έξω από τούτον τον καπνό και από το κύμα στρέφε
το πλοίο, και όλο σίμονε 'ς τον βράχο, μη σου φύγη 220
μ' ορμή 'ς εκείνη την μεριά και εις συμφοραίς μας ρίξης».

.
Αυτά 'πα και όλ' υπάκουσαν και τότε ως προς την Σκύλλα,
την αναπόφευκτη πληγή, λόγο 'ς αυτούς δεν είπα,
μη φοβηθούν οι σύντροφοι, και απ' την κουπηλασία 225
παύσουν, και μέσα μου ριχθούν 'ς του καραβιού τα βάθη.
τότ' άφησα το βαρετό παράγγελμα της Κίρκης,
'που να μη ζωσθώ τ' άρματα πολύ μώχε συστήσει,
και την καλή μου αρματωσιά φόρεσα, και δυο λόγχαις
μακρυαίς 'ς τα χέρια σφίγγοντας ανέβηκα εις την πλώρη,
ότι απ' αυτού να πρωτοϊδώ θαρρούσα εγώ την Σκύλλα, 230
πετροθεριό, 'που μώφερνε καταστροφή των φίλων.
και αυτήν να ιδώ δεν δύνουμουν· τα μάτια μου αποκάμαν
ολόγυρα εξετάζοντας την σκοτεινώδη πέτρα.

.
Με θρήνους το κατάστενο διαβαίναμε οι θλιμμένοι·
εδώθ' η Σκύλλα, και άντικρυς η Χάρυβδις η θεία 235

είχε τα πικρά κύματα φρικτά ξαναρουφήσει·
 και ότε τα εξέρνα, ως με πολλήν φωτιά βράζει κακκάβι,
 γουργούριζ' όλη ανάκατη, κ' η άχνη της πετιόνταν
 ανάερα 'ς ταις κορυφαίς του ενός και του άλλου βράχου.
 και ότε τα πικρά κύματα ξαναρουφούσε, πάλιν 240
 ανάκατη όλη εφαινόνταν 'ς τα βάθη, κ' εβροντούσε
 ο βράχος όλος φοβερά, και η γη κάτω εφαινόνταν
 μαύρη 'ς τον άμμο· κ' έπαιρνεν αυτούς αχνή τρομάρα.
 κ' ενώ κυττάζαμεν αυτήν με φόβο του θανάτου,
 μ' άρπαξ' η Σκύλλ' απ' το βαθύ καράβι έξι συντρόφους, 245
 οπού 'ς την δύναμι πολύ και 'ς τ' άρματα επρωτεύαν.
 και όπως το πλοίο γύρισα να ιδώ και τους συντρόφους,
 επάνω μ' ήδη νόησα τα πόδια και τα χέρια
 εκείνων, απ' ανάερα σηκόνονταν, κ' εμένα
 καλούσαν, ύστερη φορά, κατ' όνομα οι θλιμμένοι. 250
 και απ' άκρη βράχου ως ο ψαράς μ' ένα μακρύ καλάμι,
 'ς τα μικρά ψάρια δόλωμα προσφέροντας, βυθίζει
 το ταύρινο το κέρατο, και άμα το ψάρι πιάση
 ευθύς το ρίχν' εις την ξηρά, κ' εκείνο λακταρίζει·
 όμοι και αυτοί λαχτάριζαν 'ς τα βράχη αναιβασμένοι, 255
 κ' εκεί, 'που αυτή τους έτρωγε 'ς την θύραν, εφωνάζαν,
 προς με τα χέρια απλώνοντας, 'ς του χάρου την οδύνη.
 άλλο, 'σαν κείνο, ελειινό τα μάτια μου δεν είδαν,
 'ς όσά 'παθα της θάλασσας τους δρόμους ερευνώντας.
 .
 Και αφού την φρικτή Χάρυβδι, την Σκύλλα, και ταις πέτραις, 260
 φυγάμ', ευθύς εφθάσαμε 'ς τ' άγιο νησί του Ηλίου,
 οπού είν' η πλατυμέτωπαις ωραίαις αγελάδαις,
 και σαρκωμένα πρόβατα πολλά, κ' είναι δικά του.
 και ως ήμουν μεσοπέλαγα, μες το καράβι ακόμα,
 των αγελάδων άκουσα το μούγκρισμα μακρόθεν, 265
 και των αρνιών το βέλασμα, 'που 'ς τα μανδριά γυρίζαν.
 και ό,τι είχε ειπεί θυμήθηκα ο μάντης Τειρεσίας,
 και η Κίρκη, 'που τόσο πολύ μώχε συστήσ', η Αιαία,
 να φύγω το νησί του Ηλίου, 'που τους θνητούς ευφραίνει.
 και τότε' εγώ περίλυπος προς τους συντρόφους είπα· 270
 «'ς ό,τι θα ειπώ προσέξετε, πολύπαθοί μου φίλοι·
 να μάθετε τι πρόλεγεν ο μάντης Τειρεσίας,
 και η Κίρκη, 'που τόσο πολύ μώχε συστήσ', η Αιαία,

να φύγω το νησί του Ηλίου, που τους θνητούς ευφραίνει.
μέγα κακόν, ως έλεγεν, αυτού μας περιμένει. 275
αλλά παρέξω απ' το νησί στρέψετε το καράβι».

.
Αυτά 'πα, και εις τα στήθη τους ερράισ' η καρδιά,
κ' είπεν ο Ευρύλοχος πικρά· «σκληρός είσ' Οδυσσέα·
σου περισσεύ' η δύναμις, ακούραστα 'χεις μέλη·
σίδερο θα 'ναι η πλάσι σου, 'που, αγρύπνια αφού και κόπος 280
εδάμασαν τους φίλους σου, δεν τους αφίνεις τώρα
'ς την γη να βγουν και εις το νησί, που η θάλασσ' όλο ζώνει,
τον δείπνο θα ετοιμάζαμε, και θα 'χαιρε η καρδιά μας·
και συ να παραδέρνουμε την άγρια νύκτα θέλεις,
πέρ' από τούτο το νησί, 'ς τα σκοτεινά πελάγη. 285
και η νύκταις μάλιστα γεννούν τους φοβερούς ανέμους,
των караβιών καταστροφή· τον χάρο που θα φύγης,
την νύκτ' αν ξάφνου σηκωθή και σ' εύρη ανεμοζάλη,
Νότος είτ' έλθ' ή Ζέφυρος, σφοδρότατος αέρας,
'που και εις το πείσμα των θεών συντρίβουν τα καράβια; 290
όθεν ας υπακούσουμε 'ς την μαύρη νύκτα τώρα·
τον δείπνο θα ετοιμάσουμε προς το γοργό καράβι,
και ως φέξη θα το ρίξουμεν εις τα πλατειά πελάγη»,

.
Αυτά 'πε, και όλοι εδέχθησαν τους λόγους του Ευρυλόχου·
τότ' ένοιωσα πως ο θεός ολέθριαν είχε γνώμη· 295
κ' εκείνον προσφώνησα με λόγια πτερωμένα·
«Ευρύλοχε, με βιάζετε, μόνος αφού 'μαι εμπρός σας·
πλην ελάτ' όλοι, φοβερόν όρκον ομόσητέ μου,
βωδιών αγέλη αν εύρουμεν ή μέγ' αρνιών κοπάδι,
από κακή του τύφλωσι κανείς να μη φονεύση 300
βώδι κανένα ή πρόβατον, αλλ' ήσυχοι χαρήτε
όσαις τροφαίς η αθάνατη μας έχει δώσ' η Κίρκη».

.
Είπα, κ' εκείνοι ωρκίσθησαν ως είχα εγώ ζητήσει,
και αφού τον όρκον ώμοσαν κ' ετέλειωσαν εκείνοι,
τ' ωρηό καράβι αράξαμε μες τον βαθύ λιμένα, 305
'που 'χε σιμά γλυκό νερό· και οι σύντροφοί μου εβγήκαν
έξω 'ς την γη, και τεχνικά τον δείπνον ετοιμάσαν,
και του φαγιού και του πιοτού την όρεξι αφού σβύσαν,
έκλαιαν ενθυμούμενοι τους ποθητούς συντρόφους,

‘π’ άρπαξ’ η Σκύλλα κ’ έφαγεν απ’ το βαθύ καράβι· 310
 κ’ ύπνος τους έπιασε γλυκός εκεί, ‘που ακόμη εκλαίαν,
 και μες το τρίτο της νυκτός μέρος, ‘που τ’ άστρα κλίνουν,
 άνεμον σήκωσε σφοδρόν ο αστραποφόρος Δίας,
 με φυσομάνισμα φρικτό, κ’ ετύλιξε ‘ς τα νέφη
 πόντον και γην, κ’ εχύθηκεν απ’ τον αιθέρα νύκτα. 315
 και ως ήλθε η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
 εις άντρο μέσα εσύραμε κ’ εστήσαμε το πλοίο·
 κ’ ήσαν αυτού χορότοποι κ’ έδραις Νυμφών ωραίαις.
 τότε έκαμα συνάθροισι και μέσα εις όλους είπα·
 «ω φίλοι, αφού ‘ς το πλοίο μας πιτό και βρώσις είναι, 320
 τα βώδι’ αυτά μη εγγίζουμε, μη συμφορά μας εύρη.
 ότι δεινού θεού τ’ αρνιά τούτά ‘ναι και η δαμάλαις,
 του Ηλιού, ‘που όλ’ άνωθε τηρά και όλ’ άνωθεν ακούει».

·

Αυτά ‘πα, και τα εδέχθηκεν η ανδρική ψυχή τους.
 και όλον τον μήνα ακοίμητος Νότος εφύσα ουδ’ άλλος 325
 απ’ τους ανέμους έπνεεν, Εύρος ειμή και Νότος.
 και όσο είχαν σίτον και κρασί κόκκινο οι σύντροφοι μου,
 τα βώδια δεν επείραξαν φοβούμενοι τον χάρο·
 αλλ’ όταν όλαις η τροφαίς απ’ το καράβι ελείψαν,
 και απ’ την ανάγκη εγύριζαν κυνήγι αναζητώντας, 330
 ψάρια, πουλιά, και ό,τ’ εύρισκαν, με κύρτ’ αγκίστρια πιάναν,
 η πείνα ως τους βασάνιζε· και τότε μέσα επήγα
 εις το νησί, να δεηθώ των αθανάτων, ίσως
 μου δείξη κάποιος των θεών του γυρισμού τον δρόμο.
 και αφού ‘ς τα μέσα του νησιού, μακράν απ’ τους συντρόφους, 335
 εις μέρος ήλθ’ απάνεμον, ενίφθηκα τα χέρια,
 κ’ ευχήθην όλων των θεών των ολυμποκατοίκων·
 κ’ εκείν’ ύπνον γλυκύτατον ‘ς τα βλέφαρά μου εχύσαν,
 κ’ έκαμν’ αρχή γνώμης κακής ο Ευρύλοχος ‘ς τους άλλους·
 «ς ό,τι θα ειπώ προσέξετε, πολύπαθοί μου φίλοι· 340
 όλ’ είναι οι θάνατοι πικροί των άμοιρων ανθρώπων,
 αλλ’ ο πολύ φρικτότερος, της πείνας ν’ αποθάνης·
 του Ηλίου ταις καλήτεραις ας σύρουμ’ αγελάδαις,
 προς τους θεούς να σφάξουμε τους ουρανοκατοίκους.
 και αν ‘ς την Ιθάκη φθάσουμε, την ποθητήν πατρίδα, 345
 του Ηλίου του Υπερίονα κτίζουμ’ ευθύς ωραίον
 ναόν, και μέσ’ ατίμητα πολλά κρεμάμε δώρα.

αλλ' αν για βώδια ορθόκερα χολιάση και θελήση
το πλοίο να συντρίψη αυτός, κ' οι άλλοι θεοί το στέργουν,
κάλλιο 'ς το κύμα χάσκοντας με μια να ξεψυχήσω, 350
παρά να τήκωμαι καιρούς εις ένα ερημονήσι».

Είπε, και όλοι εσυμφώνησαν οι άλλοι, κ' εν τω άμα
του Ηλίου ταις καλήτεραις εσύραν αγελάδαις,
εγγύθεν, ότι όχι μακράν του μαυροπλώρου πλοίου
η ωραίαις πλατυμέτωπαις έβοσκαν αγελάδαις. 355

και ολόγυρα τους έκαμαν ευχαίς των αθανάτων,
απ' το υψηλόκομον ιδρύ χλωρά μαδώντας φύλλα,
ότι 'ς το πλοίο δεν είχαν ποσώς λευκό κριθάρι.

και άμα ευχηθήκαν, κ' έσφαξαν κ' έγδαραν, τα μερία
έκοψαν και τα εσκέπασαν 'με διπλωτό κνισάρι, 360

κ' επάνω αυτών ωμά 'βαλαν κομμάτια· και να χύσουν
σπονδαίς εις τα καιόμενα σφαχτά κρασί δεν είχαν,
και με νερό σπονδίζοντας όλα τα εντόσθια ψήναν.
και αφού καήκαν τα μεριά κ' εγευθήκαν τα σπλάχνα,
ελιάνισαν τα επίλοιπα και αμέσως τα εσουβλίσαν. 365

ο γλυκός ύπνος έφυγε τότε απ' τα βλέφαρά μου,
κ' εκίνησα προς το γοργά καράβι 'ς τ' ακρογιάλι·
αλλ' όταν εις το ισόπλευρο καράβ' είχα σιμώσει,
ήλθε ο γλυκύτατος καπνός της λίπας προς εμένα,
κ' εκλαύθηκα γογγύζοντας εμπρός των αθανάτων· 370

«Δία πατέρα, μάκαρες θεοί, 'που πάντοτ' είσθε,
Αχ! για καλό δεν μ' έχετε 'ς ύπνο βαρύ βυθίσει·
κ' εδώ, 'που εμέναν, έπραξαν έργο μεγάλο οι φίλοι».

·
'Σ τον Ήλιον η μακρόπεπλη εχύθη Λαμπετία
μηνύτρα ότι του εσφάξαμεν εμείς ταις αγελάδες· 375
χολώθη εκείνος κ' έλεγεν εμπρός των αθανάτων·

«Δία πατέρα, μάκαρες θεοί, 'που πάντοτ' είσθε,
τους ασεβείς πατάξετε συντρόφους του Οδυσσέα,
'που μ' άρπαξαν και μώσφαξαν τα βώδια· και εις εκείνα
χαιρόμουν ως ανέβαινα 'ς τον κάταστρον αιθέρα, 380

και ως páλιν έγερνα εις την γην από τα ουράνια μέρη.
και αν για τα βώδια πλερωμήν, ως πρέπει, δεν μου δώσουν,
'ς τον Άδη θε να καταιβώ και των νεκρών θα λάμπω».

Και ο Δίας του αποκρίθηκεν ο νεφελοσυνάκτης·
«Ἥλιε, συ λάμπε ως ἔλαμπες, ἐδῶ των ἀθανάτων, 385
Και των ἀνθρώπων των θνητῶν ἔς την γῆ την σιτοδώρα·
κ' ἐγὼ το γοργὸ πλοῖο τους τρίμματα ευθύς θα σχίσω
με φλογοβόλον κεραυνὸ ἔς τα σκοτεινὰ πελάγη».

·
Τούτ' ἀκουσ' ἀπ' την Καλυψώ, την λαμπρομάλλα νύμφη,
κ' ἐκείνης τα ἔπε, ως ἔλεγεν, ο γλήγορος Ἑρμείας. 390

·
Και εἰς το καράβι ως ἐφθασα κάτω ἔς το περιγιάλι,
ὄλους ομοῦ γλωσσόδερνα και χωριστά· και ο νους μας
διόρθωσι δεν εὔρισκεν· ἦσαν νεκρά τα βώδια.
τέρατα ευθύς οἱ ἀθάνατοι τους δείχναν· εσερνόνταν
τα δέρματα, και εἰς τα σουβλιά τα κρέατ' εμουγκρίζαν, 395
ωμά, ψητά, και ωσάν βωδιῶν ἀκούετ' η φωνή τους.

·
Ἡμέραις ἕξι ολόκληραις οἱ σύντροφοι μου ετρώγαν
ἀπὸ τα βώδια, ἔπώκλεψαν, τα ἐξαίρετα του Ἥλιου,
ἀλλ' ὅτε ο Δίας ἔφερε την ἑβδομην ἡμέρα,
ἔπεσε τότε ὁ ἀνεμος, και δεν φυσομανούσε· 400

κ' εμεῖς το πλοῖο ρίξαμε ἔς τα διάπλατα πελάγη,
τεντόνοντας τα κάτασπρα πανιά ἔς τ' ὀρθὸ κατάρτι.
ἀλλ' ὅτε ὀπίσω ἀφίναμε την νήσο, και καμμία
γῆ ἄλλη, μόνον ουρανός και θάλασσα εφαινόνταν,
σύννεφο μαῦρο ἔστησεν ο Δίας ἔς το καράβι 405

επάνω, κ' εσκοτάδιασεν η θάλασσ' ἀπὸ κάτω·
κ' ἔτρεχε το πλεούμενον, ἀλλ' ὄχι πολλήν ὥρα,
τι ογλήγορ' ἦλθε ο Ζέφυρος σφικτὰ φυσομανώντας,
κ' η ἀνεμοζάλη σύντριψε το ἔνα και τ' ἄλλο ξάρτι·
και το κατάρτι εβρόντησεν ὀπίσω· τ' ἄρμενά του 410

ἔς την γάστραν ὄλα εχυθήκαν, κ' ἐκεῖνο αὐτοῦ ἔς την πρύμη
τον κυβερνήτη κτύπησε ἔς την κεφαλή, και ἀμ' ὄλα
τῶσπασε ομοῦ τα κόκκαλα της κεφαλῆς· κ' ἐκεῖνος
ἔπεσ', ως πέφτει ο βουτηκτής, ἔς το κύμα κ' ενεκρώθη·
σύγχρονα ο Δίας βρόντησε, κεραύνωσε το πλοῖο· 415

ολόβολο το ετίναξεν ο κεραυνός του Δία,
και θειάφη ὄλο το γέμισεν· οἱ σύντροφοι μου επέσαν,
και εἰς το καράβι ολόγυρα, ἔς τα κύματα, ως κουρούναις
επλέαν· θεῖα θέλησι τους πήρε την πατρίδα.

κ' εγώ 'ς το πλοίο γύριζα, ως ότου της καρίνας 420
τα πλευρά πήρε η τρικυμιά, κ' έπλεε γυμνή 'ς το κύμα.
και το κατάρτι επάνω της εσύντριψε, αλλ' ακόμη
ήτο από βωδοτόμαρο λουρί προσκολλημένο·
μ' εκείνο αφού σφικτόδεσα κατάρτι και καρίνα,
εκάθισα και μ' έπαιρνε η λύσσα των ανέμων.

έπαυσε τότε ο Ζέφυρος και δεν φυσομανούσε, 425
αλλ' ήλθε ο Νότος πετακτά, 'ς οδύναις να με ρίξη,
την πάγκακη την Χάρυβδι και πάλι να μετρήσω.
ολονυκτής εδέρνομουν, και ο ήλιος άμ' εφάνη
'ς την φρικτήν ήλθα Χάρυβδι, και ς' την κορφή της Σκύλλας· 430
και ως κείνη εξαναρούφησε την άρμην, επετάχθην
'ς την υψηλήν αγριοσυκιά, και αυτού 'σαν νυκτερίδα
προσκόλλησ' όλο το κορμί· δεν είχα που να στήσω
το πόδ' ή επάνω ν' αναιβώ· μακράν η ρίζαις ήσαν,
και οι κλώνοι της εξέβγαιναν ανάεροι, μεγάλοι, 435
και κάτω εις την Χάρυβδι τον ίσκιο τους απλόναν.
σφικτά κρατιόμουν, ως να ιδώ κατάρτι και καρίνα
να μου ξεράση πάλι αυτή· κ' εστέναξα όσο να 'λθουν.
και ότε ο κριτής την σύνοδο για να δειπνήση αφήνει,
αφού πολλών ξεδιάλυσεν ανδρών φιλονεικίαις, 440
τα ξύλ' από την Χάρυβδι τότε εφανερωθήκαν.
τα χέρια τότε απόλυσα, τα πόδια, 'ς τον αέρα,

‘ς το κύμα μέσα εβρόντησα παρέξω από τα ξύλα,
κ’ έλαμνα με τα χέρια μου ‘ς εκείν’ αποθωμένος.
την Σκύλλα να ξαναϊδώ δεν άφησε ο πατέρας 445
θεών και ανθρώπων· άφευκτα θα μ’ εύρισκεν ο χάρος.

.
Κείθ’ εννηά ‘μέραις δέρνομουν· και την δεκάτη νύκτα
‘ς την Ωγυγίαν οι θεοί μ’ εφέρον, οπού μένει
η Καλυψώ καλόκομη, δεινή θεά, κ’ εκείνη
με αγάπα και μ’ εξένιζεν· αυτά τι σου τα λέγω; 450
χθες ήδη ‘ς το παλάτι σου τα ιστόριζα κ’ εσένα
και της σεπτής συντρόφου σου· και δεν μ’ αρέσει εκείνα,
‘που ένα προς έν’ ανάφερα, να ξαναλέγω τώρα.

ΤΕΛΟΣ Β' ΤΟΜΟΥ